

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Голда Виноградська

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ
НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНОГО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА**

Методичні рекомендації

Київ – 2024

УДК 378:377.016:678]:005.336.5

В48

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Інституту професійної освіти НАПН України
(протокол № 9 від 30 серпня 2024 року)*

Рецензенти:

Герлянд Тетяна Миколаївна – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу змісту і технологій професійної освіти Інституту професійної освіти НАПН України;

Самойленко Наталія Юріївна – кандидат педагогічних наук, державний експерт з питань фахової передвищої освіти директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України.

Виноградська Голда

В48 Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства: методичні рекомендації. Київ: Видавництво «Людмила», 2024. 136 с.
ISBN 978-617-555-302-2

У методичних рекомендаціях висвітлено особливості цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства; конкретизовано структурно-змістову сутність професійної компетентності, організаційно-педагогічні умови налагодження конструктивної взаємодії закладів професійної (професійно-технічної) освіти та стейкхолдерів. Розроблені матеріали допоможуть забезпечити підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності, що сприятиме задоволенню потреб ринку праці, розвитку готовності до безперервного навчання і здатності до наукового пізнання, трансформаціями суспільної свідомості й відносин, зміною змісту та методів виробничого навчання.

Методичні рекомендації адресовано педагогам методистам, представникам адміністрації закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю, спеціалістам системи післядипломної педагогічної освіти, аспірантам і докторантам.

ISBN 978-617-555-302-2

УДК 378:377.016:678]:005.336.5

© Виноградська Г.Є., 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
1. Структурно-змістові характеристики професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю як результату їхньої підготовки на засадах державно-приватного партнерства	10
2. Форми організації професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю	27
3. Практичні рекомендації забезпечення продуктивної співпраці закладів професійної (професійно-технічної) освіти із роботодавцями галузі на засадах державно-приватного партнерства.....	44
4. Організаційно-змістові особливості формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства	65
5. Методико-технологічні засоби формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП	83
ВИСНОВКИ	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	104
ДОДАТКИ	116
ДОДАТОК А	116
ДОДАТОК Б.....	119
ДОДАТОК В.....	123
ДОДАТОК Г.....	128

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ЗУ	закон України
П(ПТ)О	професійна (професійно-технічна) освіта
ЗП(ПТ)О	заклади професійної (професійно-технічної) освіти
ЄС	Європейський Союз
ДПП	державно-приватне партнерство
ДСПТО	державний стандарт професійно-технічної освіти
СП(ПТ)О	стандарт професійної (професійно-технічної) освіти
НРК	Національна рамка кваліфікацій
КК	ключові компетентності
ПК	професійні компетентності
ІПК	Інститут професійних кваліфікацій
КРШП	кваліфіковані робітники швейного профілю
ГС НГПЛУУ	Громадська спілка «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України
ФГУ	«Фешен Глобус Юкрейн»

ВСТУП

Українська індустрія моди є доволі новим сегментом і важливим сектором національної економіки, що включає не тільки виробництво та збут товарів, а й сприяє розвитку нового креативного капіталу та креативної економіки. Означений комерційний сектор правомірно вважається потужним суспільним складником світової культури й економіки, а швейна промисловість – фундаментом індустрії моди, технологічним і людським ресурсом для реалізації інноваційних ідей дизайнерів, і водночас – успішним високотехнологічним бізнесом, що здійснюється на основі сучасного досвіду і новітніх техніко-технологічних знань. Разом із цим функціонування галузі ускладнене динамічними трансформаціями, що спричиняють нестабільність та непередбачуваність розвитку підприємств індустрії моди; пануванням суспільної думки про непрестижність професій швейного профілю; низькою мотивацією здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) до опановування нових знань і способів фахової діяльності; непривабливими умовами праці на застарілому обладнанні з використанням традиційних технологій на діючих виробництвах; невиправданою методологією регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників швейного профілю, що передбачає економію коштів, а не забезпечення реальних потреб ринку праці; нелегальним функціонуванням швейних підприємств тощо.

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, вимагають принципово нових підходів до професійної освіти загалом і підготовки майбутніх кваліфікованих робітників до фахової діяльності в індустрії моди зокрема. Сучасний стан інтенсифікації процесів виготовлення швейних виробів та поліпшення їх якості, безпосередньо пов'язаний із досягненнями в галузі виробництва нових текстильних матеріалів, модернізацією сучасного обладнання, удосконаленням техніко-технологічних операцій швейного виробництва, й динаміка технологізації підприємств індустрії моди *актуалізують необхідність оновлення змісту й запровадження нових форм підготовки майбутніх кваліфікованих робітників*

швейного профілю до професійної діяльності, що сприятиме подоланню соціальних викликів, у т. ч. задоволенню потреб ринку праці, розвитку в суб'єктів освітніх процесів готовності до безперервного навчання, здатності до наукового пізнання, спричинених стрімкою динамікою науково-технічного прогресу, перебудовою суспільної свідомості й відносин, зміною змісту та методів виробничого навчання.

Найбільш поширюваною ефективною практикою виконання означених вище цільових настанов визнано співпрацю державних структур із різними громадськими, неурядовими, неприбутковими, благодійними організаціями, бізнес-структурами, фондами та фундаціями, зацікавленими у розв'язанні проблем освітнього розвитку на основі партнерської взаємодії. У цьому зв'язку актуалізується проблематика *державно-приватного партнерства* (далі – ДПП), зокрема його потенціалу в забезпеченні якісної підготовки конкурентоспроможних, професійно мобільних кваліфікованих робітників швейного профілю, затребуваних на сучасному ринку праці, результатом якої позиціонуємо високий рівень професійної компетентності, що й зумовило об'єктивну потребу розроблення означеної книги.

У першому розділі обґрунтовано авторське бачення суті і структури професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, конкретизовано сутнісні характеристики означеного феномену з урахуванням специфіки державно-приватного партнерства. Структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (далі – КРШП) репрезентовано цілісністю чотирьох структурно-змістових компонентів: *ціннісно-мотиваційного*, що характеризує усвідомлення індивідом економічних і соціальних переваг професії «майстер з пошиття одягу» та значущості майбутньої професійної діяльності; *комунікативно-діяльнісного*, що обумовлюється здатністю використовувати технологічні прийоми і способи роботи, набуті практичні вміння під час навчання на засадах ДПП; *інноваційно-когнітивного*, що передбачає оволодіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їх удосконалення, у зв'язку з появою нових

технологій виробництва; *рефлексивно-оцінного*, що виражається через критичне й інноваційне оцінювання та прогнозування результатів діяльності.

У наступному розділі методичних рекомендацій проаналізовано основні форми організації професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства, що уможлиблюють набуття високого рівня професійної компетентності. Особливу увагу зосереджено на розкритті *сутності ефективних способів і механізмів зміцнення партнерства між представниками закладів освіти та суб'єктами бізнесу в сфері легкої промисловості*, зокрема під час спільного планування й організації освітнього процесу, що сприяє удосконаленню обставин виробничої практики, запровадженню елементів дуального навчання, а також оцінювання практичних умінь тощо.

Змістове наповнення третього розділу книги репрезентує загальні методичні рекомендації забезпечення *ефективних форм співпраці між закладами П(ПТ)О та роботодавцями індустрії моди на засадах державно-приватного партнерства*, що уможлиблює якісну підготовку конкурентоспроможних, професійно мобільних кваліфікованих робітників швейного профілю, затребуваних на сучасному ринку праці. Результатом такої підготовки позиціонуємо високий рівень сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що сприятиме задоволенню потреб ринку праці, розвитку готовності до безперервного навчання і здатності до наукового пізнання, трансформаціями суспільної свідомості й відносин, зміною змісту та методів виробничого навчання.

У четвертому розділі відображено *організаційно-змістові особливості* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства, а саме: оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості шляхом створення практико-орієнтованих освітніх

електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів – представників підприємств індустрії моди, що сприяє формуванню позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти.

П'ятий розділ присвячено висвітленню *методико-технологічних засобів* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства як конкретних інструментів реалізації розробленої автором *контекстної технології цілеспрямованого формування досліджуваного феномену*. Основну увагу зосереджено на розкритті особливостей розбудови мережевої взаємодії закладів освіти й суб'єктів бізнесу, що передбачає активне залучення роботодавців до освітнього процесу, використання інноваційних виробничих технологій тощо.

Усвідомлюємо, що результати наукового пошуку щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю та сформульовані методичні рекомендації, представлені у книжці, не є абсолютними і довготривалими. Сутність процесу професійного становлення майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, організаційно-змістові особливості й методико-технологічні засоби формування професійної компетентності здобувачів професійної освіти на засадах державно-приватного партнерства, репрезентовані сукупністю методичних рекомендацій для керівних і педагогічних кадрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, стейкхолдерів, представників обласних центрів (кабінетів) професійної освіти й органів влади, постійно змінюються під впливом цивілізаційних обставин, зовнішніх і внутрішніх чинників функціонування освітньої й виробничої галузей, стрімкого нарощування обсягів наукової інформації, розроблення і впровадження інформаційних технологій, віртуалізації наукових досліджень і пріоритету медіа-ресурсів. Автор висловлює глибоку повагу й складає щиру подяку рецензентам: *Герлянд Тетяні Миколаївні* – доктору педагогічних наук, старшому науковому співробітнику, завідувачу відділу змісту і технологій професійної освіти Інституту професійної освіти НАПН України та *Самойленко*

Наталії Юріївні – кандидату педагогічних наук державний експерт з питань фахової передвищої освіти директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України за виявлений інтерес до роботи, цінні поради, урахування яких сприяло вдосконаленню змісту методичних рекомендацій й активне сприяння реалізації творчих пошуків автора. Особливі слова подяки висловлюємо *Валентині Олександрівні Радкевич* – доктору педагогічних наук, професору, дійсному члену (академіку) НАПН України й *Людмилі Олександрівні Базиль* – доктору педагогічних наук, професору за підтримку дослідницьких пошуків, конструктивні поради, творчу співпрацю і продуктивну взаємодію у науково-професійному зростанні.

1. Структурно-змістові характеристики професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю як результату їхньої підготовки на засадах державно-приватного партнерства

Пріоритетною ідеєю у світовій науці й освітній практиці визнано усвідомлення людиною значущості набуття компетентностей для самореалізації в інформаційно-технологічному полікультурному соціумі. Інтенсифікація процесів виготовлення швейних виробів та поліпшення їх якості безпосередньо пов'язані з модернізацією сучасного обладнання, текстильних матеріалів, удосконаленням техніко-технологічних операцій швейного виробництва, а ефективність і зростання обсягів виробництва, темпи економічного розвитку підприємств індустрії моди обумовлюються наявністю професійно компетентних робітників, здатних фахово вирішувати виробничі й комплексні завдання. Нині в Україні функціонує 118 закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю, які здійснюють підготовку швачок, конструкторів, технологів з різними рівнями сформованості професійної компетентності, що дає змогу реалізовувати задуми дизайнерів та виробництво одягу. Постійне оновлення виробничого обладнання, використання нових матеріалів та інноваційних технологій оброблення виробів, інших тенденцій розвитку підприємств під впливом глобалізаційних процесів економіки й швидкої технологізації істотно змінюють конкурентне середовище на ринку праці й формують нові виклики до професійних навичок та компетентностей фахівців.

Оскільки найвищим критерієм оцінювання якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О швейного профілю, зокрема майстрів з пошиття одягу, визнається професійна компетентність, то постає необхідність уточнення суті і структури цього феномену, логіко-сміслова структура якого утворена поняттями: «компетентність», «професійна компетентність», «кваліфікований робітник швейного профілю», що графічно візуалізовано на рис. 1.

Рис. 1. Ієрархія понять для визначення суті професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (складено автором)

Послугуючись положеннями формальної логіки, керуємося такими логемами: поняття – це знання суттєвих особливостей, властивостей, рис предметів, явищ дійсності, зв'язків і відношень між предметами; зміст поняття – це сукупність суттєвих характеристик (властивостей, сторін) предмета чи явища, що відображаються у свідомості людини за допомогою даного поняття; суттєвими є ті властивості класу предметів, за якими вони відрізняються між собою; об'єм поняття містить певну кількість предметів, явищ, що охоплюються цим поняттям (або відображаються у свідомості людини за допомогою цього поняття); дефініція (визначення) – операція, що розкриває зміст поняття чи встановлює значення терміну, що його позначає; поняття, що відображають суттєві загальні ознаки класу об'єктів, називають родовими або родами; поняття, що відображають характеристики (властивості, сторони) окремих об'єктів і характеризуються меншим ступенем загальності називають видовими або видами. Щодо предмета нашого дослідження, то у родо-видових відношеннях знаходиться така ланка понять: «компетентність», «професійна компетентність», «професійна компетентність кваліфікованого

робітника швейного профілю». Зокрема, поняття «професійна компетентність» є видовим стосовно родового – «компетентність»; у свою чергу, «професійна компетентність» є родовим – щодо поняття «професійна компетентність кваліфікованого робітника швейного профілю».

В українському освітньо-науковому дискурсі, як слушно зауважує П. Лузан, «визначення поняття «компетентність» законодавчо закріплене як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [70, с. 28]. Ґрунтуючись на законодавчих директивах, автори сучасних освітніх і професійних стандартів конкретизують суть компетентності через поняття «здатність», «спроможність».

У світовій науці й освітній практиці зміст поняття «компетентність» тлумачиться, як спроможність людини професійно здійснювати певний вид діяльності, виконувати конкретне завдання або різновид праці та здатність адекватно застосовувати результати навчання у певному контексті (освіта, робота, особистісний чи професійний розвиток) [86]. Оперуючи гіперонімом «компетентність», зарубіжні дослідники використовують *особистісний* (американський) або *діяльнісний* (європейський) концептуально-стратегічний підхід до розуміння змісту цієї категорії. Відповідно до першого, – американського – компетентність визначають, як характеристику особистісно-поведінкових якостей індивіда, що обумовлюють успішність його дій («superior performance»), залежно від локальних чинників (простір виконання дії, фактори середовища, організаційні умови, нормативно означені функціональні характеристики професійної діяльності). Згідно з іншим, – європейським – підходом до розуміння суті компетентності, її зміст конкретизовано діяльнісними складниками (визначені професійним стандартом механізми, дії, поведінкові акти, кваліфікаційні вимоги, критерії). Водночас розуміння своєрідності компетентності в контексті обох підходів детерміновано комплексом знань, навичок і ставлень, що уможливають ефективну діяльність особистості чи виконання нею

певних функцій, спрямованих на досягнення встановлених стандартів у професійній галузі або праці. Означене узагальнення ураховано в змісті «Національної рамки кваліфікацій» (2011), де досліджувану категорію розкрито як здатність особи виконувати певний різновид діяльності, що цілісно виражається у сукупності знань, умінь, світоглядних розумінь, цінностей та інших особистих якостей. Таким чином, природу компетентності доцільно розглядати і як результати навчання, котрі особа набуває й демонструє після здобуття певного рівня освіти, що простежуємо в сучасному науково-педагогічному дискурсі.

Натепер українські вчені на основі рефлексії здобутків світової і вітчизняної теорії і освітньої практики сформулювали дефініцію узагальнювального змісту, відповідно до якої компетентність є спроможністю приймати раціональні, виважені рішення і кваліфіковано виконувати завдання, що передбачає: задіювання спеціальних структурно-організованих комплексів знань, умінь, навичок і ставлень як особистісних якостей; активізацію і розвиток індивідуальних здібностей, необхідних для ефективного виконання нормативно визначених дій, функціональних обов'язків; володіння людиною відповідними компетенціями та ставленням до предмета діяльності. Відтак компетентність є динамічним комплексним утворенням особистості, що забезпечує її успішну діяльність, незалежно від ситуацій, виконання конкретних функцій, зорієнтованих на досягнення стандартів професійної діяльності у межах конкретного фаху.

За результатами аналізу наукових праць із проблематики розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців різних спеціальностей, зокрема швейної галузі (Н. Брюханова [14], В. Білик [8], Т. Герлянд [22], О. Дубницька [33], О. Єжова [34], Л. Коваль [41], Л. Комісарова [43], П. Лузан [70], С. Мося [70], С. Нечіпор [55], Г. Однорог [58], Т. Попова [60], М. Рябчиков [11], Є. Царьова [75] та ін.) виявлено відсутність єдності думок авторів і щодо розуміння сутності поняття «професійна компетентність». Зважаючи на це, постає необхідність розширення семантичного змісту означеного гіпероніма з урахуванням сутнісної природи державно-приватного партнерства. У виконанні означеного завдання виходимо з позиції

академіка НАПН України Н. Ничкало щодо професійної компетентності як сукупності знань, умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності, а також здатностей використовувати фактичну інформацію, аналізувати, прогнозувати наслідки професійної діяльності [57].

Розширюючи та поглиблюючи наведене твердження, сучасна дослідниця Л. Руденко слушно зазначає: «професійна компетентність відображає ступінь кваліфікації фахівця, що дає змогу успішно вирішувати поставлені перед ним професійні завдання, продуктивно виконувати професійні обов'язки й актуалізувати в професійній діяльності особистісні ресурси. Професійна компетентність включає комплекс здібностей, якостей і властивостей особистості, необхідних для успішної професійної діяльності в обраній сфері». У цьому контексті актуальною вважаємо думку С. Нечіпор, що «компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю – це здатність особистості до виконання професійних обов'язків через сформовані знання, вміння, навички, досвід діяльності» [55]. Науково цінним визнаємо методичний підхід Т. Попової до тлумачення суті фахової компетентності майбутніх працівників швейної галузі, згідно з яким «компетентність охоплює систему організаційних, проєктувальних, технічних, технологічних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей, що забезпечують їхню успішну реалізацію й адаптацію індивіда до обставин професійної діяльності», а також «розкриває досягнення програмних результатів через удосконалення моделі й методики навчання фахівців швейного профілю відповідно до рівня розвитку швейної галузі, перспектив інноваційного становлення індустрії моди» [60]. Погоджуємося з позицією П. Лузана, що більшість сучасних учених «застосовують діяльнісний підхід до тлумачення терміну «професійна компетентність». Зокрема, О. Кошук професійну компетентність визначає як інтегративну властивість особистості, що виявляється в діяльності, поведінці та вчинках людини і зумовлює готовність і здатність фахівця кваліфіковано виконувати свої професійні функції, ефективно розв'язувати соціально-виробничі ситуації за рахунок збалансованого поєднання комплексу знань, умінь, потреб та мотивів самовдосконалення,

морально-етичних цінностей та необхідних особистісно-професійних якостей. Подібне визначення запропоноване авторами-укладачами «Енциклопедії освіти»: професійна компетентність – складне особистісне утворення, що формується у процесі здобуття професійної освіти, безперервно розвивається, у професійній діяльності і визначає здатність особи застосовувати спеціальні знання, уміння, навички виявляти відповідні суб'єктні та професійно важливі якості для виконання комплексу складних виробничих завдань, обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку» [70, с. 30-31].

Отже, думки науковців стосовно розуміння професійної компетентності фахівців можна умовно класифікувати на дві групи за пріоритетною методологічною стратегією визначення поняття. Одні вчені, ґрунтуючись на *особистісно-орієнтованому підході*, акцентують увагу на особистісних якостях, цінностях, ставленнях і трактують семантику поняття, як «інтегровану характеристику ділових і особистісних якостей...». Інші ж дослідники, керуючись *інструментальним підходом*, фокусують увагу на знаннях, уміннях, навичках і використовують формулювання «сукупність знань, умінь, необхідних для ефективної діяльності...».

Уточнення сутнісних характеристик професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю потребує ретельного вивчення й урахування специфіки професійної діяльності фахівців індустрії моди. Аналізуючи посадово-функціональні обов'язки представників професій «Швачка», «Кравець», «Закрійник», ми виявили, що вимоги до результатів здобуття професійної (професійно-технічної) освіти, окреслені в освітніх стандартах, є значно ширшими, аніж просто сукупність знань, і кваліфікаційні вимоги («повинен знати», «повинен уміти») відображаються в категоріях професійних і ключових компетентностей [32]. Таким чином, за результатами наукової рефлексії публікацій зарубіжних і вітчизняних учених та даних онлайн-опитування роботодавців зміст професійних компетентностей фахівців професій «Швачка», «Кравець», «Закрійник» конкретизується сукупністю професійно важливих і особистісно значущих якостей, відображених на рис. 2.

До професійно важливих якостей кваліфікованих робітників швейного профілю розробниками професійних стандартів віднесено також: хороший зір, добру координацію рук і зорово-моторну координація, точний та об'ємний окомір, вміння швидко зорієнтовуватися під час виконання різних техніко-технологічних операцій. Вважаємо, що для успішної діяльності фахівцям професій «Швачка», «Кравець», «Закрійник» необхідно володіти ще й такими індивідуально-особистісними якостями, як: посидючість, охайність, терпіння, здатність до виявлення за візуальними ознаками незначних відхилень у параметрах технологічних процесів від заданих значень; розвинена моторика (швидкість і точність рухів); здатність до концентрації та розподілу уваги, вибірковість, обсяг, розподіл, переключення; спостережливість; наочно-образне і предметно-дієве мислення; адаптивність.

ПСИХОМОТОРНІ	• стійкість до виконання монотонної праці • звукова й тактильна чутливість • просторове орієнтування під час виконання елементарних операцій
КОГНІТИВНІ	• розуміння цілісності набутих знань • здатність аналізувати технічні, спеціалізовані відомості • математична грамотність • обізнаність із природничими та технічними науками
СОЦІАЛЬНО-ОСОБИСТІСНІ	• оцінювання соціальних звичок, стереотипів поведінки • усвідомлення відповідальності за результати дій на рівні осмислення та виконання простих трудових операцій • здатність ефективно організовувати свою працю
КОМУНІКАТИВНІ	• вільне комунікування державною мовою • загальнокультурна грамотність
ІНФОРМАЦІЙНІ	• інформаційно-цифрова компетентність • уміння вчитись упродовж життя

Рис.2 Сукупність професійно важливих і особистісно значущих якостей кваліфікованих робітників швейного профілю (складено автором)

Отже, за результатами аналізу ДСПТО та враховуючи ідеї наукових праць сучасних дослідників, зміст дефініції поняття *«професійна компетентність»* доцільно конкретизувати відповідними концептами, що графічно візуалізовані на рис. 3.

У традиційній педагогіці професійну компетентність часто ототожнюють з інтегративною якістю особистості, зважаючи на її складність, багатокomпонентність і тісний зв'язок із суб'єктивними характеристиками індивіда. Проте сучасні підходи в українській та європейській педагогіці (Н. Дубницька, Н. Ничкало, S. Bullit, M. Erout) дедалі частіше акцентують на функціональній і операційній природі компетентності, наголошуючи на структурності та динамічному характері феномену.

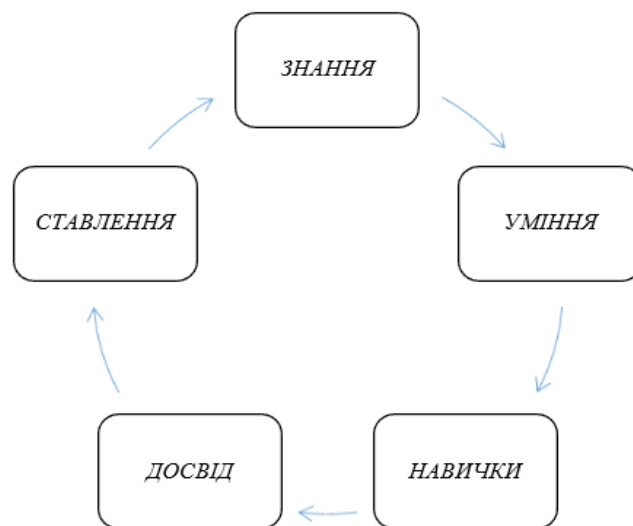
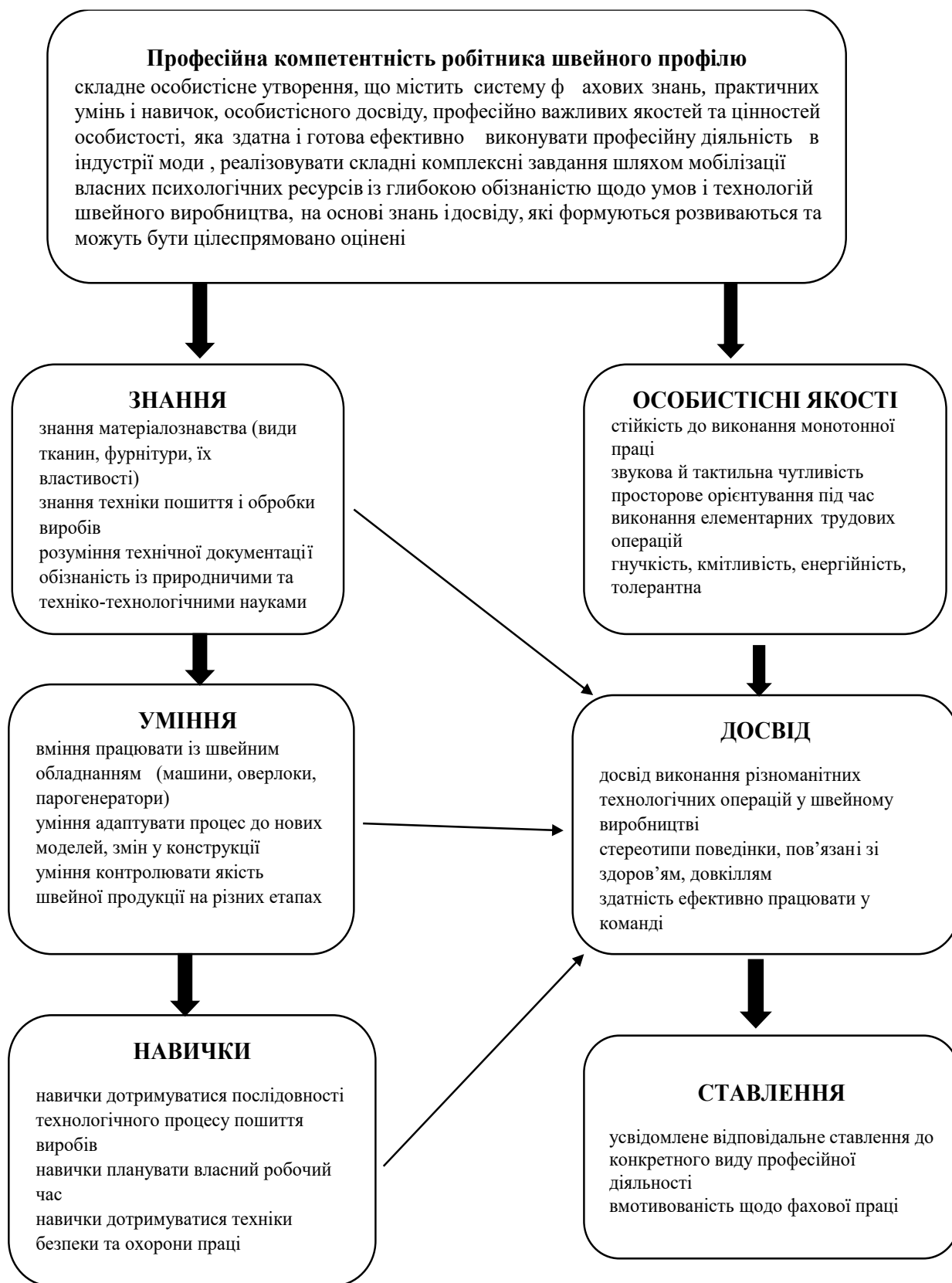

Рис.3 Терміни на позначення ключових складників дефініції поняття *«професійна компетентність»* (складено автором)

Таким чином, ураховуючи результати критичного осмислення професійних стандартів із професій швейного профілю та наукових праць, у визначенні поняття *«професійна компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю»* виводимо загальні, основні і суттєві його властивості, не вичерпуючи усіх його характеристик, сторін і зв'язків, від таких основних родових ознак: *знання, уміння, навички, досвід, особисті якості, ставлення тощо*, що структурно відображені на рис. 4.

Рис. 4 Складники професійної компетентності робітників швейного профілю (складено автором)

На нашу думку, професійну компетентність доцільно розглядати як складно-структуровану й взаємопов'язану сукупність знань, умінь, навичок, досвіду, професійно важливих і особистісних якостей, що забезпечують ефективне виконання професійних функцій. Такий підхід узгоджується з позиціями сучасних дослідників, які обґрунтовують поетапність формування компетентності в освітньому процесі підкреслюючи можливість її цілеспрямованого формування, оцінювання та вдосконалення. Професійна компетентність, на відміну від цілісної інтегративної риси особистості, піддається педагогічному виміру: її розвиток може бути зафіксований у вигляді кваліфікаційних стандартів, модульно-компетентнісних програм, професійних паспортів тощо. Особливо це виявляється у прикладних галузях, де ключову роль відіграють практичні навички, досвід, моторика та точність дій, – як, наприклад, у сфері швейного виробництва.

Зважаючи на це, професійна компетентність постає не як властивість особистості, а як результат цілеспрямованого формування комплексу знань, умінь, навичок, ставлень, інших особистісних якостей, що піддаються педагогічному діагностуванню, оцінюванню й подальшому розвитку. Саме означений підхід уможливорює вимірювання рівнів сформованості професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю, дає змогу конкретизувати зміст професійних стандартів, сприяючи утвердженню актуальної нині діяльнісної парадигми професійної освіти. Таким чином, компетентність можна розглядати, як складно-структуровану сукупність взаємопов'язаних складників, що розвивається під впливом навчального, виробничого й особистісного досвіду індивіда, а не як суб'єктивну інтегральну якість без чітко окреслених дидактичних меж. Не заперечуючи інтегративного підходу до розгляду сутнісної природи професійної компетентності фахівців, що обґрунтовує цілісність особистості, вважаємо, що в контексті вирішення проблеми формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства пріоритетним має бути саме системний підхід, що дасть змогу ефективно розробляти освітні програми, оцінювати рівні

професійної підготовки учнівської молоді, сприяючи становленню компетентних фахівців, відповідно до вимог сучасного ринку праці.

На основі рефлексії здобутків фахівців з теорії й практики індустрії моди різних країн, розглядаємо професійну компетентність у сучасному освітньому дискурсі через інтегративний (синтетичний) підхід, який говорить про комбінацію знань, досвіду, рефлексії, особистих якостей, мобільності та базується на діяльнісному і компетентнісному підходах, не як статичну інтегральну якість, а як динамічну багаторівневу систему, що формується під впливом освітньо-професійного середовища. Це дає змогу інтерпретувати її як результат цілеспрямованого навчального процесу, який охоплює не лише формальне засвоєння знань, але й практичну реалізацію навичок, особистісне зростання, розвиток професійних цінностей. Особливо актуально це у швейній галузі, де успішність фахівця визначається не лише майстерністю, а й здатністю адаптуватися до постійних змін, вирішувати комплексні завдання й працювати в умовах високої технологічної мінливості. Отже теза: «реалізовувати складні комплексні завдання шляхом мобілізації власних психологічних ресурсів з глибокою обізнаністю щодо умов і технологій швейного виробництва» – чітко відображає комплексну природу діяльності в модній індустрії: «Сучасне виробництво вимагає не просто умінь, а здатності застосувати їх у нових, мінливих умовах на основі професійного досвіду» (Unwin & Fuller, 2003). М. Ероут (2004) наголошує, що більшість професійної компетентності формується не внаслідок формального викладання, а в контексті щоденної професійної дії» [82]. Стівен Біллет підкреслює, що саме взаємодія особистості з можливостями робочого середовища визначає якість і рівень сформованої професійної компетентності, що підтверджує її залежність від контексту виробничої практики [78].

Так, узагальнюючи результати теоретичного аналізу наукових джерел, нормативно-правових документів, зокрема професійних стандартів, урахування законів формальної логіки, *трактуємо професійну компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю як інтегративне особистісне утворення, що формується в процесі здобуття професійної освіти і відображає готовність і здатність особи застосовувати фахові знання, уміння й навички,*

виявляти відповідні професійно важливі якості (здатність до концентрації та розподілу уваги, розвинені сенсомоторика і окомір, фізична витривалість, спостережливість, наявність естетичного смаку, наочно-образне і предметно-дієве мислення тощо) та ціннісні орієнтації (самоорганізованість, відповідальне ставлення до обов'язків, дотримання норм і стандартів, критичність мислення, інноваційність, повага до культурних й історичних традицій, усвідомлення економічних, соціальних, екологічних переваг професійної діяльності тощо) для здійснення результативної професійної діяльності в умовах швейного виробництва, зумовленої динамікою технологічного розвитку та змін у запитах ринку праці.

Орієнтуючись на вимоги роботодавців і ґрунтуючись на професійному стандарті, трудові функції фахівців швейного профілю конкретизуємо за такими чотирма аспектами:

- *проектно-конструкторським* (розуміння графічних ескізів, моделей; конструювання, моделювання та виготовлення лекал натільної білизни, трикотажного, жіночого й чоловічого одягу);

- *технологічним* (виготовлення швейних виробів за індивідуальними замовленнями або в бригаді з розподілом праці; виконання всіх видів ручних, а також волого-теплових робіт із використанням сучасного обладнання для декатування, відпарювання, зняття лас); з'єднування машинними строчками деталей виробів (на універсальному й спеціальному швейному обладнанні);

- *виробничо-технічним* (оброблення зрізів деталей крайовими швами; петель ручним або машинним способами; оздоблення виробів строчками, додатковими деталями і фурнітурою; пришивання гудзиків; здійснення ремонту та оновлення всього асортименту одягу, підготовка виробів до примірок індивідуально або в бригадах з розподілом праці; чистка виробів у готовому вигляді);

- *ремонтно-експлуатаційним* (лагодження швейних виробів середньої складності з використанням машинних і ручних робіт, усунення недоліків у роботі швейного устаткування).

Відповідно до означеного вище *професійно компетентний кваліфікований робітник швейного профілю* – це фахівець із

широким спектром знань і вмінь щодо створення й виготовлення швейної продукції на різних її етапах, швидкої адаптації до зміни асортименту та виробничих технологій, який демонструє здатність використовувати знання, вміння та навички на практиці, а також володіє певним досвідом і характеризується усвідомленим відповідальним ставленням до конкретного виду професійної діяльності, прагнучи до професійного самоутвердження та подальшого самовдосконалення. Не заперечуючи розуміння професійної компетентності фахівця як «...властивості особистості, що дає можливість кваліфіковано, результативно і продуктивно виконувати свої функції, ефективно розв'язувати виробничі ситуації» [70, с. 31], вважаємо, що забезпечити якісну підготовку кваліфікованого робітника швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності можливо лише на основі тісної співпраці з роботодавцями.

Інтенсифікація процесів виготовлення швейних виробів, виробництво нових текстильних матеріалів, модернізація виробничого обладнання, удосконалення техніко-технологічних операцій швейного виробництва й динаміка технологізації підприємств індустрії моди зумовлюють осучаснення змісту й запровадження нових форм підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до професійної діяльності. Найбільш ефективною практикою успішного виконання цих завдань щодо оновлення змісту і форм професійної підготовки та виробничого навчання здобувачів П(ПТ)О є взаємодія закладів освіти з громадськими, неурядовими, неприбутковими, благодійними організаціями, бізнес-структурами, фондами та фундаціями, зацікавленими у розв'язанні проблем освітнього розвитку на засадах державно-приватного партнерства.

Відповідно до сформульованої дефініції, розглянутих вище функцій професійної діяльності кваліфікованих робітників швейного профілю та враховуючи потенціал державно-приватного партнерства, вважаємо, що обов'язковими складниками структури досліджуваного феномену мають бути: мотивація щодо вибору і способу планування та виконання комплексних професійно-виробничих завдань, ціннісні установки, соціальні уявлення щодо

професійної діяльності; розуміння графічних ескізів, моделей; фахові знання про особливості (способи, механізми, прийоми, засоби) конструювання, моделювання, виготовлення й оздоблення швейних виробів; уміння виконання всіх видів ручних, а також волого-теплових робіт із використанням сучасного універсального й спеціального обладнання; практичні навички здійснення ремонту, чистки виробів у готовому вигляді й оновлення всього асортименту одягу тощо.

Одного уміння виконувати професійні обов'язки не досить для досягнення цілей організації, оскільки яким кваліфікованим не був би співробітник, його продуктивність залежить також від бажання працювати або мотивації до праці. Практика господарювання підтверджує, що люди з однаковим рівнем освіти працюють із різною продуктивністю та досягають різних результатів. Саме конкретизація й визначення рівнів сформованості професійної компетентності кожного майстра з пошиття одягу дає змогу виявити причину цих відмінностей і спрогнозувати успішність роботи персоналу підприємства. Жодна система управління не функціонуватиме досконало, якщо в масштабі країни, регіону або окремого підприємства не буде розроблено ефективної системи мотивації праці персоналу, що спонукала б кожного фахівця працювати продуктивно для досягнення не тільки особистісних цілей, а й мети діяльності підприємства [7, 48].

Останніми роками увага науковців акцентується на конкретизації суті інструментальних засобів компетентнісного підходу, якими є компетенції, компетентності, а також базові, універсальні, ключові й інші, обумовлені різновидами виконуваної діяльності, види компетентностей, та розроблення методик їх формування й розвитку як провідного результату професійної підготовки здобувачів різних рівнів освіти. Тому в структурно-змістовому наповненні професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю важливо розрізняти актуальні фахові знання, пізнавальні та практичні уміння і навички, мотиви, ціннісні орієнтації, ставлення, етичні норми, емоції, вольові зусилля.

Зважаючи на викладене, професійну компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що характеризує їхню здатність і готовність висококваліфіковано реалізовувати фахові обов'язки, відповідно до сучасних теоретичних і практичних досягнень та набутого досвіду, в наближенні до світових вимог та стандартів, доцільно розглядати в цілісності чотирьох компонентів: *ціннісно-мотиваційного*, що характеризує розуміння економічних і соціальних переваг професійної діяльності в індустрії моди; *інноваційно-когнітивного*, що передбачає володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та безперервне їх удосконалення у зв'язку з появою нових технологій виробництва; *комунікативно-діяльнісного*, що виражається в здатності оптимально застосовувати різні технологічні прийоми і способи роботи, реалізовувати практичні вміння для ефективного виконання комплексних завдань під час виробничого навчання й практики, організованих на засадах державно-приватного партнерства; *рефлексивно-оцінного*, що уможливорює критичне й інноваційне рефлексування і прогнозування результатів діяльності (рис. 5).

Відповідно до обґрунтованої структурно-змістової сутності професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, постає необхідність розкриття особливостей процесу її формування в закладах П(ПТ)О. З-поміж найбільш ефективних способів виконання означеного завдання визнаємо застосування елементів дуальної форми здобуття професійної (професійно-технічної) освіти. Успішність формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за дуальною формою здобуття освіти обумовлюється, по-перше, результатами об'єднання зусиль громадських об'єднань, органів державної влади, робітничих профспілок, інших стейкхолдерів, зацікавлених у підготовці конкурентоспроможних кадрів швейного профілю; по-друге, взаємозв'язком навчання із принципами громадянського виховання; по-третє, урахуванням теорії безперервної освіти; по-четверте, утвердженням тотожності інтеграції в суспільство та отримання робочих навичок; по-п'яте,

раціональною диференціацією відповідальності за професійну освіту між державою і реальним сектором економіки тощо.

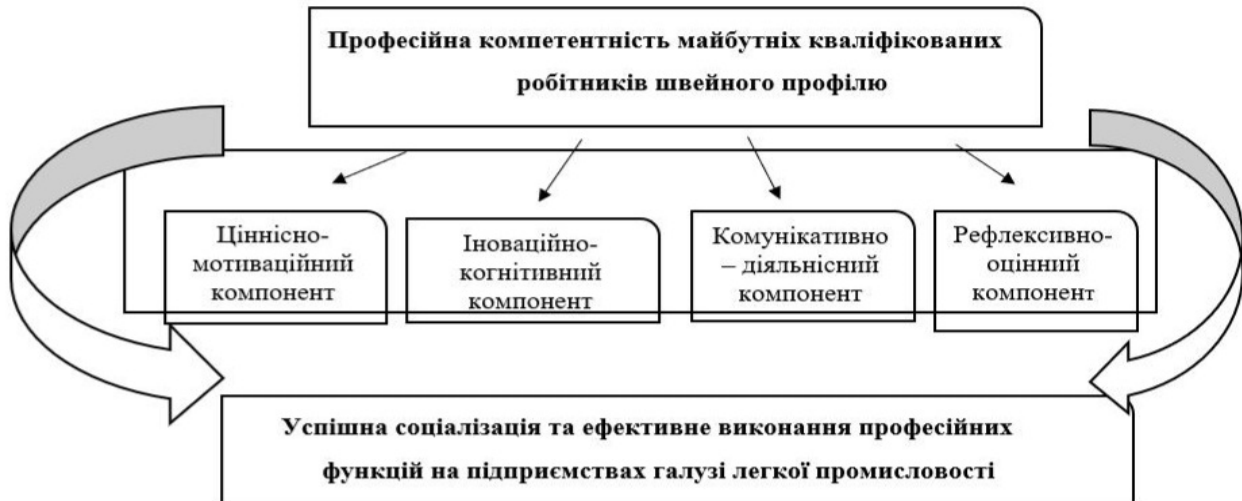

Рис. 5. Компоненти професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (розроблено автором)

Відстежені впродовж останніх десятиліть тенденції соціально-економічного розвитку свідчать про те, що процес формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будь-якої галузі передбачає становлення особистості через зміни у всіх сферах її розвитку, які відображаються результатами діяльності, вчинками, стереотипними моделями поведінки у соціальному та професійному середовищах. На нашу думку, цілеспрямований розвиток ціннісно-мотиваційного, інноваційно-когнітивного, комунікативно-діялісного та рефлексивно-оцінного компонентів професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О на засадах державно-приватного партнерства забезпечить успішну соціалізацію кваліфікованих робітників та ефективне виконання ними професійних функцій у сфері індустрії моди.

У цьому контексті зауважимо, що різноаспектність наукових розвідок щодо суті професійної компетентності та особливостей її формування на засадах державно-приватного партнерства зводиться, здебільшого, до окреслення конкретних знань, умінь і навичок, особистісних якостей, котрі формуються в освітньому процесі через

здійснення педагогічної взаємодії між педагогами, здобувачами освіти та роботодавцями галузі, спрямованої на розвиток, навчання та виховання учнівської молоді. Зважаючи на це, вважаємо, що професійна освіта галузі має розвиватися пропорційно запровадженню нових технологій, розробленню інноваційних технік, появі матеріалів тощо. При цьому важливо, щоб представники усіх зацікавлених сторін ринку праці докладали максимальних зусиль для забезпечення якісної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що вбачаємо можливим на засадах ДПП як важливої форми організації кооперативних процесів між недержавними й державним секторами, що актуалізує його проблематику в контексті формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

2. Форми організації професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю

Актуальність оновлення змісту професійного навчання з урахуванням сучасних виробничих технологій індустрії моди посилюється у зв'язку з соціально-економічними реформами, що зумовлюють появу інноваційних підприємств, зміну форм організації професійної діяльності, сприяючи удосконаленню техніко-технологічних процесів. З огляду на це, забезпечення якісної професійної підготовки конкурентоздатних кваліфікованих робітників швейного профілю є можливим за умови максимального врахування новітніх тенденцій функціонування економіки й світових стандартів сучасності. При цьому зауважимо, що дослідження генези розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти П(ПТ)О свідчить про тенденційну закономірність щодо збільшення якісних вимог до професійної підготовки робітничих кадрів швейного профілю й, відповідно, розширення можливостей для їх задоволення.

Зазначимо, що підготовка кваліфікованих робітників, безпосередньо пов'язана з формуванням і розвитком швейної промисловості, почала здійснюватися ще з XVIII ст., а значний її прогрес відмічався наприкінці XIX ст. Виникнення фабрично-заводського (мануфактурного) виробництва сприяло диференціації праці робітничих кадрів, що зумовило виникнення *операційної* системи вивчення технологічних процесів. Таким чином учнівська молодь у контексті оволодіння професією швачки, кравця, закрійника, вишивальниці тощо набувала універсальних професійних знань і фахових навичок. Водночас, мали місце спроби вдосконалення операційної системи, що зумовили появу донині актуальної в умовах великих підприємств швейної галузі *операційно-предметної* системи П(ПТ)О. Суть такої освітньої парадигми полягає в тому, що первинна професійна підготовка майбутніх фахівців швейного профілю здійснюється за операційною системою навчання, а в подальшому – за предметною.

Більш досконалу концептуально-парадигмальну модель виробничого навчання вчені й педагоги намагалися створити шляхом

поєднання операційно-предметної системи з моторно-тренувальною, що має назву *операційно-комплексної системи*. Механізмами реалізації такої професійної підготовки кравців, швачок, закрійників і вишивальниць передбачалося послідовне засвоєння учнями способів виконання двох-трьох операцій із подальшим доведенням набутих умінь до рівня навичок та виконанням комплексних (багатоопераційних) робіт. При цьому зміст кожної з комплексних робіт у процесі навчання поступово ускладнювався. Майбутнім кваліфікованим робітникам дозволялося самостійно обирати для виконання комплексні роботи, робочі інструменти і визначати послідовність операцій. Такий процес тривав до повного засвоєння всіх технологічних операцій, притаманних конкретній професії. Складність організації оволодіння техніко-технологічними вміннями спонукала до пошуку простіших систем виробничого навчання. Так утворилася *предметно-технологічна система*, в основі якої – предметна структура, а провідною навчальною одиницею є об'єкт роботи (продукція, вузол). Однак практична реалізація означеної вище системи лише частково забезпечувала виконання вимог до виробничого навчання щодо формування професійних (фахових) умінь майбутніх кваліфікованих робітників.

Примітно, що автори наукових публікацій із проблематики взаємодії освітян та роботодавців крізь призму еволюції професійної освіти: від середньовічних шкіл ремісничої майстерності – до сучасних онлайн-методик підготовки конкурентоспроможних фахівців (Н.Боковець [10], В.Василенко [15], І.Гриценко [25], Р.Гуревич [28], Л.Зельман [37], Н.Іванцова [38], Н.Калініченко [40] та ін.) одноставно наголошують на взаємозв'язку між розвитком науки, промисловості, запитами ринку праці на кваліфіковані кадри та досягненнями професійної освіти.

Вивчення генези П(ПТ)О крізь призму професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, результатом якої у наш час є професійна компетентність, дало змогу виокремити низку *позитивних тенденцій* становлення ДПП в Україні в ХХ ст., які важливо враховувати для забезпечення якісної підготовки конкурентоспроможних фахівців ХХІ ст.:

- якісна організація профорієнтаційної роботи майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю;
- забезпечення випускників закладів П(ПТ)О безкоштовною професійно-технічною освітою, першим місцем працевлаштування, а також подальшим підвищенням здобутої кваліфікації;
- посилення уваги до виробничого навчання та співпраці закладів П(ПТ)О швейного профілю з підприємствами;
- модернізація й автоматизація виробничих майстерень;
- відкриття навчально-науково-виробничих комплексів.

З 2022 р. виробництво товарів легкої промисловості знизилося на 25 %, а в наступному – ще на 1,6 % [2; 4]. Об’єктивні труднощі періоду воєнного стану (релокація підприємств, необхідність одночасного вирішення багатьох стратегічних і тактичних завдань розвитку виробництв на нових місцях, кадрова політика, необхідність віднайдення нових джерел постачання сировини тощо), системні недостатні інвестиції в інфраструктуру індустрії моди та освітній процес закладів П(ПТ)О спричинили появу численних суперечностей і проблемних питань, у т.ч. пов’язаних із низькою продуктивністю праці, дефіцитом висококваліфікованого персоналу, застарілим (зношеним) обладнанням (подекуди на 60 %). Окрім цього, зміст професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю та методики викладання спеціальних дисциплін лише фрагментарно узгоджуються з вимогам роботодавців, а співпраця закладів П(ПТ)О з органами місцевої влади і бізнес-партнерами, які мають потужні ресурси й потенційні можливості для оновлення МТБ і поліпшення організаційно-змістових умов професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, характеризується нестійкістю й епізодичністю.

Одним із найбільш ефективних способів підготовки висококваліфікованих робітників швейного профілю є співпраця відповідних закладів П(ПТ)О із соціальними партнерами, які володіють сучасними виробничими технологіями, потребують кваліфікованих кадрів нової генерації й готові інвестувати ресурси в процес їхньої підготовки. Продуктивним взірцем такої співпраці у всьому світі визнають дуальну модель професійної освіти і навчання,

що практично реалізується за такими трьома модельними інваріантами.

1. *Модель сполучення* (the model of formation en alternance) поширюється в країнах, де традиційно функціонує середня технічна школа (Франція і країни її колоніального впливу). Орієнтація на знання, яких можливо набути тільки в умовах реального виробництва, на ймовірному робочому місці, зумовлює розгортання партнерства між середньою технічною школою і компаніями у напрямі професійної підготовки молоді. У Франції, наприклад, професійний еквівалент «Рівень А» (Baccalaureat Professionnel) передбачає таку форму підготовки, що поєднує шкільне і виробниче навчання [84].

2. *Промислова модель підготовки з латино-американськими ознаками* обумовлюється особливостями фінансування, що передбачає сплату податку компаніями економічного сектора країни (промисловість, торгівля, сільське господарство тощо) для забезпечення професійної підготовки кваліфікованих кадрів. Розміри податку пропорційні загальній платіжній спроможності компанії з урахуванням кількості робітників і службовців. Відрахування робляться у центральний фонд фінансування всіх форм професійної підготовки. Безпосереднє управління і керівництво професійною підготовкою здійснюють адміністративні та стандартизаційні ради, так звані «контрольні комітети», що включають організації працедавців, представників міністерств (освіти і праці), профспілок тощо. Важливо, що за такої форми здобуття освіти курси базової, спеціальної, професійної і часткової підготовки, а також подальше професійне (виробниче) навчання проводяться у промислових тренувальних майстернях (industry-wide training workshops) і технологічних центрах за визначеними методиками і процедурами у тісній співпраці з підприємствами [80].

3. *Дуальна модель професійної освіти і навчання*, яку розуміємо, як професійно-педагогічну навчальну систему з двома місцями навчання. Її функціональна дуальність, з одного боку, ґрунтується на інтеграції двох різних моделей управління професійною підготовкою майбутніх кваліфікованих робітників. Стабільними передумовами створення такої системи мають бути:

наявність сектора підготовки, який працює і регулюється за законами ринку (приватний сектор), і на який впливає держава, застосовуючи правові стандарти [79].

Означена форма здобуття освіти в Україні конвенційно детермінується змістом законів України «Про освіту», «Про професійну освіту», «Концепцією підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» та «Положенням про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти» [62, 63]. З 01 вересня 2019 р. елементи дуальної форми здобуття освіти впроваджують у 262 закладах професійної (професійно-технічної) освіти, зі 190 робітничих професій. До цього процесу залучені понад 1 тис. роботодавців. За програмами дуальної освіти навчаються понад 12 тис. учнів. Навчання майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю відбувається за такою логікою: теоретичний цикл та формування первинних навичок з професії швейного профілю здійснюється в закладі освіти (30% навчального часу), а формування складних і комплексних професійно-практичних (фахових, виробничих) навичок – на виробництві (70% навчального часу).

Це дає змогу скоротити витрати освітніх закладів на закупівлю та експлуатацію виробничого обладнання, а тісний контакт із підприємством індустрії моди враховує його вимоги до підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю. Під час навчальних занять безпосередньо на підприємстві здобувачі П(ПТ)О набувають цінний досвід професійної діяльності. Завдяки інтегруванню теоретичної професійної підготовки й практико-орієнтованого виробничого навчання та відповідної практики у здобувачів П(ПТ)О зростає вмотивованість до опанування фаху майстра з пошиття одягу, а також подальшого працевлаштування на конкретному підприємстві, демонструючи високий показник ефективності. Роботодавці під час дуального навчання мають змогу краще пізнати ймовірного майбутнього робітника. Таким чином створюється взаємна довіра. У результаті дуальної форми здобуття освіти майбутні кваліфіковані робітники швейного профілю поглиблюють засвоєні знання, розвивають професійні вміння й навички, набувають цінний досвід виконання завдань професійної діяльності. Окрім цього, відбувається розширення соціалізації

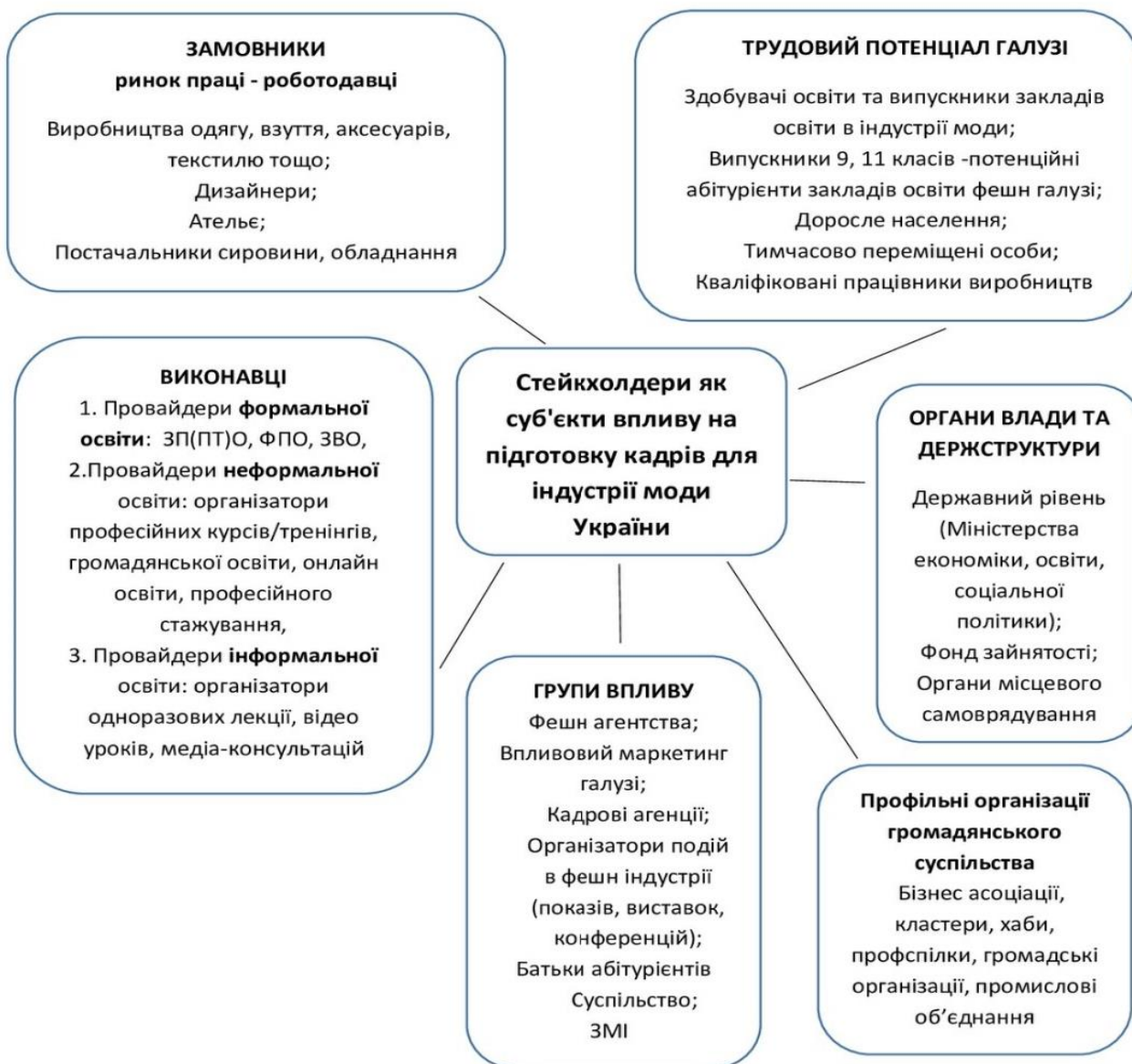
учнівської молоді через занурення у професію, усвідомлення власної приналежності до професійної громади, відчуття самотійного життя та осмислення можливостей майбутнього кар'єрного зростання в умовах конкретного виробництва. Важливо зазначити, що здобувачі дуальної форми здобуття освіти мають щомісячну грошову винагороду від роботодавців.

Однак, згідно з результатами досліджень ефективності ДПП у підготовці кадрів швейного профілю, проведеного в 2022 році ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості «Фешн Глобус Юкрейн» (далі – ГС «НГПЛУ ФГУ») [17] та Інститутом професійної освіти НАПН України лише 43 % опитаних представників з 65 закладів П(ПТ)О задекларували навчання з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти. Це пов'язуємо з відсутністю чітких механізмів щодо розподілу відповідальності між державою і реальним сектором економіки в професійній освіті (нерегламентованими є права та обов'язки сторін), нерозробленістю системи стимулів роботодавців, зацікавлених у підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності.

У цьому контексті зазначимо, що важливою перевагою професійної освіти є її гнучкість та швидка реакція на запити ринку праці: набуті професійних умінь у закладах П(ПТ)О можуть не лише випускники ЗЗСО, а й дорослі, які хочуть підвищити кваліфікацію або змінити професію. Галузеве спрямування професійної підготовки кваліфікованих робітників повинно узгоджуватись із вимогами регіонального ринку праці, що постійно стимулює інноваційний розвиток національної професійної освіти. Найважливішим складником індустрії моди визнаємо стейкхолдерів, які, маючи легітимний інтерес в освітньому процесі, власні унікальні цілі й завдання, допомагають формувати сучасний кадровий ринок індустрії моди. Важливість значення стейкхолдерів визначається їхнім розумінням ситуації і внеском в управління, що є ефективною основою для налагодження успішної співпраці в забезпеченні якісної професійної підготовки кваліфікованих кадрів на засадах державно-приватного партнерства. Коло стейкхолдерів галузі індустрії моди досить велике, спільна взаємодія та розуміння їхніх інтересів

допомагають створити гармонійну робочу атмосферу та забезпечити успішну організацію горизонтальної системи суспільної координації процесів прийняття і реалізації управлінських рішень з обов'язковою участю зацікавлених сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях [18]. Механізм, який забезпечує підґрунтя для спільної відповідальності закладів П(ПТ)О, громади і бізнесу в розвитку галузі швейної промисловості, має нині пріоритетне значення для національної економіки та передбачає партнерську взаємодію стейкхолдерів для спільного вирішення різноманітних аспектів професійної підготовки кваліфікованих кадрів швейного профілю. Грамотне застосування ДПП є підґрунтям для якісних змін у освітній сфері нашої держави.

Мета створення ефективної системи партнерства полягає у координації діяльності здобувачів освіти, персоналу закладів П(ПТ)О, роботодавців галузі та інших зацікавлених сторін для сконцентрованої роботи, направленої на удосконалення й покращення якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників для індустрії моди, яких класифікуємо на *внутрішніх стейкхолдерів* (різні категорії осіб, які здобувають професійну освіту (студенти всіх форм освіти в індустрії моди) та їхні батьки; науково-педагогічні працівники, навчально-виробничий і адміністративно-управлінський персонал всіх закладів освіти в фешн-галузі) й *зовнішніх стейкхолдерів* (державна, яка здійснює нормативно-правове регулювання діяльності закладів освіти й визначає основне замовлення на підготовку фахівців через розподіл державного замовлення; регіональні органи державної влади та органи місцевого самоврядування; роботодавці, які зацікавлені в компетентних фахівцях; абітурієнти та їхні батьки, які знаходяться на стадії вибору закладів освіти; різноманітні громадські організації та об'єднання, які безпосередньо не пов'язані із системою освіти (соціальні групи, творчі спілки, бізнес асоціації тощо), але зацікавлені у соціальному партнерстві, та групи впливу (засоби масової інформації, агентства у сфері фешн індустрії та легкої промисловості, які вважаються другорядними стейкхолдерами і можуть як створити проблеми на шляху процесу, так і навпаки стати йому підтримкою (на рис. 6 схематично візуалізовано групи стейкхолдерів).

Рис. 6. Стейкхолдери як суб'єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України (розроблено автором)

Для забезпечення ефективної роботи щодо удосконалення й покращення якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників для індустрії моди важливо оптимально скоординувати діяльність регіональних і місцевих органів влади, об'єднаних спілок роботодавців і підприємців, професійних спілок педагогічних працівників закладів П(ПТ)О та науковців. ДПП на нашу думку, це екосистема, в якій діяльність всіх учасників (освітян, роботодавців, здобувачів освіти та суспільства в різних

масштабах від маленького містечка до держави в цілому) має бути гармонійною та ефективною з точки зору прав, повноважень можливостей та реалізацій ідей співпраці.

Ситуація на ринку праці в Україні сьогодні диктується роботодавцями, тому справедливо враховувати їхні вимоги щодо надання закладами П(ПТ)О такого рівня знань і вмінь, який відповідав би сучасному стану техніко-технологічного розвитку галузей економіки. Для підвищення показників сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в процесі професійно-практичної підготовки на засадах ДПП виникає потреба визначення та створення в закладі професійної освіти таких педагогічних та організаційних умов, які б забезпечили позитивний результат у розвитку досліджуваного явища, а це зумовлює необхідність чіткого уявлення про суть загальнонаукового поняття «умова».

Виходячи з аналізу наукової літератури та педагогічного досвіду, дослідники виокремлюють найбільш ефективні педагогічні (психологічні) умови формування визначеного в межах власного дослідження виду компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Вивчення наукових джерел засвідчило, що визначення категорії «педагогічні умови» досліджували В. Безпалько [6], В. Волкова [20], Д. Вороніна-Пригодій, А. Попова, В. Радкевич, О. Слободяник та ін. [21], О. Єжова [35], В. Столярова [72]. Детальний аналіз питань, що стосуються розкриття педагогічних умов в освітньому процесі здійснено у працях М. Артюшиної [3], С. Гончаренка [24], П. Лузана [50], Є. Хрикова [74], Є.Царьова [75] та ін.

Погоджуємось з визначенням Є. Хрикова педагогічних умов як синтезу об'єктивних можливостей змісту, форм, методів, прийомів, засобів педагогічного процесу та навчально-методичного забезпечення, що сприяють успішному вирішенню поставлених завдань. За слушним зауваженням Л. Короткової педагогічні умови – це «комплекс різнопланових соціально-педагогічних та дидактичних чинників, необхідних і достатніх для виникнення та сталого функціонування певної педагогічної системи; сукупність природних, соціальних, зовнішніх і внутрішніх впливів, що діють на фізичний,

моральний, психічний розвиток людини, її поведінку та навчання, формування особистості» [45].

Вважаємо перспективним міркування, що ідентифікує «педагогічні умови як комплекс спеціально спроектованих чинників впливу на зовнішні та внутрішні обставини навчального процесу, відповідно до вимог суспільства та запитів ринку праці, котрі сприяють всебічному гармонійному розвитку особистості, виявленню її задатків, урахуванню потреб і формуванню загальнолюдських, професійно-важливих якостей, ключових кваліфікацій, загальних і професійних компетенцій».

Нам імпонує позиція науковця Є. Хрикова (2022), про те що педагогічні умови, створюються педагогами, а фактори існують об'єктивно, незалежно від їх діяльності і засади ДПП вносять свою специфіку. Тому сутність педагогічних умов доцільно визначати через поняття обставин, а не факторів. Для обґрунтування педагогічних умов, які відбивають особливості освітньої ситуації дослідження, вивчаємо вже відомі педагогічні умови і показуємо чому їх недостатньо для вирішення педагогічної проблеми. Виділяємо властивості педагогічних умов, як складових наукових досліджень:

- практична нормативна спрямованість організації педагогічної діяльності;
- спрямованість на підвищення ефективності педагогічної діяльності;
- педагогічні умови підвищують імовірність досягнення мети, але не гарантують отримання запланованого ефекту;
- відповідність вимогам наукової новизни;
- педагогічні умови не можуть суперечити прояву педагогічних закономірностей, правил та принципів [74].

Більшість дослідників справедливо стверджують, що педагогічні умови, певним чином, піддаються регулюванню, підвищують, а у разі відсутності чи неповноти – знижують ефективність педагогічної взаємодії.

Отже, пропонуємо вважати педагогічні умови взаємопов'язаним комплексом спроектованих факторів впливу на зміст, методи, організаційні форми і матеріальні ресурси здійснення

педагогічного процесу, відповідно до вимог суспільства та запитів ринку праці, що забезпечує досягнення поставленої мети, з урахуванням професійно-важливих якостей, ключових кваліфікацій, загальних і професійних компетенцій.

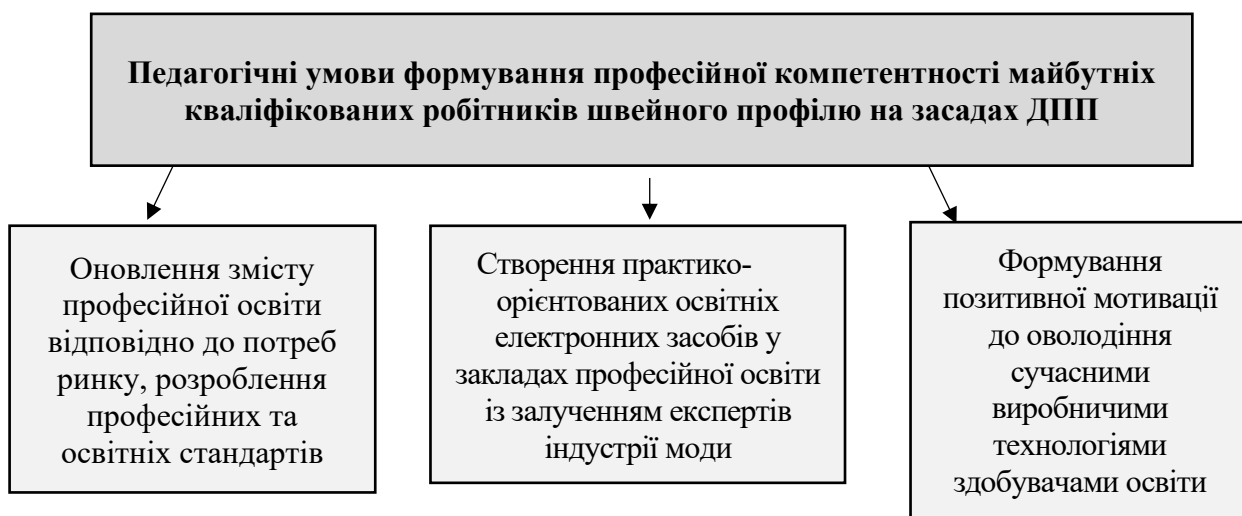
Швидкий розвиток технологій на сучасних виробництвах одягу в світі потребує постійного оновлення змісту освіти фахівців галузі із урахуванням прогнозованого стану розвитку індустрії. Індустрія моди одна з найбільш інноваційних секторів економіки, де застосовуються нові технології та матеріали, впроваджується обладнання з мікропроцесорним керуванням на всіх етапах виробництва товарів широкого вжитку. Пошук ефективних та оптимальних організаційно-педагогічних умов, що мають бути створені для цього в закладах П(ПТ)О, що займаються підготовкою кадрів для підприємств швейної галузі – це надважливий процес співпраці освітян та роботодавців.

Вважаємо за доцільне виокремити організаційно-педагогічні умови, що є різновидом педагогічних умов, які залежать від особливостей організації навчально-виховного процесу. Організаційно-педагогічні умови – сукупність факторів, що забезпечують регулювання, взаємодію об'єктів і явищ педагогічного процесу для досягнення поставленої мети, вдосконалюють міжособистісні стосунки стейкхолдерів педагогічного процесу для вирішення конкретних дидактичних завдань, сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців швейного профілю, їхньої самостійності, ініціативності, професійного інтересу. Вважаємо справедливим висновок Г. Романової яка вказує, що організаційно-педагогічні умови відображають функціональну залежність суттєвих компонентів педагогічного явища від комплексу об'єктів (речей, їх станів, процесів, взаємодій) у різних проявах [68].

Для визначення комплексу чинників, що обумовлюють реалізацію основних положень ДПП у формуванні професійної компетентності здобувачів П(ПТ)О швейного профілю (індустрії моди) було проведено пілотне онлайн-опитування представників роботодавців індустрії моди, викладачів, майстрів виробничого навчання, методистів з десяти колективів закладів П(ПТ)О швейного

профілю з різних регіонів України та представників ІПО НАПН України. Критеріями для відбору експертів, згідно з позицією П. Лузана, були: профіль освіти та стажу роботи на підприємствах легкої промисловості або в сфері освіти де відбувається підготовка кадрів для цієї галузі, компетентність, креативність, евристичність, предикативність, інтуїція, незалежність, всебічність (здатність бачити проблему з різних поглядів) [50].

За результатами опитування, в якому взяли участь 120 респондентів, було відібрано 14 педагогічних умов, орієнтованих на вдосконалення професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. На основі результатів експертного оцінювання та ранжування було визначено три основні педагогічні умови, які мають найбільший вплив на формування професійної компетентності здобувачів П(ПТ)О швейного профілю за ступенем їх значущості.

Рис. 7. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП

На фоні реалізації цих трьох педагогічних умов бажано впровадити такі організаційні умови на державному та регіональних рівнях:

1. Висвітлення успішного досвіду ДПП у ЗМІ, фахових виданнях і соціальних мережах, залучаючи увагу громадського сектора та суспільства.

2. Упровадження результатів, обґрунтування та поширення кращих міжнародних та вітчизняних практик, здійснення науково-методичного забезпечення ДПП таких як:
  - <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2020/5/5964>;
  - <https://doi.org/10.32835/978-617-95280-6-4/2022>;
  - <https://doi.org/10.32835/978-617-8167-01-1/2023>;
  - <https://doi.org/10.32835/978-617-8167-09-7/2024>.
3. Створення навчальних програм для працівників державної служби, органів місцевого самоврядування щодо взаємодії в ДПП з практичними кейсами співпраці влади, освіти, громадськості, бізнесу.
4. Залучення приватних інвестицій як збільшення фінансових ресурсів для освітніх програм та осучаснення матеріально-технічної бази закладів П(ПТ)О, реалізацію дуальних моделей професійної освіти.

Ці аспекти підсилять вищевказані педагогічні умови, а ДПП слугуватиме ефективним інструментом для спільної роботи державних та приватних секторів у модернізації всієї системи освіти.

З огляду на те, що тривалий час специфіка великих підприємств швейної галузі передбачала розподіл трудових функцій за потоками, в яких кваліфіковані робітники роками працювали, виконуючи лише декілька виробничих операцій, така ситуація була прийнятною. Однак за нинішніх цивілізаційних обставин, під впливом істотних соціально-економічних трансформацій (становлення ринкової економіки, поширення нових форм господарської діяльності, створення мікро- і малих підприємств, динамічний розвиток форм середнього бізнесу в індустрії моди тощо) вузька спеціалізація застаріває. Нині затребуваними є професійно мобільні фахівці, зі сформованою здатністю швидко адаптуватися в нових динамічно змінних обставинах фахової праці (постійних змін алгоритму і способів виконання професійних завдань, робочого місця тощо), опановувати нові види робіт, спеціалізації, самостійно розмірковувати, грамотно працювати з інформацією, віднаходити шляхи раціонального вирішення виробничих питань, володіти критичним і творчим мисленням, успішно комунікувати тощо.

Багаторічна практика вивчення й урахування світового досвіду та вітчизняних напрацювань щодо інтеграції професій свідчить, що інтегровані за суміжними видами діяльності професії є економічно й педагогічно рентабельнішими порівняно з монопрофесіями. Крім того, оволодіння інтегрованою професією дає особистості змогу отримати широкий спектр кваліфікацій, професійних компетентностей і, як наслідок, – уможливорює підвищення рівня професійної мобільності й адаптації персоналу підприємств до нових умов чи аспектів діяльності. Слід зазначити, що більшість інтегрованих професій, як в Україні, так і в окремих країнах Європи, зорієнтовані на їх застосування у малому та середньому бізнесі, де застосовується невелика кількість працівників. Траєкторії такого професійного розвитку на виробництві носіїв кваліфікацій за інтегрованими професіями досить різноманітні в окремих країнах Європи.

На виконання завдань Національної стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року (2013 р.) щодо розроблення та впровадження державних стандартів професійно-технічної освіти з професій широких кваліфікацій з метою оновлення на основі моніторингу ринку праці та реалізації оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх КРШП в 2021 року громадською спілкою «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України» була внесена до Класифікатора професій до класифікаційного угруповання «Укрупнені професії текстильників, швейників та робітників подібних професій» інтегрована професія «Майстер з пошиття одягу» (код 7439). Разом з групою експертів, куди входили представники ІПО НАПН України в 2022 р. було розроблено ДСПТО з професії «Майстер з пошиття одягу» (код ДК 003:2010 – 7439) (наказ Міністерства економіки України № 304-22 від 14.02.2022) та освітній стандарт (наказ МОН України № 962 від 09.08.2023).

У процесі роботи над проектом професійного стандарту «Майстер з пошиття одягу» було визначено перелік трудових функцій, які комплексно забезпечують здобуття професійних кваліфікацій «Молодший майстер з пошиття одягу», «Майстер з пошиття одягу», «Старший майстер з пошиття одягу». Визначені

трудові функції та відповідні їм загальні та трудові компетентності (знання, уміння та навички) інтегрують окремі трудові дії і кравця, і закрійника, і швачки. Окрім того, трудові функції у професії «Майстер з пошиття одягу» можуть відповідати частковим кваліфікаціям, але з прив'язкою до конкретного виду роботи (наприклад, пошиття верхнього одягу, чи пошиття одягу для тварин), а не з прив'язкою до «монопрофесії».

З позиції підготовки працівників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти за професією «Майстер з пошиття одягу» слід зазначити, що вона, як правило, досить довготривала, тому виникає необхідність створення нових освітніх програм за визначеними кваліфікаціями та їх апробації в освітньому процесі. При розробленні нового стандарту професійної (професійно-технічної) освіти за професією «Майстер з пошиття одягу» на основі компетентнісного підходу перелік ключових компетентностей зіставлявся зі змістом ключових компетентностей, визначених Рамковою програмою оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя (2018).

За участі державних і приватних партнерів має відбуватися адаптація освітніх програм підготовки кадрів для швейної галузі. До прикладу в 2020 р. був розроблений електронний посібник «Професія творити моду» спільними зусиллями експертів індустрії моди (роботодавців галузі та педагогічних колективів ЗП(ПТ)О швейного профілю: Київського вищого професійного училища технологій та дизайну одягу; ДНЗ «Хмельницьким центром ПТО сфери послуг», ДНЗ «Регіональним центром професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»; Хустським професійним ліцеєм сфери послуг та командою ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України» ФЕШН ГЛОБУС ЮКРЕЙН» [65]. <https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/>. Цільовою категорією електронного посібника є здобувачі освіти з професій «Швачка», «Кравець», «Закрійник».

Зміст електронного посібника зорієнтований на засвоєння здобувачами освіти наступних основних напрямів технологічного матеріалу:

- історичну складову щодо хронології виникнення та трансформації жіночого одягу;
- методики побудови конструкцій і моделювання одягу для жінок;
- методики моделювання та побудови лекал одягу жіночого асортименту;
- інформацію щодо вибору обладнання та особливості його призначення;
- інформацію щодо особливостей підбору тканини, фурнітури з урахуванням призначення і фасону готового швейного виробу;
- технології обробки та оздоблення одягу, кінцевої ВТО.

Багатий досвід, професіоналізм та творча креативність допомогли авторам Е-посібника «Технологія виготовлення жіночого одягу» донести до цільової аудиторії електронного видання кращі практики виготовлення й обробки цього асортименту, запропонувати інноваційні шляхи в опануванні практичних навичок. Вміщені у посібнику завдання дозволяють здобувачам освіти перевірити свої знання за допомогою розроблених текстових та графічних тестів.

Рецензувався та доповнювався посібник досвідченими дизайнерами, виробниками одягу для того, щоб теорія та практика були пов'язані та відповідали вимогам сучасного ринку праці. Теоретичні матеріали супроводжуються вебінарами із майстер-класами. Цей проект є прикладом організації базису для співпраці освіти, громадськості та бізнесу. Зручність формату та його контент були випробувані під час пандемії та війни, якісні дистанційні посібники особливо цінні на локальному, регіональному та всеукраїнському рівні.

Вважаємо науковою проблематикою сучасної соціології та педагогіки тему формування нової свідомості, менталітету, а отже, і методів мотивації кадрового потенціалу індустрії України. Дієвим прикладом реалізації цієї педагогічної умови на засадах державно-приватного партнерства є організація з 2016 р ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Фешен Глобус Юкрейн» спільно із Асоціацією швейних училищ України Всеукраїнського конкурсу «Прорив легкої промисловості України»

<https://fashionglobusukraine.com/konkurs/ua/proryv-v-lehkii-promyslovosti-v> [77], (Положення Конкурсу в Додатку А), конкурсу стартапів у фешн бізнесі <https://fashionglobusukraine.com/konkurs/ua/vseukrayins%CA%B9kyu-konkurs-startapiv-fashion-business-proguv>, профорієнтаційного фестивалю «Велич і героїзм професійної освіти України», що є серією матеріалів про історію, досягнення та перспективність професійної освіти, які змонтовані у різних форматах для різних цільових аудиторій, представляють на платформі більше 110 закладів П(ПТ)О швейного профілю (<https://fashionglobusukraine.com/festival/>) [16], численних показів колекцій переможців конкурсів на заходах в Парижі, Мілані, Осло, Люксембурзі, організовані ГС НГПЛПУ ФГУ [27]. Мета організаторів цих проєктів – показати, що професійна освіта в індустрії моди України якісна та перспективна, підвищити мотивацію до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти на засадах ДПП, демонструючи перспективність та успішність професій легкої промисловості через участь здобувачів П(ПТ)О у конкурсах професійної майстерності.

З метою розширення горизонтів знань здобувачів освіти професій швейного профілю, надання їм можливості наочно ознайомитись із сучасними технологіями індустрії моди, проводяться реальні та віртуальні екскурсії на провідні підприємства України та світу, демонструючи різні форми організації роботи, умови праці, особливості роботи автоматизованого та інноваційного обладнання, сучасні методи обробки виробів та колекції одягу від найкращих українських та світових дизайнерів: (Розділ Фешн бібліотека в проєкті «Професія творити моду» <https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/fashionbiblioteka.html>) [65].

У межах позааудиторних заходів відвідують виставки швейної та легкої промисловості (Kyiv Fashion – найбільша виставка України в індустрії моди, Львів, Харків, Хмельницький, модні покази Луцьк, Одеса, тощо). Вся ця спільна діяльність освітян та роботодавців сприяє формуванню позитивної мотивації до оволодіння сучасними швейними виробничими технологіями здобувачами освіти.

3. Практичні рекомендації забезпечення продуктивної співпраці закладів професійної (професійно-технічної) освіти із роботодавцями галузі на засадах державно-приватного партнерства

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, зумовили необхідність пошуку принципово нових підходів до здійснення професійної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю в освітньому процесі закладів П(ПТ)О. Успішність професійної діяльності випускників професійної (професійно-технічної) освіти буде залежати від того, наскільки процес навчання орієнтований на потреби ринку праці, готовності до безперервного навчання, здатності до наукового пізнання, необхідність в якому зумовлена зростаючими темпами розвитку науки і техніки, перебудовою суспільної свідомості і відносин, зміною змісту і методів виробничого навчання.

Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти є важливою передумовою формування кваліфікованої робочої сили в умовах динамічних техніко-технологічних змін. Розроблена контекстна технологія формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства призначена для викладачів, майстрів виробничого навчання, технологів – наставників на швейних виробництвах та інших стейкхолдерів, залучених до підготовки кадрів в індустрії моди. Контекстна технологія містить інструментарій у вигляді сукупності педагогічних та організаційних умов, методів та прийомів розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

Зазначена технологія передбачає здійснення певних етапів, що є послідовними та взаємопов'язаними, як циклічна послідовність процесів, що визначають суть та послідовність дій з моменту ініціювання проєкту до його завершення. Їх реалізація гарантує отримання запланованого результату і конкретизується послідовністю дій, пов'язаних із: ініціюванням взаємодії, аналізом її доцільності, утворенням робочої групи для узгодження ефективної командної діяльності Ці процеси

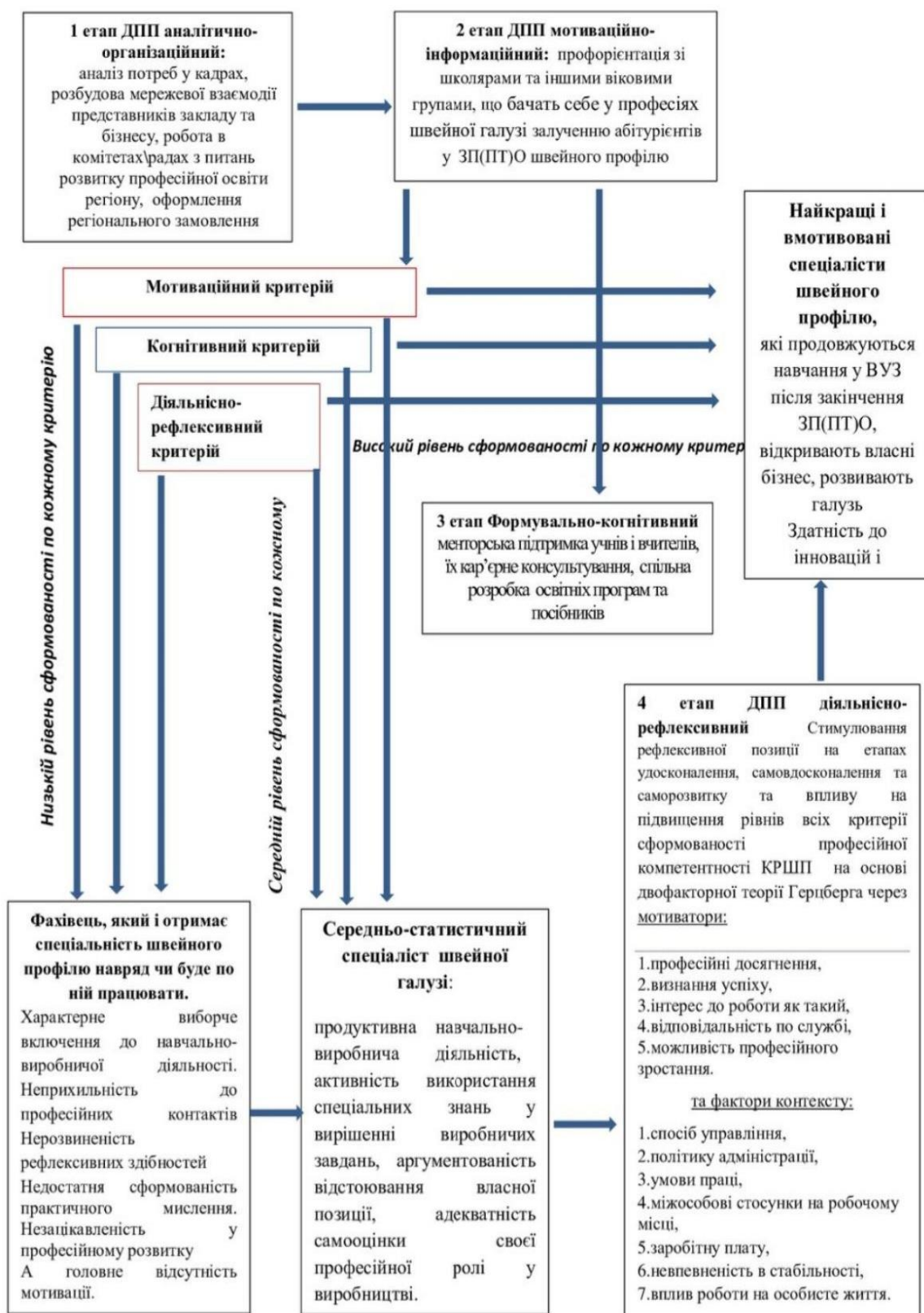
можуть бути організовані як у співпраці держави та приватного сектору, так і у формі ініціатив самого приватного сектору [66].

Технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП, можна представити у вигляді чотирьох етапів: аналітично-організаційного, мотиваційно-інформаційного, формувально-когнітивного та діяльнісно-результативного [93] (Рис. 8).

Зв'язок етапів контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства із педагогічними та організаційними умовами і прикладами реалізації цих етапів представлено на рис. 9.

Перший **аналітично-організаційний етап** технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП включає розбудову мережевої взаємодії представників закладів освіти, місцевого бізнесу та регіональної влади і починається з плідного обговорення питань розвитку професійної освіти регіону, аналізу потреб ринку у кваліфікованих кадрах на локальному та регіональному рівнях: розуміння скільки та яких спеціалістів швейного профілю необхідно підготувати для місцевих виробництв. На основі реальних потреб ринку праці конкретного регіону, підтвердженої співпраці роботодавців із ЗП(ПТ)О виводиться виражений показник регіонального замовлення та чітка узгоджена стратегія щодо підготовки кадрів на засадах ДПП. На цьому етапі технологія конкретизується такими стадіями: ініціювання проєктної взаємодії та створення робочої групи щодо координації спільної діяльності; визначення та взаємоузгодження цілей командної роботи; розробка критеріальної основи діяльності (технологія менеджменту якості); складання плану, програми спільної діяльності. Під час першого етапу контекстної технології важливе оновлення змісту виробничого навчання з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, визначення сучасними виробничими потребами змісту професійного навчання; активна участь підприємців у плануванні, реалізації, контролі, а інколи й у фінансуванні власне освітньої підготовки кадрів, їх участі в розробленні стандартів, освітніх програм, оцінюванні кваліфікаційних характеристик.

*Формування професійної компетентності
кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП*

Рис. 8 Етапи контекстної технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

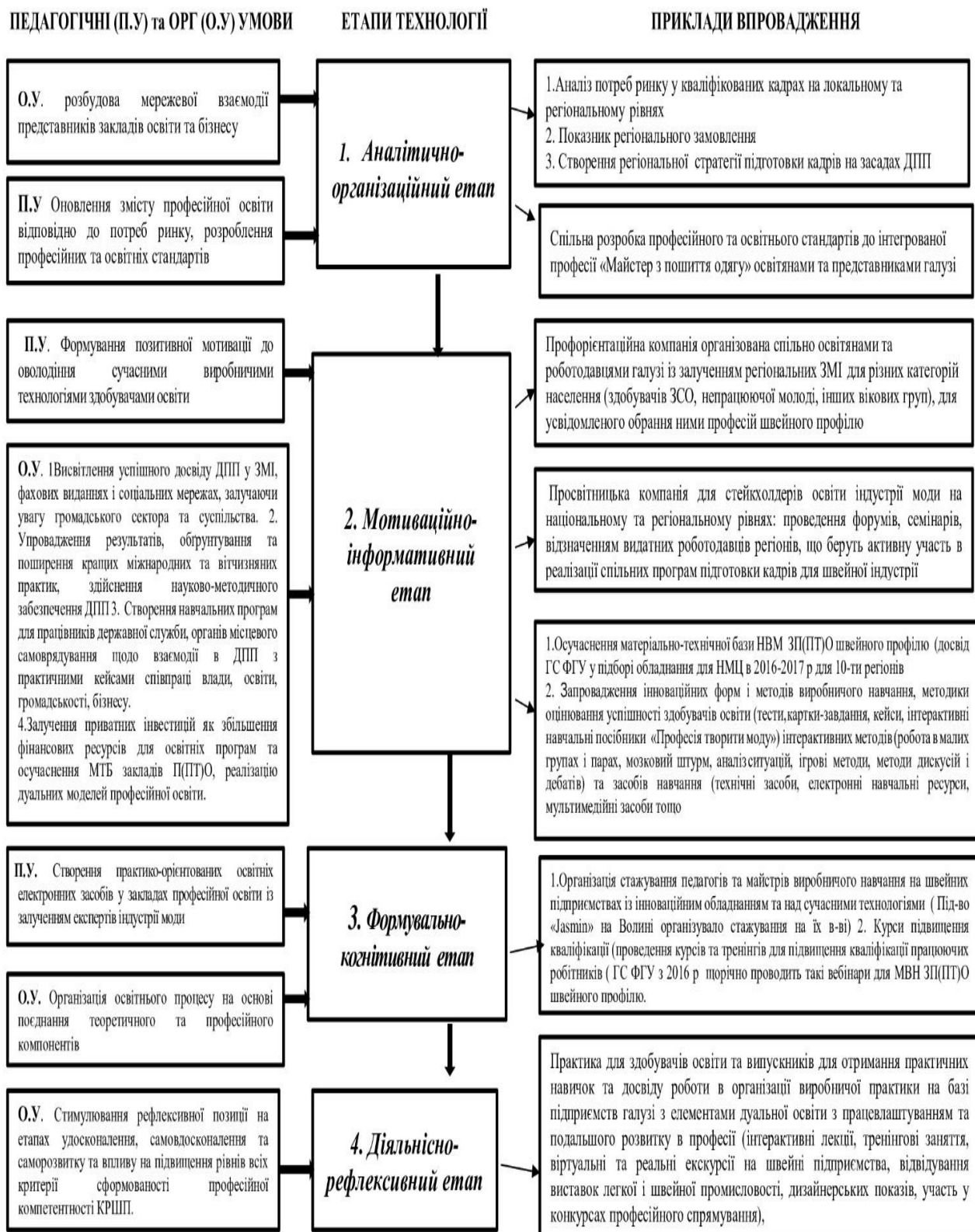

Рис. 9 Зв'язок етапів контекстної технології із педагогічними та організаційними умовами і прикладами реалізації цих етапів

Під час другого **мотиваційно-інформативного етапу** контекстної технології відбуваються широка просвітницька компанія, що включає заходи з профорієнтації для різних категорій населення (здобувачів ЗСО, непрацюючої молоді, інших вікових груп), для усвідомленого обрання ними професій швейного профілю. Основним завданням етапу є підвищення рівня мотивації абітурієнтів закладах П(ПТ)О до опанування швейних професій, професійного самовизначення та подальшої самореалізації в індустрії моди. Важливим механізмом виконання цього завдання, зокрема щодо професійного самовизначення, вибору напрямку і змісту свого подальшого розвитку, вважаємо демонстрацію перспектив працевлаштування роботодавцями, що узгоджена зі стратегією кадрового розвитку підприємств. Таким чином абітурієнти усвідомлюють користь розвинених особистісних якостей з точки зору власної ефективності в житті, професійної реалізації, а також покращення економічного та соціального стану регіону і країни в цілому [1]. Обравши професії швейного профілю і навчання у закладах П(ПТ)О, здобувачі освіти на заняттях професійної теоретичної та професійно-практичної підготовки опановують систему професійних і особистісних цінностей, що проявляється через власне ставлення до майбутньої професії, ідентифікації себе у швейній справі, ставлення до суспільства та держави.

Погоджуємось із твердження В. Кавецького, що «професійне самовизначення не зводиться до одномоментного акту вибору професії і не закінчується із завершенням професійної підготовки за обраною спеціальністю. Професійне самовизначення здійснюється впродовж всього професійного життя: особистість, яка постійно рефлексує, переосмислює своє професійне буття і самоутверджується в професії» [39].

На третьому **формуально-когнітивному** етапі технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП важливо застосовувати загальні і спеціальні організаційні форми навчання. На цьому етапі забезпечується засвоєння теоретичних знань, що необхідні для реалізації в майбутній професійній діяльності, тут важливою є участь

представників підприємств галузі у розробленні гнучкої модульної структури змісту освітніх програм та педагогічних технологій навчання, програм розвитку підприємництва, інноваційності та конкурентоздатності, постійного вдосконалення якості курсів та програм ПТО, щоб досягнути рівня сформованості професійної компетентності КРШП у ЗП(ПТ)О на основі ДПП, використовуючи трирівневу градацію, обґрунтовану у працях Н. Самойленко [70].

До змісту предметів загальнопрофесійної і професійно-теоретичної підготовки вносяться відомості про досягнення науки і техніки в швейній галузі, про позитивний досвід економічно розвинутих країн, що викликає інтерес учнів до професійної діяльності, спрямованої на використання сучасних технологій та інноваційних матеріалів. При цьому важливим є збереження «системності предметного змісту», врахування специфіки його структури, уникання механічного внесення до змісту навчальних предметів інформації, зорієнтованої на мотивацію здобувачів освіти до відповідального використання інноваційних технологій у професійній діяльності, дає змогу здійснення цього процесу з урахуванням багатоаспектної. Тобто, проблема технологічності розглядається як фактор впливу на здоров'я людини, на оточуюче середовище, як фактор економічного зростання держави тощо.

Крім того, відповідно до Положення про організацію навчально-виробничого процесу у закладах П(ПТ)О майстер виробничого навчання має право на розроблення власної (авторської) робочої навчальної програми або її створення відповідно до типової з урахуванням варіативного компонента, що включає зміни в техніці та технологіях, притаманні відповідній галузі виробництва чи сфері послуг, пропозиції замовників кадрів. Головним критерієм якості робочої навчальної програми з професійно-практичної підготовки є створення передумов для досягнення запланованого результату в опануванні практичних умінь і навичок [42].

Розширення інформаційних кордонів, отримання різнопланової інформації, що формує мотивовану поведінку здобувачів, дає їм можливість розглядати прогресивні зміни суспільства та технологій, це вирішується шляхом поповнення

бібліотеки навчального закладу сучасною науково-пізнавальною літературою щодо інноваційних технологій фешн-індустрії, впровадження нових матеріалів, реалізації проектів, ідей, новітніх досягнень у швейній галузі тощо. Зокрема, електронний посібник «Професія _____ творити _____ моду» (<https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/>) – сучасний портал, на якому можна знайти всю інформацію, починаючи від історії створення різних видів одягу, асортиментності, технологій пошиття та моделювання до рекомендацій про розробку власних колекцій. Матеріал представлений яскраво, сучасно, використовується багато фото та відеоматеріалів, що сприяє формуванню і розвитку у здобувачів освіти вміння мислити системно, розглядати проблему багатоаспектно, виділяти головне і другорядне, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати, робити висновки, із декількох варіантів обирати більш ефективний з урахуванням існуючих факторів.

Під час реалізації цієї стадії контекстної технології приділяється велика увага до розвитку потенціалу викладацького персоналу закладу П(ПТ)О: навчальні заклади, які здійснюють підготовку робітників і фахівців середньої ланки для швейної галузі, потребують майстрів виробничого навчання (далі-МВН), які володіють глибокими технічними, педагогічними, психологічними, методичними знаннями і вміннями, вміло використовують різні способи професійної діяльності для творчого вирішення педагогічних завдань, що відбувається в процесі реалізації програми курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та стажування на підприємствах галузі на засадах ДПП Є. Царьова [76].

Суттєвою на цій стадії технології є участь роботодавців в модернізації матеріально-технічної бази ЗП(ПТ)О, в організації виробничої практики на базі підприємств галузі, стажуванні студентів, співпраця в дуальному навчанні, впровадження менторських програм. Партнери зі сторони роботодавців кожного ЗП(ПТ)О, щоб захопити здобувачів освіти процесом пізнання швейної промисловості, діляться досягненнями своєї компанії, розповідають про тенденції розвитку індустрії моди та сучасних

технологій, закладають професійні цінності на прикладі досягнень виробничого колективу.

Під час четвертого *діяльнісно-рефлексивного етапу* формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП відбувається стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення та саморозвитку та впливу на підвищення рівнів всіх критерії сформованості професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю. Це відбувається як через такі *мотиватори* як професійні досягнення, визнання успіху, інтерес до роботи як такий, відповідальне ставлення до службових обов'язків, можливість професійного зростання так і *фактори контексту*: спосіб управління, політика адміністрації, умови праці, між особові стосунки на робочому місці, заробітна плата, невпевненість в стабільності, вплив роботи на особисте життя. Мотивація – це процес спонукування кожного співробітника і всіх членів його колективу до активної діяльності для задоволення своїх потреб і для досягнення цілей організації. Основними задачами мотивації є формування у кожного робітника розуміння сутності і значення мотивації в процесі праці; навчання персоналу і керівного складу психологічним основам спілкування в середині компанії; формування в кожного керівника демократичних підходів до керування персоналом із використанням сучасних методів мотивації (С. Рукасов [69]). Вивчення потреб людини привело до появи двох глобальних теорій мотивації: змістовної теорії і процесуальної.

Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення, саморозвитку та впливу на підвищення рівнів всіх критерії сформованості професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю відбувається на основі двофакторної теорії Ф.Герцберга (1960) через гігієнічні та мотиваційні фактори. Гігієнічні фактори, як мотиватори, діють у короткостроковій перспективі, до них належать: умови праці, розмір заробітної плати, стабільність виплати заробітної плати, безпека праці, статус, гарантії, медичне

та пенсійне страхування, політика компанії, відносини з керівництвом, стиль управління [82].

Ф.Герцберг довів, що мотиваційні фактори такі як: відзначення досягнень, визнання, професійний та кар'єрний ріст, успіх, змістовна робота, визнання людини як особистості, відповідальність за доручену справу, мають важливе значення, тому при розробці системи мотивації слід брати до уваги обидва фактори. Досвід ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «ФЕШЕН ГЛОБУС ЮКРЕЙН», як асоціації дизайнерів та виробників одягу під час опитування робітників галузі та випускників ЗП(ПТ)О виявив такі важливі фактори, які мають бути застосовані на підприємствах швейної галузі на думку респондентів:

- забезпечення працівників комфортними умовами праці (освітлення; система кондиціювання, вентиляції, опалення; ергономічне робоче місце, автоматизація виробничих процесів);
- піклування про безпеку на робочих місцях (проведення інструктажів, вчасно проведені профілактичні роботи щодо устаткування, вилучання пристроїв, що вийшли з ладу або термін експлуатації яких закінчився);
- оптимізація графіку роботи (перевага надається гнучкості робочого графіку);
- відповідність рівня заробітної плати працівників ринковим пропозиціям (проведення моніторингу та аналізу ситуації на ринку праці);
- демонстрація кожному працівнику пряму залежності рівня його заробітної плати від результатів його роботи;
- соціальні гарантії.
- створення сприятливого соціально-психологічний клімату в колективі;
- створення умов для розвитку та навчання;
- обговорення з кожним працівником його індивідуальний план розвитку (професійний та кар'єрний розвиток).

Як показує дослідження проведене ГС НГПЛУ «Фешен Глобус Юкрейн», середній відсоток від 40 до 50% випускників закладів

швейного профілю після закінчення не працевлаштовуються на підприємствах галузі і не бачать себе в цих професіях. Це означає великі втрати ресурсів та часу для держави на освіту людей, яким байдуже, де вчитись, та на вирішення кадрового дефіциту підприємств галузі. Тому ефективність контекстної технології обумовлюється синергією всіх зусиль стейкхолдерів у процесі профорієнтації (регіонального уряду, місцевих ЗМІ, ЗП(ПТ)О, роботодавців та громадських організацій регіонів у профорієнтації [17].

КРШП опановують технічні прийоми і способи конструювання та шиття швейних виробів на заняттях з предметів професійно-теоретичної підготовки (лабораторні та практичні заняття), та навчально-виробничих дільницях під час виробничої практики на підприємствах галузі в т.ч. дуальної форми освіти; набувають умінь виявляти й усувати брак у виробництві. Державно-приватне партнерство тут актуально у вигляді надання роботодавцями приміщень, устаткування й забезпечення освітнього процесу технологічними новинками, часу експертів та експертизи персоналу підприємства.

На етапі виробничої практики перед закінченням освітнього закладу роботодавцями приділяється увага створенню умов усвідомлення здобувачами освіти користі розвинених особистісних якостей з погляду власної ефективності в житті, професійної реалізації, а також покращення економічного та соціального стану країни й світу в цілому.

Після реалізації останнього етапу контекстної технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП відбувається *аналіз* отриманих результатів навчання та за необхідністю їх *коригування*, спрямоване на виправлення недоліків в організації на будь-якому етапі. Під впливом очевидних, прихованих та випадкових факторів, результативність процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю піддається змінам. Залежно від отриманих результатів пріоритет надається

відповідним методологічним підходам, а також педагогічним принципам, згідно з якими відбувається названий процес.

Цілком природним є той факт, що всі здобувачі освіти під час оцінювання рівня сформованості професійної компетентності будуть мати різні рівні від низького до високого. Так фахівець, з низьким рівнем сформованості за кожним із критеріїв (мотиваційним, когнітивним, діяльнісним та рефлексивним), навіть якщо й отримає спеціальність швейного профілю навряд чи буде за нею працювати. Фахівці з високим рівнем сформованості по кожному з цих критеріїв, стають найкращими і вмотивованими спеціалістами швейної галузі, вони продовжуються навчання за профілем у ЗВО після закінчення закладу П(ПТ)О, відкривають власні бізнеси, розвивають галузь. Тому так важливо відстежувати ефективність навчання та доведення випускників до найціннішої категорії фахівців. У результаті впровадження контекстної технології забезпечується формування ціннісно-мотиваційного, когнітивно-інноваційного, професійно-діяльнісного та особистісно-рефлексивного компонентів професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що веде до завершеного результату – сформованості професійної компетентності: забезпечення формування знань, умінь, навичок, оволодіння якими, сприяє здатності до бізнес-діяльності та фінансовій успішності у швейній галузі, а також усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності, критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності.

Головним показником ефективності даної технології є порівняння цифр прогнозованої потреби у кваліфікованих працівниках швейного профілю для конкретного регіону у розрізі видів економічної діяльності, фаху та кваліфікації на початку проєкту державно-приватного партнерства (запланована цифра державного замовлення) з кількістю випускників закладів П(ПТ)О, що влаштувались на підприємства галузі в процесі реалізації проєкту. Означені напрями постають як зовнішні важелі впливу на якість підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного

профілю, враховуючи реальні потреби економіки у професійних кадрах, їх кількісних та якісних характеристиках.

Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти є важливою передумовою формування кваліфікованої робочої сили в умовах динамічних техніко-технологічних змін. Спільна взаємодія та розуміння інтересів всіх стейкхолдерів процесу підготовки кадрів для легкої промисловості допомагає створити гармонійну робочу атмосферу та забезпечити успішну організацію горизонтальної системи суспільної координації процесів прийняття і реалізації управлінських рішень з обов'язковою участю зацікавлених сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях. Таблиця 2 розглядає напрями партнерської взаємодії у спільному вирішенні різноманітних аспектів у підготовці кадрів для швейної галузі та рекомендації для покращення цих процесів на засадах державно-приватного партнерства.

Таблиця 2.

Напрями партнерської взаємодії на засадах державно-приватного партнерства у підготовці кадрів для швейної галузі¹

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
1	2	3
Організаційний	1. Вдосконалення форм і механізмів мотивації роботодавців галузі для організації на своїх базах різних видів навчально-виробничої діяльності	– підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників для підвищення престижності професійної освіти. – реалізація інноваційних освітніх програм професійної підготовки та перепідготовки персоналу для галузі легкої

¹ Складено на основі матеріалів (USAID, Л. Афанасьєва та І. Отенко, Г. Павлова], О. Пильтій, О. Полоник, О. Сідуняк], М. Солодаренко], Б. Шевченко, С. Хєда, L. Brogaard, C. Cruz, Husak P, E. Yescombe, Y. Wang) та доповнено автором

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
1	2	3
		промисловості, у тому числі шляхом дуальної освіти; – організація стажування педагогів та майстрів виробничого навчання на швейних підприємствах із інноваційним обладнанням та над сучасними технологіями; – практика для студентів та випускників для отримання практичних навичок та досвіду роботи в організація виробничої практики на базі підприємств галузі; курси підвищення кваліфікації (проведення курсів та тренінгів для підвищення кваліфікації працюючих робітників); – екскурсії на підприємства галузі, – розвиток учнівства, – спільні конкурси професійної майстерності; – менторство (наставництво).
	2. Залучання роботодавців галузі до спільних процесів підготовки кадрів	– оновлення змісту виробничого навчання з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, – оцінювання кваліфікаційних характеристик, – розроблення та впровадження програм навчання для підготовки робітників у швейній галузі що відповідає потребам ринку праці, запровадження інноваційних форм і методів виробничого

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
1	2	3
		навчання, методики оцінювання успішності здобувачів освіти
	3. Вдосконалення систем моніторингу ринку праці галузі легкої промисловості.	– відстеження процесів переходу від навчання до працевлаштування, зворотного зв'язку закладам професійної освіти щодо відповідності підготовки випускників вимогам сучасного виробництва і їх працездатності в цілому.
	3. Зосередження на модернізації мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти	– готовність педагогів до пошуку нових форм досконалого здійснення професійної підготовки й розвитку ключових компетентностей у здобувачів освіти швейного профілю.
	4. Якісна та дієва сучасна профорієнтація як спільний проект освітян та роботодавців	– заходи з підвищення привабливості швейних професій на підприємствах через збільшення оплати праці й продуктивності праці та відкриття можливостей підвищення кваліфікації працівникам та кар'єрного просування, по збереженню мотивацій та бажання жити та працювати в Україні.
	5. Осучаснення матеріально-технічної бази навчально-виробничих майстерень закладів П(ПТ)О швейного профілю	

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
1	2	3
	6. Проведення на загально-національному та регіональному рівнях оцінювання готовності держави до впровадження проектів ДПП на основі єдиної моделі, розробленої із урахуванням міжнародного досвіду.	– визначення нормованого показника готовності органу державної влади чи органу місцевого самоврядування до проектів ДПП дозволить порівнювати їхні значення і аналізувати «вузькі місця».
	7. Розроблення та запровадження сучасних методик для ініціювання та управління проектами ДПП, зокрема із розробки ТЕО, оцінювання й розподілу ризиків, системи моніторингу та оцінювання ефективності проектів ДПП.	– унормована реалізація проектів ДПП дозволить мінімізувати фінансові ризики для держави та сприятиме відстеженню ключових показників ефективності (KPIs).
	8. Розроблення та видання навчально-методичних матеріалів щодо реалізації проектів ДПП для державних службовців та фахівців органів місцевого самоврядування	– підвищення обізнаності представників влади сприятиме фаховому діалогу між державою, бізнесом і громадою щодо актуальних проблем територій шляхом проектів ДПП.
	9. Впровадження системи підтвердження	

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
1	2	3
	професійних кваліфікацій професій легкої промисловості відповідно до європейських практик;	
Правовий	1. Внесення поправки до Закону України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI (2010 р.) з метою залучення громадських організацій чи об'єднань до розробки проектних пропозицій, їх реалізації, обґрунтування соціально-економічних та екологічних наслідків здійснення ДПП й моніторингу ефективності.	– збільшення соціально-економічного ефекту від проектів ДПП; – зменшення корупціогенних чинників під час реалізації проектів ДПП; – стимулювання прозорості органів державної влади.
	2. Розроблення пакету типових документів для створення й управління проектами ДПП.	– розробка типових документів, наприклад, форми запиту щодо участі у проекті, форми оцінювання ризиків, типового ТЕО, форми моніторингу й оцінювання, значно прискорить та уніфікує процеси підготовки проектів ДПП в освіті.
	3. Внести зміни до Податкового кодексу України доповнивши його статтями щодо віднесення витрат підприємств на	– зміцнення навчально-виробничої бази, – безоплатну передачу для навчальних цілей професійно-технічним навчальним закладам приміщень, споруд,

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
1	2	3
	професійну підготовку учнів, за для до валових витрат, що не оподатковуються:	обладнання, техніки, інструменту, матеріали, енергоносіїв, науково-технічної інформації, нових технологій виробництва тощо, – подання консультаційної технічної і технологічної допомоги та стажування на виробництві викладачів, майстрів виробничого навчання, інструкторів виробничого навчання, – проведення роботи з професійної орієнтації молоді.
Інституційний	1. Розроблення та затвердження системи державних пріоритетів у сфері ДПП на коротко- та середньострокову перспективу із переліком конкретних проектів, до реалізації яких будуть залучатися приватні партнери.	– запровадження практики визначення сфер ДПП у довгострокових державних та регіональних стратегічних/програмних документах.
	2. Розроблення та затвердження оптимальної моделі управління ДПП відповідно до галузі економіки	– запровадження методичних рекомендацій щодо вибору формату юридичного партнерства між державою і приватним партнером-інвестором.
	3. Формування офісів з ДПП на місцевому рівні, які працюють за принципом «єдиного вікна».	– постійне спрямування потенційних інвесторів до представників влади та координація їх з іншими

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
1	2	3
		учасниками потенційного партнерства.
Бюджетний та інвестиційний	1. Створення системи фінансових гарантій для приватних партнерів, зокрема щодо залучення іноземних кредиторів, відшкодування збитків, що виникають із незалежних від інвестора причин (наприклад, через спад попиту)	– забезпечення більш сприятливих інвестиційних умов для впровадження проектів ДПП; – підвищення довіри інвесторів до держави.
	2. Розширення практики середньо- та довгострокового бюджетного планування за програмно-цільовим принципом на всіх рівнях влади.	– передбачення та гарантування фінансових зобов'язань держави і місцевого самоврядування при реалізації проектів ДПП.
	3. На законодавчому рівні забезпечення збільшення доходів місцевих бюджетів, призначених для фінансування капітальних видатків, тобто бюджетів розвитку.	– збільшення ресурсів, що можуть використовуватися для ініціювання та реалізації проектів ДПП на місцевому рівні
	4. Розроблення критеріїв надання та методики обчислення податкових пільг і преференцій, які	– підвищення зацікавленості приватних партнерів у проектах ДПП, та, як наслідок, активізація розвитку ДПП в Україні;

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
1	2	3
	надаватимуться приватним партнерам при реалізації ними проєктів ДПП, які мають пріоритетне суспільне значення (автошляхи, мости, об'єкти енергетики, соціальної інфраструктури тощо).	– забезпечення зростання кількості якісних нових об'єктів інфраструктури.

По завершенню реалізації циклів контекстної технології формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП відбувається оцінювання його ефективності за допомогою експертних методів, яке здійснюється з метою всебічного аналізу їхнього виконання за кожним із завдань. Для цього призначається одна або кілька груп фахівців-експертів. До завдань експертів входять: інтуїтивно-логічний аналіз структури проєкту ДПП, результатів його реалізації та зовнішніх факторів, що сприяють або перешкоджають виконанню на основі зазначеного аналізу визначення експертами кількісних характеристик значущості показників ефективності. При оцінюванні результатів запровадження проєкту ДПП у сфері професійної освіти для майбутнього використання результатів необхідно враховувати вплив на підвищення показників науково-технічного рівня галузі, регіону, економіки країни.

Показники успішності процесу реалізації та запровадження проєктів державно-приватного партнерства відображають відповідні ефекти:

– *економічний* (показники витрат та ресурсного забезпечення для досягнення певних соціальних наслідків; витрати на виплату допомоги з тимчасової непрацездатності або у зв'язку з безробіттям; визначення впливу рівня інфляції на соціальну ефективність проєкту (розраховується у кінці періоду його реалізації відносно початкового

моменту за допомогою індексу змін у цінах на використанні для реалізації цього проєкту ресурси);

– *екологічний* (показники можливого негативного впливу на довкілля: рівень забруднення повітря, води при застосуванні технологій легкої промисловості, вплив змін у довкіллі на умови праці (оцінюється у балах за санітарно–гігієнічними нормами та психологічними умовами праці); визначення нормативного рівня забруднення середовища (шляхом соціологічних опитувань та спеціальних замірювань на робочих місцях);

– *соціальний* (підвищення рівня зайнятості населення у працездатному віці, зміни у кількості робочих місць, умовах праці, рівень задоволення працею; привабливість праці; зміни у кількості робочих місць в установі, де впроваджуються даний проєкт ДПП; зміни у структурі виробничого персоналу; зміни у компетентності та кваліфікації персоналу; зміни у загальній чисельності працівників; зміни кількості жінок; зміни кількості жінок, задіяних на шкідливих виробництвах; зміни чисельності працівників у розрізі кваліфікацій, у тому числі тих, що потребують її підвищення; зміни у здоров'ї працівників (визначаються на підставі рівня опосередкованих втрат, пов'язаних з виплатами із фонду соціального страхування та витратами на охорону здоров'я);

– *науково-технічний* (дослідження, розробки, технології, матеріали, нормативні технічні матеріали, у тому числі соціально-кадрові показники, які впливають на науково-технічний тієї або іншої сфери діяльності) [47], [53], [67].

У процесі дослідження показників оцінювання проєктів ДПП країн Південної Азії, де розвинута швейна галузь, таких як КНР, Індія, Пакистан, В'єтнам, Узбекистан тощо виокремлені наступні аспекти, які можуть застосовуватись для вітчизняної економіки:

1) *аспект задоволеності зацікавлених сторін* розглядає навчання як допомогти студентам П(ПТ)О практикувати навички з реального досвіду роботи, що складається з компонента ставлення до впровадження ДПП, управління співробітництвом, та думкою студентів і випускників дуальної системи;

2) *внесок зацікавлених сторін у впровадження ДПП* для підготовки кадрів та розвитку між професійними коледжами та

промисловим сектором. Він відповідає керівним принципам спільного управління системою дуальної професійної освіти та складається з компоненту участі в управлінні дуальними системами професійної освіти, обміну інформацією та знаннями між навчальними закладами та промисловістю, а також ролі уряду;

3) *стратегічний аспект*, який є найважливішою стратегією для досягнення мети спільних дій, в якому студенти можуть отримати досвід у навичках, знаннях і ставленнях з професійного навчання, які відповідають потребам ринку праці, що складається з компонентів бачення шкільних адміністраторів та керівників галузі, які планують домовленості про співпрацю;

4) *Аспект ефективності впровадження політики ДПП* у заохоченні співпраці між державним і приватним секторами щодо участі в дуальній системі навчання державного сектору, у якості співпраці між навчальними закладами та урядовими секторами в технологічній співпраці.

5) *Аспекти можливостей ДПП*, як в професійній освіті так і в промисловості, викладені керівними принципами публічно-приватного співробітництва: будь то підготовка персоналу, участь в успішному впровадженні двосторонньої системи професійної освіти, передачею бізнесом інструментів, обладнання та технологій, необхідних для навчання, сприяння передачі знань між собою та постійна оцінка співпраці [81], [83], [85], [91].

4. Організаційно-змістові особливості формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

Важливими методичними інструментами формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в процесі професійно-практичної підготовки є *педагогічні технології*, орієнтовані на підвищення якості підготовки майбутніх майстрів пошиття одягу шляхом чіткого виокремлення навчальних цілей, а з ними – і всього ходу навчання, орієнтованого на гарантоване досягнення результатів. У змісті педагогічних технологій поєднано всі методи, засоби і форми навчання, що використовуються майстром виробничого навчання в педагогічній діяльності під час підготовки фахівців швейного профілю.

На основі технологізації освітніх процесів інноваційні педагогічні технології характеризуються неухильним дотриманням змісту й послідовності етапів упровадження нововведень, які співвідносяться з навчальною метою та змістом навчальних завдань. У теорії розвитку інноваційних педагогічних технологій науковці визначають послідовні кроки їх реалізації, а саме:

- постановка цілей і їх максимально можливе уточнення;
- чітка орієнтація всього ходу навчання на навчальні цілі;
- орієнтація навчальних цілей, а разом з ними – і всього ходу навчання, на гарантоване досягнення результатів;
- оцінка поточних результатів, корекція навчання, спрямована на досягнення поставлених цілей; заключна оцінка результатів [61].

Цілі та завдання професійно-практичної підготовки сьогодні співвідносяться з ідеологією проєктно-технологічної діяльності, орієнтованої на формування в майбутніх кваліфікованих робітників професійних умінь і навичок з відповідної професії та практичну підготовку до професійної діяльності в умовах розвитку високотехнологічного виробництва [71].

У зв'язку з цим важливого значення набувають *проєктні технології* в організації виробничого навчання, які за домінантною діяльністю, згідно з класифікацією О. Коберника [42], можуть бути:

1. Дослідницькі – їх виконання передбачає структурування навчання, аргументацію актуальності, визначення об'єкта і предмета дослідження, цілей та завдань роботи, формулювання гіпотези, визначення методів дослідження, добір джерел інформації, складання плану, обговорення результатів, констатування спектру нових проблем для подальшого дослідження.

2. Практико-орієнтовані – у яких чітко визначений практичний результат, якого досягають його учасники; передбачають складання сценарію всієї діяльності його учасників з визначенням функцій кожного з них. Особливо важливою є організація координаційної роботи у формі поетапних обговорень та презентації отриманих результатів і можливих засобів їх упровадження в практику під час виробничих занять.

3. Інформаційні – спрямовані на збирання інформації про який-небудь об'єкт, на ознайомлення учасників проєкту з цією інформацією, її аналіз та узагальнення. Ці проєкти вимагають добре продуманої структури, можливості систематичної корекції в ході роботи над проєктом. Структуру цього проєкту можна позначити так: мета проєкту, його актуальність, методи отримання (літературні джерела, засоби масової інформації, бази даних, Інтернет) та обробки інформації (її аналіз, узагальнення, зіставлення з відомими фактами, аргументовані висновки), результат (стаття, реферат, відеофільм). Такі проєкти можуть бути частиною будь-якого іншого проєкту.

4. Творчі – не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників. Структура і процес реалізації запланованих робіт у такому проєкті підпорядковуються кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проєкту. Виконавці заздалегідь домовляються про заплановані результати і форму їх подання – звіт, реферат, відеофільм тощо.

За галуззю виконання проєкти можуть бути предметні – виконуються в рамках одного навчального предмета, та інтегровані – у процесі виконання яких використовуються знання з інших предметів / дисциплін.

За кількістю учасників проєкти поділяються на індивідуальні, групові й колективні (у разі виконання групових і колективних проєктів між учнями розподіляються обов'язки та визначається відповідальність кожного за виконання проєкту в цілому); за складом

учасників – учні однієї групи, одного закладу освіти, міста, регіону, країни, різних країн світу.

Аналіз наукових джерел з теорії та практики впровадження проєктних технологій навчання дає змогу здійснити екстраполяцію етапів, стадій проєктної діяльності на методiku формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП, схарактеризувати ключові завдання кожного етапу, визначити оптимальні методи роботи майстра виробничого навчання з учнями в ході проєктної роботи (табл. 3). У цьому контексті зазначимо, що етапи організації проєктної діяльності на уроках виробничого навчання не порушують загального алгоритму різних типів уроків, а спрямовані на кінцевий результат: з позиції майстра виробничого навчання – досягнення навчальних результатів / компетентностей, з позиції здобувача освіти – виготовлення чи демонстрація практичного результату (продукція, вироби, послуги тощо).

Педагогічні можливості застосування проєктних технологій навчання передбачають використання словесних, наочних, практичних та інтерактивних методів, засобів навчання в контексті теми уроку. Наприклад, для вибору теми проєктної роботи майстер виробничого навчання застосовує *метод продукування ідей*, що передбачає активізацію внутрішніх потреб особистості учня на основі аналізу власного «багажу» знань. Такими ідеями можуть бути створення колекцій одягу, сучасний асортимент одягу, його комбінування, особливості його пошиття тощо. Майстер виробничого навчання вислуховує та приймає всі ідеї, наголошуючи на значущості їх розв'язання, і колегіально з учнями формулює тему індивідуального чи групових проєктів. Вбачаючи свої ідеї в проєктній тематиці, здобувачі освіти задовольняють свої потреби, більш мотивовано беруться за справу, виявляють активність у виконанні трудових дій. За таких обставин автори висунутих ідей обирають ролі в групових формах роботи над проєктом, адже, продукуючи ідею, майбутній майстер з пошиття одягу певною мірою розмірковує над способами її розв'язання, зіставляє індивідуальні можливості із завданнями щодо вирішення, розуміє потребу в допомозі майстра виробничого навчання чи колег, усвідомлює свою частку відповідальності за якість виконання групового чи індивідуального проєкту [70].

Таблиця 3

**Педагогічні методи, що використовуються під час реалізації
контекстної технології навчання для формування професійної
компетентності майбутніх кваліфікованих робітників
швейного профілю**

№ з/п	Етапи контекстної технології	Характеристика етапів	Методи
1	Мотиваційно-інформаційний	Вибір проблеми. Мотивація до проєктної роботи. Усвідомлення значення проєктної роботи для професійного та особистісного становлення. Створення середовища партнерської взаємодії	Метод продукування ідей, мозковий штурм; бесіда, дискусія; «банк ідей», метод асоціацій Інтерактивні методи, аналогія
2	Формувально-когнітивний	Вибір форми проєктної діяльності. Визначення мети, завдань, плану, термінів виконання. Аналіз проблеми. Вибір методів, засобів здійснення проєктної діяльності. Розроблення плану, ескізів проєкту. Вибір критеріїв якості результату. Опрацювання інформаційних джерел. Практичне використання засобів здійснення проєктної діяльності. Виконання проєкту	Вправи, кейс-метод, метод екстраполяції, виконання творчих завдань, асоціація, моделювання, уточнюючі запитання консультування
3	Діяльнісно-рефлексивний	Оформлення результатів. Презентація результатів. Захист проєкту. Обговорення результатів. Рефлексія результатів. Самооцінка. Окреслення перспективних тем проєктної роботи	Презентація, демонстрація, обговорення, експертне оцінювання, рольова гра, ділова гра, контрольно-загальнювальна гра, портфоліо (досьє)

1. *Метод асоціацій* можна застосовувати для виявлення ключових ознак досліджуваного явища. Можливим є створення асоціативного ряду, коли кожний учасник пропонує свою асоціацію до базового поняття. Також можна створити асоціативне коло, коли кожний наступний член обговорення дає свою асоціацію до асоціації попереднього учасника. Подальший аналіз дозволяє виявити нові сторони і зв'язки того, що досліджується, знайти нестандартні рішення щодо вивчення проблеми [59].

Критеріями, які свідчать про завершеність того чи іншого етапу проєктної технології, є готовність здобувачів освіти до виконання наступних завдань, їхні усвідомлені відповіді на такі запитання:

- що я буду вивчати?
- у чому полягає важливість цієї теми для моєї майбутньої професії?
- який результат я повинен представити після закінчення уроку виробничого навчання?
- що, як і в якій послідовності я повинен робити, щоб досягти результату?
- що мені для цього потрібно, які знання, які засоби, які інструменти?

Для майстра виробничого навчання орієнтовними критеріями перевірки мотиваційної та навчальної готовності учнів до виконання певного виду роботи можуть бути відповіді на такі запитання:

- чи усвідомили здобувачі освіти значення роботи на цьому етапі роботи?
- чи зрозуміли вони мету роботи, її послідовність та результат?
- чи зрозуміли вони, якими способами можна досягти результативності в роботі?
- чи готові вони самостійно та послідовно виконати всі етапи конкретної роботи?
- чи перебувають вони в досить позитивному настрої, активності до виконання роботи?

Безпосередньо формувально-когнітивний етап контекстної технології формування професійної компетентності КРШП характеризується вибором форми проєктної діяльності, постановкою

цілей, визначенням завдань, добором методів, способів здійснення проєктної діяльності, розробленням плану роботи, визначенням терміну виконання та добором критеріїв оцінювання якості результату.

2. Постановка цілей проєкту передбачає наявність двох їх видів – продуктивних та педагогічних. Продуктивні цілі передбачають створення (розроблення, оформлення, виготовлення, конструювання) проєктного продукту, наявність чи відсутність якого легко перевірити. Педагогічні цілі відображають заплановані результати щодо сформованості компетентностей здобувачів освіти, які охоплюють знання, уміння, навички, особистісні якості. Основне правило постановки проєктних цілей: формулювати цілі з позицій тих, хто навчається, починаючи з дієслів, застосовуючи конкретні, зрозумілі слова. При постановці продуктивних цілей маємо відповісти на запитання: «Що саме необхідно зробити?», а при визначенні педагогічних – «Навчитися що робити?», «Які компетентності сформувати?» [59]. На цьому етапі діяльність майстра виробничого навчання полягає в оцінюванні індивідуальних здібностей здобувачів освіти, рівнів розвитку якостей особистості, сформованості їхніх знань і вмінь.

3. На формувально-когнітивному етапі організовується і здійснюється робота над поставленим завданням, основною діяльністю майстра виробничого навчання є консультування. На цьому етапі відбуваються інтелектуальні перетворення когнітивного потенціалу здобувачів у діяльність. Важливими особистісними якостями, які формуються й розвиваються на цьому етапі, є самостійність, самоорганізація та відповідальність. Характер проєктної діяльності спрямовує її учасників на прояв творчих здібностей, дослідницьких, пошукових навичок. У її процесі відбувається усвідомлення важливості свого трудового внеску в досягнення колективу, формується здатність працювати в колективі, ефективно спілкуватися з колегами та керівниками, готовність навчатися самостійно, працювати з різними джерелами інформації щодо професійної діяльності, особисто нести відповідальність за доручену справу, здійснювати самоконтроль, розуміти основну термінологію галузі своєї професійної діяльності

й уміти спілкуватися з колегами, дотримуючись норм професійної культури тощо [46].

Діяльнісно-результативний етап контекстної технології передбачає аналіз результату роботи та його представлення. У контексті аналізу проєктної діяльності майбутніх майстрів пошиття одягу на цьому етапі важливо не тільки акцентувати увагу на сформованості професійної компетентності, що виявляється в здатності виконувати певні трудові дії, операції в площині тематики уроку, а й відстежувати міру сформованості комунікативної компетентності, вираження комунікативного потенціалу особистості. Наприклад, вираження комунікативного потенціалу в конкретній виробничій ситуації та в презентаційних процесах результатів проєктної діяльності передбачає акумуляцію системи внутрішніх ресурсів, уміння будувати контакт на різних психологічних дистанціях, культуру говоріння та слухання, гнучкість в адекватній зміні психологічних позицій тощо.

На діяльнісно-рефлексивному етапі контекстної технології відбувається переосмислення досвіду і професійних результатів проєктної діяльності не тільки здобувачів освіти, а й педагогів, що забезпечує своєрідне самоуправління індивідуально-психологічними процесами з метою досягнення самореалізації в обраній діяльності з повним використанням психолого-педагогічних ресурсів (самооцінка, самоконтроль, компетентність, майстерність, творчість тощо).

4. Підтвердженням ефективності планування проєкту поряд з отриманими результатами може бути *проєктна папка (портфоліо)*, що містить повну інформацію про проєкт від його початку до завершення. У її наповненні беруть участь усі виконавці. Якісне портфоліо проєкту дає змогу чітко організувати роботу учасників, визначити особистісний внесок і досягнення кожного, об'єктивно оцінювати хід виконання проєкту, а також надати необхідну інформацію для подальших проєктів. Структура портфоліо може бути різноманітною, але, зазвичай, до неї входить методичний паспорт проєкту, записи всіх ідей, гіпотез рішень (зокрема, у формі карти проєкту), уся інформація за темою проєкту (діагностувальні методики, анкети, бланки відповідей тощо), результати досліджень

(аналітичні матеріали, графіки, діаграми, таблиці), звіти про проведені дискусії, «мозкові штурми», наради проєктних команд, ескізи, креслення, матеріали до презентації та ін. У сучасних умовах проєктної діяльності дедалі більшої популярності набувають електронні портфоліо [73]. Важливим є внесення кожного проєкту (колективного, групового, індивідуального), у якому брав участь здобувач освіти, до його електронного портфоліо, яке на сьогодні визнано ефективною технологією самопрезентації на ринку праці (доведено практикою використання в зарубіжних країнах) [23].

5. До методів оцінювання проєктної роботи майбутніх майстрів пошиття одягу відносимо й наявність у майстра виробничого навчання *критеріальної таблиці*, розробленої як у довільній формі, так і відповідно до кваліфікаційних вимог стандарту з професії. Такими критеріями можуть бути конструктивні – правильність, надійність, зручність при виконанні окремих операцій, відповідність вимогам до норм якості; технологічні – кількість одночасно виконаних дій, їх оригінальність, складність і обсяг виконаних робіт; екологічні – санітарія та гігієна, можливість забруднення навколишнього середовища; естетичні – зручність, оригінальність, композиційна завершеність; економічні та маркетингові – практична спрямованість, можливість масового використання, фінансові витрати, рівень ціни [52].

6. Критерії оцінювання проєктної роботи можуть бути як узагальненими, так і конкретизованими за окремими трудовими діями, що дає змогу майстру виробничого навчання чітко відстежити рівень сформованості операційної навички та вчасно внести корективи. Крім професійних критеріїв, важливе значення мають і особистісні критерії оцінювання результату, що визначають міру прояву ключових компетентностей у дії – мотиваційна готовність, соціальна та професійна відповідальність, самостійність, старанність, аргументованість, рівень творчості та оригінальності, здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії, комунікативна, організаційна, психологічна компетентності тощо. У випадку, коли проєктна робота виконувалась здобувачем освіти як кваліфікаційна, критеріями

оцінювання результатів роботи є критерії кваліфікаційної атестації випускників у поєднанні з критеріями оцінювання ключових компетентностей (особистісних якостей) [72].

Разом з тим на діяльнісно-рефлексивному етапі проєктної роботи можна використовувати *експертне оцінювання*, включаючи до складу груп експертів як здобувачів освіти, так і визначеної спеціальної комісії – за умови організації проєктної роботи як кваліфікаційної. Процес формування експертної групи зі складу самих здобувачів освіти передбачає самовисування, що свідчить про рівень сформованості належної самооцінки, самостійності, упевненості, лідерських задатків тощо.

На цьому етапі можна застосовувати елементи *узагальнювально-контролюючої гри*, яка є короткотривалою відповідно до часових рамок заключного інструктажу, але в процесі її виконання можна побачити й оцінити зразки професійних ситуацій і досвід виробничої діяльності відповідно до критеріїв оцінювання проєкту.

7. Узагальнюючи значення застосування проєктних технологій у формуванні професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, ми погоджуємося з думкою С. Кравець у тому, що проєктні технології для освітнього процесу забезпечують перехід від «знаннєво-репродуктивної» системи освіти до гуманістичної, феліксологічної (навчити особистість відчувати себе щасливою в реальному житті), компетентнісної, в основу якої покладено взаємодію, співробітництво, партнерство, мотивацію успіху, діалог з особистістю, рефлексивні процеси [46].

Як продовження думки зазначимо, що проєктні технології сприяють організації творчого навчання; зорієнтовані на учня, оскільки базуються на використанні диференційованого та особистісно-розвивального підходів при виборі завдань; відображають рівень сформованості знань учнів у дії (діяльнісний підхід); забезпечують реалізацію принципів зв'язку теорії з практикою, інноваційності, інтегративності, соціального партнерства. Проєктна діяльність дає майбутнім майстрам пошиття одягу можливість працювати творчо й самостійно, проявляти себе, свої таланти та здібності і приносити користь, представляючи результат практичного характеру, який має значення для майбутньої

професійної діяльності. Разом з тим проєктна діяльність для майстра виробничого навчання є своєрідним дидактичним засобом професійного розвитку, що уможлиблює вдосконалення його навичок до педагогічного проєктування.

З метою трансформації професійної освіти в Україні в умовах європейської інтеграції процес формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю має включати міжнародну співпрацю, участь учнів та педагогів у міжнародних проєктах, конкурсах, програмах стажування за кордоном та вивчення інноваційного досвіду з метою його творчої імплементації у розвиток національної індустрії моди.

Безумовно, активна участь педагогів та учнів / студентів у міжнародних проєктах суттєво впливає на вдосконалення освітнього процесу шляхом упровадження перспективного досвіду індустрії моди в процесі професійно-практичної підготовки, що значно підвищує професійний інтерес здобувачів освіти, мотивацію до навчання, поглиблення знань, набуття нових умінь тощо.

Ефективність розвитку професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП забезпечується за рахунок комплексного використання професійно адаптованих інтерактивних форм (інтерактивні лекції, тренінгові заняття, віртуальні та реальні екскурсії на швейні підприємства, відвідування виставок легкої і швейної промисловості, дизайнерських показів, участь у конкурсах професійного спрямування), інтерактивних методів (робота в малих групах і парах, мозковий штурм, аналіз ситуацій, ігрові методи, методи дискусій і дебатів) та засобів навчання (тести, картки-завдання, кейси, інтерактивні навчальні посібники, технічні засоби, електронні навчальні ресурси, мультимедійні засоби тощо). Етапність співпраці закладів П(ПТ)О швейного профілю та представників підприємств галузі можна унаочнити так:

Методичні рекомендації співпраці освітян та роботодавців швейної галузі для підвищення професійної компетентності КРШП

1. Спільне планування освітнього процесу:

- Розробка спільних навчальних програм (освітньо-професійних траєкторій) з урахуванням актуальних вимог ринку праці.
- Створення календарно-тематичних планів практики спільно з майстрами підприємства.

Узгодження модулів професійних стандартів та компетентностей, які мають бути сформовані.

2. Активне залучення роботодавців до навчального процесу

- Регулярні гостьові майстер-класи від технологів, конструкторів, закрійників, дизайнерів.
- Участь фахівців підприємства в державній кваліфікаційній атестації, консультації при розробці випускних робіт.

Менторство на підприємстві: за кожним учнем закріплюється наставник із досвідом.

3. Удосконалення умов виробничої практики

- Надання доступу до сучасного обладнання (швейні машини, парогенератори, CAD-системи).
- Проведення ротації робочих місць для ознайомлення з різними процесами: розкрій, пошиття, обробка, контроль якості.
- Використання реальних виробничих замовлень як кейсів у навчальному процесі.

4. Використання дуального підходу

- Чітке розмежування відповідальностей: ЗП(ПТ)О відповідає за базову теорію, а підприємство — за поглиблену практику.
- Визначення індивідуальних траєкторій навчання згідно з професійними інтересами (наприклад, хтось хоче стати майстром із посадки, а хтось — дизайнером вишивки).
- Гнучкий графік навчання: тиждень у ЗП(ПТ)О — тиждень на підприємстві.

5. Систематичне оцінювання компетентностей

- Запровадження електронного портфолію учня з фото/відео його робіт, характеристиками, сертифікатами.
- Оцінювання за компетентнісними критеріями, а не лише за "кількістю виробленого".
- Використання зворотного зв'язку від роботодавців — анкетування, спільне обговорення прогресу здобувачів освіти.

6. Післядипломна підтримка

- Програми перенавчання та підвищення кваліфікації на підприємствах у вечірній або дистанційній формі.
- Участь випускників у курсах інноваційних технік пошиття, знайомство з модними трендами, новими матеріалами.
- Клуб молодих майстрів чи професійні конкурси з можливістю подальшого працевлаштування.

Схематично використання категорій технологій, методів та практичних прикладів зібрані в Табл. 4

Таблиця 4

Методико-технологічні засоби формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП

Категорія	Методи	Приклади
Інтерактивні	– Проектний метод – Ділова гра – Кейс-метод – Наставництво на виробництві	Розробка модельного швейного виробу на замовлення підприємства; аналіз виробничої ситуації
Практико-орієнтовані	– Метод навчання через дію (learning by doing) – Моделювання реальних умов праці – Інтегроване навчання в ЗП(ПТ)О і на підприємстві	Стажування здобувачів освіти на підприємствах у реальних умовах цеху
Дуальні	– Методи поетапного освоєння професійних дій	Навчання 3 дні в ЗП(ПТ)О + 2 дні в ательє/на фабриці
Компетентнісні	- Портфоліо – Самооцінка і взаємооцінка – Рефлексивне інтерв'ювання	Відстеження прогресу здобувача освіти через цифрове чи друковане портфоліо виробничих робіт
Контекстні	Рольові вправи, що імітують реальні ситуації з виробництва	Симуляція ситуацій: замовлення, терміни, брак, конфлікти у бригаді

Критеріями вибору методів для реалізації методики формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю є принципи навчання та принципи добору методів навчання (оптимальності, контекстності, суб'єктності), цілі та завдання професійно-практичної підготовки, тема і зміст уроку виробничого навчання, навчальні можливості здобувачів освіти

(інтелектуальні, вікові, психологічні, рівень підготовленості до практичної діяльності), наявні педагогічні умови, дидактичне і матеріально-технічне забезпечення; можливості майстра виробничого навчання (досвід, педагогічні здібності, особисті якості).

Із загальних форм навчання, що визначаються виключно структурою спілкування учасників навчального процесу, пропонується використовувати традиційні (індивідуальні, парні, групові). Окрему групу складає колективна форма організації навчання – робота в парах змінного складу. Вибір названої форми навчання зумовлена її дидактичними можливостями – кожен з учнівського колективу бере активну участь у навчанні всіх інших членів колективу, і в цілому кожному з учнівського колективу приділяється увага, надається допомога за необхідністю. Спеціальні форми навчання використовуються нами залежно від поставленої мети і завдань. Це урок як основна форма навчання, семінар, консультація, позаурочна робота (гуртків технічної творчості; організація екскурсій, виставок; проведення олімпіад, конкурсів ідей, конференцій).

Дидактичний матеріал навчальних занять містить вправи, зміст яких впливає на підвищення рівня відповідальності здобувачів освіти за результати своєї роботи. Пріоритети надаються таким формам, методам і засобам, що дають змогу організовувати процес формування професійної компетентності майбутніх КРШП як детерміновану діяльність робітників щодо напрацювання і перетворення власного досвіду та компетентності, наприклад виконуються вправи на попередження можливих (типових) помилок у роботі майстрів з пошиття одягу, увага здобувачів освіти акцентується на можливих збитках для підприємств і особисто для робітників від прийняття неправильних рішень, впровадження у технологічний процес помилкових дій. Наприклад, здобувачів освіти аналізують ситуацію, в якій помилка працівника, що працює на потоці виробництва одягу, може призвести до бракування всієї партії продукції, виробленою бригадою на зміні. Для цього використовується технологія колективної діяльності, елементи організаційно-діяльничої гри, евристичні методи творчого

вирішення проблем, зокрема мозковий штурм, кейс-метод використовується з урахуванням контингенту учнів ЗП(ПТ)О, його зміст адаптовано до умов сьогодення М. Артюшина [3].

Добірка книг та фільмів, присвячених fashion-індустрії дає можливість урізноманітнити завдання із предметів загально професійної та професійно-теоретичної підготовки та демонструє потенціал інтегрованих занять (**Додаток Б**). Наприклад, на заняттях із предмета «Основи галузевої економіки та підприємництва» вивчають історії успіху та бізнес-модель відкриття власного фешн-проєкту з метою підвищення впевненості та мотивації студентів до їх самореалізації в умовах сучасної інноваційної економіки; «Професійна етика» – аналізують професійну поведінку, розбирають конфліктні ситуації; «Технологія виготовлення одягу» та «Основи конструювання одягу» – досліджують особливості технологічної обробки та моделювання зразків одягу відомих кутюр'є, аналізують підбір матеріалів для колекцій. Такий підхід сприяє підвищенню зацікавленості майбутніх КРШП до навчальної діяльності, формує професійні цінності, розвиває творче мислення та розширює кругозір.

Розглянемо методи та засоби формування професійної компетентності фахівців швейного профілю на засадах ДПП на прикладі Таблиць 5 та 6

Таблиця 5

Категорія	Методи	Засоби
Теоретичне навчання	– Пояснювально-ілюстративні – Проблемно-пошукові – Лекції, бесіди	– Підручники – Презентації – Відеоуроки – Методичні посібники
Практичне навчання	– Виробниче навчання – Майстер-класи – Рольові ігри	– Швейне обладнання – Тканини, фурнітура – Інструменти (ножиці, крейда, лекала)
Навчання на підприємстві	– Наставництво (менторство) – Стажування – Спостереження за майстрами	– Робоче місце на підприємстві – Живі приклади виробів – Інструкції та техкарти

Інтерактивні методи	– Проектне навчання – Робота в групах - - Вирішення виробничих ситуацій	– Google Classroom, Moodle – Віртуальні лабораторії – Освітні онлайн-платформи
Оцінювання та рефлексія	– Самооцінювання – Портфоліо – Демонстрація вмінь	– Карти спостереження – Оціночні листи – Сертифікати участі у практиці

Таблиця 6

Засоби формування професійної компетентності у партнерстві з представниками швейного бізнесу

Засіб	Приклад реалізації
1. Майстер-класи від партнерів	Представники бізнесу (фахівці з фабрик, модельєри) проводять практичні заняття
2. Навчально-виробничі майданчики	Створення умовно “робочого місця” на базі ліцею – з обладнанням, наданим приватним партнером
3. Цифрові платформи для швейної справи	Використання CAD/CAM-систем (наприклад, Gerber, Lectra) у навчанні конструювання
4. Виробниче стажування та практика	Укладання договорів із швейними фабриками, салонами мод на практику студентів
5. Інституційне партнерство	Спільна розробка навчальних програм із залученням HR-фахівців підприємств
6. Конкурси та фестивалі професійної майстерності	Проводяться спільно з підприємствами, оцінюють фахівці галузі

На заняттях з професійно-теоретичної підготовки розглядаються завдання різного рівня складності, в тому числі – з елементами дослідницької роботи. Аналізується хід рішення завдань, обґрунтовується його правильність. Таблиці, рисунки, схеми, діаграми збірника використовуються для організації індивідуальної та фронтальної робіт. Робота зі словником технічних термінів уможливорює міцне їх засвоєння, розуміння необхідних понять та

зв'язків між ними. Терміни, визначені у словнику, використовуються як матеріал для технічних диктантів. Для використання цього завдання залучається декілька здобувачів освіти, які одночасно виконують різну за характером роботу. Наприклад, один з них дає визначення термінам, заздалегідь написаним на дошці, інший – ставить запитання, які розширюють знання про дані терміни. На розсуд викладача запитання ставлять усі здобувачі освіти. Важливими при такій роботі є елементи самоконтролю, коли майбутні майстри з пошиття одягу самостійно можуть оцінити рівень своїх знань, а за необхідності повторити (уточнити, з'ясувати) навчальний матеріал. Так, засвоївши основні властивості матеріалів, учні на практиці відпрацьовують вміння заготовлювати та з'єднувати деталі крою, виконувати різні операції, а отже додаткова увага приділяється зв'язку нового матеріалу з попередніми навчальними темами. Для кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності важливе значення має наявність умінь об'єктивно оцінювати свою здатність до критичного осмислення рівня своєї професійної діяльності. Методом тестування здобувачі освіти самостійно оцінюють рівень сформованості своєї професійної компетентності за відповідними показниками **(Додаток В та Г)**.

Важливою складовою технології формування професійної компетентності у майбутніх майстрів з пошиття одягу є спостереження за виробничим процесом, тобто його моніторинг, з подальшим аналізом отриманих результатів та корекцією дій за необхідності. Результати контрольних зрізів знань учнів з предметів загальнопрофесійної та професійно-теоретичної підготовки, до змісту яких введені відомості щодо технології, матеріалознавства, конструювання тощо дають змогу визначити рівень засвоєння учнів теоретичних знань щодо ефективного володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва відповідно до загальноприйнятої системи оцінювання. Враховуються результати участі учнів у тематичних заходах різного рівня та проектній діяльності. Під час здійснення контролю, дотримуючись рекомендацій Г. Романової, важливе значення надається мінімізації його негативного впливу на психіку учнів,

враховуються принципи системності, систематичності, доцільності, професійної спрямованості, валідності й надійності.

Ефективним є проведення технічного диктанту з пропущеними елементами тексту, зокрема: «Наука, яка вивчає будову, властивості, асортимент та якість матеріалів для одягу це – ..., тонкі текстильні нитки, які отримують з коконів називають ..., основні структурні елементи текстильних матеріалів це -... Пропущені елементи необхідно дописати.

Рівень засвоєння навчального матеріалу (за розділами, структурними частинами) постійно перевіряється, закріплюється й багаторазово повторюється. Ведеться його систематизація (впорядкування, виокремлення) та узагальнення, здійснюється контроль за правильністю відтворення отриманих знань. Здобувачам освіти пояснюється важливість повторення навчального матеріалу, надається можливість самостійно переконатися в тому, що повторення – це не формальність чи засіб покарання, а навпаки. Постійний зв'язок нового матеріалу із раніше засвоєним зміцнює отримані знання, зумовлює їх ґрунтовне засвоєння й усвідомлене сприйняття, допомагає глибше розуміти технологічні процеси, знаходити багатоаспектні зв'язки між ними.

Підвищенню активності учнів сприяють організація та участь у конкурсах фахової майстерності, конкурсах ескізів моделей одягу, присвячених різній тематиці (національна, інтернаціональна, екологічна тощо), участь у конкурсах молодих дизайнерів всеукраїнського рівня та на рівні закладу освіти; проведення виставок, конкурсів за участю гуртків технічної творчості.

У рамках проєкту «Яскраві історії успіху українського фешн» під час виховних заходів та класних годин, розповідаються історії людей та стартапів в галузі, організовують зустрічі з випускниками, які відкрили власне виробництва, ательє, бренд надихають та мотивують до саморозвитку та активної діяльності, показують практичне значення розвинених особистісних якостей. Під час цих занять відбуваються обговорення поняття життєвого успіху, його залежності від особистісних якостей, пояснюється як формується розуміння власного особистісного потенціалу.

З метою розширення кола знань та сприянню екологічної свідомості проєктують виготовлення моделей одягу з нетрадиційних матеріалів, проводять майстер-класи по переробці непотрібного одягу в інші види текстильних виробів за методикою апсайклінгу (дитячий одяг, одяг для тварин, виготовлення торбинок та еко-сумок). Патріотичне виховання здійснюється в рамках волонтерських проєктів допомоги фронту: це плетіння маскувальних сіток, розробка військового спорядження та адаптувального одягу для поранених тощо. Зокрема Всеукраїнський профорієнтаційний фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти України» в 2023 р розповідав про волонтерську діяльність 118-ти швейних училищ України [16].

В рамках реалізації ДПП проводяться науково-практичні відео конференції, здійснюється віртуальний обмін інформацією в режимі реального часу, електронний документообіг і обмін матеріалами дидактичного, науково-методичного спрямування в сфері індустрії моди в єдиному інформаційному просторі між учасниками освітнього процесу. Підвищенню пізнавальної активності здобувачів освіти П(ПТ)О сприяють організовані, як в урочний, позаурочний час, так і на сторінках веб-сайтів заходи (вікторини; дискусії; обговорення проблемних питань щодо нових тенденцій розвитку моди в цілому та зокрема швейної галузі технологій пошиття одягу, відвідування виробництв. Проведення культурно-масових заходів за участю гуртків технічної творчості, виставок, олімпіад, конкурсів ідей, наприклад, на краще створення колекцій від студентських колективів.

5. Методико-технологічні засоби формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

У відборі та викладанні змісту навчального матеріалу враховуються вікові і психологічні особливості підлітків, їх розумові та фізичні можливості, базова освітня підготовка, що забезпечує його доступність і зрозумілість. Важлива роль відведена засобам, що сприяють більш швидкому запам'ятовуванню, міцному засвоєнню отриманої інформації, посиленню інтересу до навчання, зокрема статистичним й динамічним ілюстраціям, схемам, комп'ютерним флеш-анімаціям, відео фрагментам технологічних операцій тощо.

Перевагами застосування бригадної форми роботи у професійно-практичній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю визначаємо:

- високу результативність у формуванні практичних умінь та навичок майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що досягається шляхом забезпечення активності кожного окремого здобувача освіти завдяки спеціально організованій взаємодії в мікрогрупі;

- збільшення обсягу виконаної роботи за певний час завдяки добору посильних для кожного здобувача освіти та групи практичних завдань, рівень складності яких відповідає розвитку їхніх здібностей та співвідноситься з індивідуально-психологічними якостями;

- можливість виконувати творчі практичні роботи завдяки забезпеченню суб'єктності здобувача освіти та створення сприятливих умов для прояву його творчого потенціалу;

- формування ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, а саме здатностей до: співпраці, планування, конструктивної комунікації, міжособистісної взаємодії, прийняття рішень, відповідальності за свою роботу, самоорганізації, самоконтролю тощо.

Разом з тим групова і бригадна форми організації професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників

швейного профілю супроводжується використанням *індивідуальних форм роботи та консультацій*. Особливість індивідуальної форми роботи полягає в активізації навчально-пізнавальної діяльності учня для більш якісного виконання певного виду роботи на основі диференційованого та особистісно орієнтовного підходів. Індивідуальна форма організації праці на уроках виробничого навчання передбачає виконання учнями різних завдань, диференційованих за змістом, складністю, темпом виконання, ступенем вимог.

Консультація як одна із форм індивідуальної роботи передбачає особистісно зорієнтовану бесіду, спрямовану на усвідомлення учнем цілей власного професійного розвитку, вибудовування шляхів їх реалізації, а також сприяє підвищенню результативності навчальної діяльності за рахунок цілевизначення й добору найбільш оптимальних шляхів та ресурсів їх досягнення.

Формуванню пізнавальних професійних інтересів та розвитку мотивації учнів сприяє організація *самостійної роботи*, у процесі якої учень керує своєю пізнавальною діяльністю самостійно, виконуючи її відповідно до своїх знань, цілей і мотивів. Прийоми самостійної роботи здобувачів освіти передбачають, зокрема: смислове опрацювання матеріалу, виокремлення в ньому ідей, принципів, законів, осмислення узагальнених способів розв'язання задач; розвиток культури читання та культури слухання; формування навичок стислого та найбільш раціонального конспектування (план, тези, конспект, анотація, реферат, рецензія); розвиток навичок запам'ятовування (структурування навчального матеріалу, використання прийому мнемотехніки: образної та слухової пам'яті); фіксування уваги, що базується на використанні різноманітних видів контролю, поетапної перевірки своєї роботи тощо; пошук додаткової інформації та її джерел (робота з довідниками, каталогами, словниками, енциклопедіями, Internet-інформацією тощо); підготовку до тематичного оцінювання, семінару, лабораторних і практичних робіт, державної атестації; раціональне використання часу [56].

Самостійна навчально-виробнича діяльність доцільна тоді, коли окремі етапи роботи або робота загалом виконується учнем без допомоги майстра виробничого навчання. Найбільш чітко

самостійна робота майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю простежується під час виробничої практики як складової процесу професійно-практичної підготовки. Суть *виробничої практики* полягає в закріпленні та поглибленні знань і практичних умінь учнів, оволодінні майбутніми кваліфікованих робітників швейного профілю формами організації обслуговування, функціями професійної діяльності, а також у формуванні професійних та особистісних якостей фахівця, необхідних для подальшої ефективної професійної діяльності в індустрії моди.

Виробнича практика здобувачів освіти проводиться безпосередньо на робочих місцях на швейних підприємстві чи у дизайнерських ательє з метою вдосконалення здобутих знань, умінь і практичних навичок, що необхідні для досягнення відповідного рівня кваліфікації, установлені державними стандартами, а також з метою забезпечення їх соціальної, психологічної та професійної адаптації в трудових колективах. Під час виробничої практики на підприємстві чи у сфері послуг учні, слухачі ведуть відповідний щоденник, у якому її керівник оцінює виконання навчально-виробничих робіт, а після її закінчення робить загальний висновок про результати виробничої практики [60]. У процесі виробничої практики можливе використання алгоритму дій, які відпрацьовані на виробничому навчанні, при цьому майстер виробничого навчання під час самостійної практичної діяльності здобувачів освіти є керівником практики, консультантом, але не бере участі у виконанні ним конкретних практичних завдань.

У процесі підбору форм для підвищення рівня професійної мотивації майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, їхніх пізнавальних інтересів, а також з метою поглиблення знань щодо наявності та способів використання інноваційних виробничих технологій тощо важливим є організація *екскурсій* на підприємства індустрії моди. Відтворення практичних прийомів на базі ЗП(ПТ)О не завжди співвідноситься зі станом матеріально-технічного, дизайнерського забезпечення сучасних закладів ресторанного господарства. Ознайомлення учнів з режимом роботи реального закладу ресторанного господарства, презентація працівниками швейних підприємств практичної професійної діяльності, надання

інформації про реальні прибутки в цій професії тощо є тими чинниками, які впливають на трансформування внутрішніх мотивів учнів до належного опанування обраної професії.

Важливе значення у формуванні професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю належить *позаурочній роботі* як формі, яка здебільшого використовується для досягнення виховних цілей. Водночас такий вид роботи має педагогічний потенціал для розвитку особистісних якостей здобувача освіти, його соціалізації, професійного самовизначення, формування ставлення до своєї майбутньої професії, до себе самого як потенціального чи реального суб'єкта професійної діяльності. Він також важливий для освоєння вимог, що ставляться професією, та засвоєння традицій, норм і правил поведінки, удосконалення професійної культури. Позаурочна робота майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю має бути спрямованою на формування особистості молодого кваліфікованого робітника, якості якого «мають гармонійно поєднуватися з усталеними в суспільстві нормами, правилами співжиття і, нарешті, підготовкою людини розумово і творчо високорозвиненої, працівника високої кваліфікації в будь-якій обраній нею формі діяльності, з організаторськими здібностями і уміннями ефективно управляти тими чи іншими процесами» .

У процесі позаурочної роботи здобувач освіти є не тільки об'єктом соціально-педагогічного впливу, а й суб'єктом взаємодії з іншими суб'єктами. Навчаючись у ЗП(ПТ)О, учні можуть вільно обирати гурток, секцію, клуб, спрямування яких є пов'язаним з навчально-виробничим процесом. Тому зміст та основні напрями позаурочної роботи мусять бути динамічними, постійно оновлюватися відповідно до вимог ринку праці й потреб учнів та можуть охоплювати, зокрема, діяльність з адаптації учнів до вимог, умов освітнього процесу; морально-правовий, художньо-естетичний, фізично-спортивний, еколого-натуралістичний, військово-патріотичний, оздоровчий, бібліотечно-бібліографічний, гуманітарний аспекти; соціальний захист; роботу з батьківським колективом та ін. Не випадково на першому місці стоїть діяльність з адаптації здобувачів до умов навчання і життєдіяльності в закладі

освіти, адже умовою успішної адаптації є актуалізація професійно-пізнавального інтересу. Тому робота з групами нового набору повинна починатися з діагностики особистісних особливостей учнів, виявлення рівня їхніх знань, мотивів навчання, поведінки. Як правило, цим займаються класні керівники та психолог за участю майстра виробничого навчання, які відіграють важливу роль у становленні й розвитку особистості здобувача освіти, формуванні в нього професійно мобільних якостей [56].

Разом з тим до заходів позаурочної роботи відносимо організацію та проведення професійних тижнів, декад професій, днів гостинності, олімпіад, флешмобів, майстер-класів, турнірів, екскурсій, тренінгів, брейн-рингів, виставок; роботу гуртків, зустрічі з представниками різних професій, розроблення учнями власних проєктів тощо. Для здійснення цих заходів використовуються такі методи: індивідуальні бесіди, дискусії, заохочення, переконання, метод ситуацій, метод доручень, ігрові методи, проєктні технології та ін.

Кінцевим результатом організації якісної позаурочної роботи є формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю шляхом стимулювання активної творчої праці здобувачів освіти; розвиток активності, кмітливості, самостійності, зацікавленості майбутньою професією.

Ефективність застосування групової, бригадної, індивідуальної, самостійної та позаурочної форм роботи в процесі реалізації методики формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю залежить від правильного добору майстром виробничого навчання методів, прийомів, засобів та технологій виробничого навчання, які співвідносяться зі специфікою професії, відповідають цілям і завданням уроку, є посильними для конкретної цільової групи здобувачів освіти.

У процесі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю ми пропонуємо використовувати *словесні* (інструктаж, бесіда, пояснення, консультація тощо) та *наочні* (демонстрація, ілюстрація з подальшим обговоренням та рефлексією, перегляд відеозаписів та ін.) методи,

які є найбільш доцільними на ціннісно-мотиваційному й рефлексивно-результативному етапах методики, а також *практичні методи* (виконання завдань, вирішення професійних ситуацій, відпрацювання умінь та ін.), які варто застосовувати на пізнавально-творчому та когнітивно-діяльнісному етапах методики.

Загальна ціль використання словесних методів – надання необхідної інформації (зазвичай такої, яка доповнює здобуті раніше знання майбутніх майстрів ресторанного обслуговування, робить наголос на необхідних нюансах, поглиблює накопичені знання та уявлення), мотивація групової взаємодії та стимулювання групової динаміки (спонукання учасників навчання до обговорення, висловлювання власних думок), розвиток суб'єктності тих, хто навчається (за рахунок організації переважно індивідуальних форм взаємодії, які мають на меті поглиблення здобутих знань, забезпечення мотивації їх застосування в процесі практичної діяльності, усвідомлення власних цілей та шляхів безперервного професійного розвитку).

На уроках виробничого навчання основним словесним методом навчання є *інструктаж*, який за функціональним призначенням у структурі уроку виробничого навчання є його елементом та декомпозиціюється так: вступний інструктаж (використовується на початку занять з метою підготовки учнів до активного, безпомилкового і свідомого виконання практичних завдань); поточний (інструктивна діяльність майстра орієнтована на диференційний та індивідуальний підхід до учнів під час закріплення ними нової навчальної інформації шляхом її застосування в самостійній практичній діяльності); заключний інструктаж (підбиття підсумків виконання учнями трудових завдань з використанням сукупності методів виробничого навчання, які застосовувалися на уроці; об'єктивне оцінювання підсумків їх практичної діяльності).

Під час проведення інструктажів (вступного, поточного й заключного) майстер виробничого навчання конкретизує і поглиблює теоретичні знання, демонструє нові операції та прийоми трудової діяльності за допомогою використання інших методів, прийомів, засобів і технологій навчання.

Наприклад, шляхом *бесіди* стимулюється мотивація навчальної діяльності. Так, у вступному слові майстер виробничого навчання окреслює коло питань, які розглядатимуться на уроці. При цьому активізуються знання і суб'єктивний досвід учнів, наводяться цікаві приклади, демонструються попередні міжпредметні зв'язки за темою, що вивчається, наголошується на практичному значенні теми.

На формувальньо-когнітивному та діяльнісно-результативному етапах контекстної технології найбільш доцільно використовувати *наочні методи*, застосування яких має на меті ознайомлення здобувачів освіти з практиками, досвідом, прийомами реалізації професійних функцій у майбутній професійній діяльності. Наочні методи навчання набувають ефективності шляхом використання інформаційно-комунікативних технологій (далі – ІКТ) та відповідних цифрових наративів (мультимедійні проекти, графічні зображення, аудіо- та відеофайли, короткометражні, анімаційні фільми, презентації, фотослайди, електронні тексти тощо). У процесі використання означених методів учні мають змогу оцінити ситуацію з позицій власних відчуттів та на основі рефлексії сформувати власну точку зору про бажані та неприйнятні моделі поведінки працівника сфери індустрії гостинності. Означена група методів характеризується практико-орієнтованістю та сприяє формуванню власних моделей професійної поведінки.

У цьому контексті можна організувати *перегляд відеозапису*, пов'язаного з тематикою уроку, що зазвичай викликає в учнів інтерес до навчання. Метою застосування відеороликів на уроці виробничого навчання майбутніх майстрів пошиття одягу є абстрагування, що дає змогу сформувати точку зору щодо проблеми відсторонено; уникнення суб'єктивних заангажованих суджень щодо власної діяльності; рефлексування інформації на основі власних відчуттів (що уможливлює перенесення висновків на власну модель професійної поведінки). Слід зазначити, що відеофрагменти, які використовуються, можуть як відображати контекст професійної діяльності (задокументовані ситуації реальної взаємодії), так і бути абстрактними стосовно учасників навчання (проте віддзеркалювати проблему, що обговорюється). Доцільним є також використання

фрагментів художніх фільмів [Додаток Б]. У наочних методах навчання головну роль відіграє демонстрація майстром виробничого навчання явищ, процесів, об'єктів і предметів, а слово набуває скерувального значення (спрямовує хід спостережень і логіку міркування учнів). Використання наочних методів забезпечує не лише створення в учнів образних уявлень, а й формування понять, розуміння абстрактних зв'язків і залежностей, що є одним з найважливіших положень дидактики. Без застосування наочності, у широкому сенсі цього слова, не можна домогтися правильних уявлень про предмет вивчення [36]. Також з-поміж новітніх технологій (інтерактивних, продуктивних, комп'ютерно орієнтованих) організації навчально-пізнавальної діяльності досить результативними для формування професійної компетентності є *ІКТ* та організовані на їх основі такі види роботи: вебінари, консультації, семінари, дискусії, практичні й лабораторні заняття. У змісті методики можуть бути використані дистанційні курси підприємництва, мультимедійні презентації, заняття з використанням Інтернет-ресурсів (електронні бібліотеки, відеотеки, Skype-зв'язок, електронна пошта), електронні навчальні та додаткові видання для майбутніх підприємців, мультимедійні методичні рекомендації, телеконференції та телекомунікації зі сфери підприємництва і бізнесу [51].

Після мотиваційного налаштування учнів на роботу варто застосовувати практичні методи та інтерактивні технології навчання. *Група практичних методів навчання* має на меті формування й розвиток практичних навичок та умінь, необхідних для виконання професійних функцій. Використання практичних методів навчання пов'язано з виконанням здобувачами освіти виробничих вправ, які застосовуються на всіх етапах професійно-практичної підготовки: при виконанні трудових прийомів, операцій, процесів, при керуванні виробничим процесом тощо. Традиційні практичні методи навчання (виконання вправ, вирішення професійних ситуацій, відпрацювання умінь) доцільно інтегрувати з педагогічними та методичними можливостями *інтерактивних методів навчання*. Ми погоджуємося з твердженням В. Ягупова, що «інтерактивне навчання є сукупністю прийомів і способів психолого-педагогічного впливу на студентів,

які, порівняно з традиційними методами навчання, спрямовані на розвиток у них творчого самостійного мислення, активізацію пізнавальної діяльності, формування творчих навичок і вмінь нестандартного розв'язання певних професійних проблем та вдосконалення культури професійного спілкування [78]. На думку Н. Волкової, інтерактивне навчання – спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, що передбачає створення комфортних умов навчання, за яких здобувач освіти відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність, а інтерактивні технології навчання – це сукупність методів, засобів і форм організації навчання, що забезпечують активний характер взаємодії учасників навчального процесу на засадах співпраці та співтворчості й спрямовані на досягнення поставлених дидактичних цілей [20]. Щодо сутності інтерактивних технологій, то науковці вбачають у них істотну зміну ролі того, хто навчає (замість ролі інформатора роль менеджера), і ролі тих, хто навчається (інформація не мета, а засіб для засвоєння дій і операцій професійної діяльності) [64].

Наприклад, *навчання в співробітництві (метод малих груп)* – ефективний метод для формування професійних мотивів, професійних і комунікативних умінь здобувачів освіти. Використання цього методу передбачає різні варіації: навчання в команді, командно-ігрова діяльність (ділові, рольові ігри), ситуативні вправи тощо. При цьому варто організувати самостійну діяльність учнів, дотримуючись вимог щодо єдиного рівня складності завдань для малих груп, однакових критеріїв оцінювання, диференційованого підходу до розподілу ролей відповідно до індивідуально-психологічних особливостей учнів. Організацію роботи в малих групах майстер виробничого навчання може реалізовувати на уроках виробничого навчання всіх типів: вступному, вивчення трудових прийомів та операцій, виконання простих комплексних робіт, контрольно-перевірочному.

На уроках виробничого навчання можна використовувати *метод проблемних ситуацій*, що передбачає постановку питання, демонстрацію прийомів та створення при цьому певних суперечностей, для розв'язання і пояснення яких необхідно активізувати набуті знання та уміння, а також проявити творчий

підхід для їх вирішення. При цьому можна використовувати такі способи створення проблемних ситуацій: зіткнення здобувачів освіти із суперечностями між новими фактами і явищами та наявними знаннями, що вимагає теоретичного пояснення й пошуку практичних шляхів їх вирішення; зіткнення учнів з необхідністю вибору потрібних прийомів (ситуація з надлишком інформації); використання суперечностей між наявними в учнів знаннями та практичними завданнями, що виникають під час виконання цих завдань; спонукання до порівняння, зіставлення та протиставлення фактів, явищ, правил дій та їх узагальнення; зіткнення здобувачів освіти із суперечностями між існуючими технічними рішеннями та новими вимогами, які висуває практика; спонукання здобувачів освіти до виявлення внутрішніх та міжпредметних зв'язків між явищами тощо.

Активізація пізнавальної діяльності шляхом використання *методу мозкової атаки* полягає в колективній творчій роботі з розв'язання певної складної проблеми за орієнтовною послідовністю дій: формулювання проблеми, постановка завдань, визначення терміну обміркування пропозиції; висловлювання суджень, ідей та їх реєстрація; обґрунтування ідей їх авторами; загальна дискусія навколо представлених ідей щодо їх правильності, доцільності, оригінальності; вибір найкращої ідеї; обґрунтування остаточного вибору; підбиття підсумків роботи.

Виконання учнями *творчих завдань* сприяє розвитку пізнавальних інтересів. Наприклад, учням пропонується питання на зразок «Що станеться, якщо...?», де розглядаються парадоксальні ситуації. Учні можуть самостійно добирати такі питання, ставити їх один одному, обговорювати, захищати свою позицію, використовуючи раніше набуті теоретичні знання та практичний досвід. У цьому контексті можна запропонувати завдання щодо складання кросвордів, сканвордів, загадок; творчі завдання стосовно явища, винаходу, новітньої технології, події тощо.

Важливим методом роботи із здобувачами освіти у ході виробничого навчання, що сприяє формуванню стійких професійних мотивів та розвитку ціннісно-мотиваційного; комунікативно-діяльнісного, інноваційно-когнітивного та рефлексивно-оцінного

компонентів професійної компетентності, є *метод створення ситуації успіху*. Практичний досвід свідчить, що цей метод спрацьовує в роботі із здобувачами освіти, які характеризуються низькими показниками успішності в навчанні. Для цього необхідно використовувати прийом дозування навчального матеріалу та його подання невеликими частинами з обов'язковим закріпленням. У цьому процесі варто поділити навчальний матеріал на частини, чітко представити логічні зв'язки між ними, окреслити складові, що містять нові виробничі прийоми, наголосити на ключових аспектах та результатах. Доцільно унаочнювати навчальний матеріал рисунками, схемами, відео, презентаціями, які є доступними для розуміння учнів, і викликають у них інтерес до предмета і віру в можливість його опанування. Під час такої роботи використовуються репродуктивні методи навчання, щоб майбутні майстри пошиття одягу переконалися в можливості відтворити матеріал й «відчули» ситуацію успіху.

Метод екстраполяції базується на застосуванні прогностичних здібностей і передбачає перенесення наявних знань, умінь і способів діяльності в іншу ситуацію. До прийомів екстраполяції належать такі: перенесення себе в уявне майбутнє та прогнозування розвитку подій з огляду на це майбутнє; проведення конкурсу пропонованих теорій; розгляд професійної ситуації з різних ракурсів; цілісне бачення проблеми тощо. Найбільш чітко цей прийом відстежується в процесі виробничої практики.

Особливого значення в узагальненні та закріпленні практичних умінь майбутніх КРШП набуває *майстер-клас* – фундаментально розроблений оригінальний метод або авторська методика, що опирається на свої принципи і має певну структуру [49]. За допомогою майстер-класу відбувається формування креативності та критичного проблемного мислення здобувача освіти, цілеспрямоване та активне оволодіння знаннями, уміннями та навичками безпосередньо під час практичної діяльності.

Використання *методу вирішення кейсів (або кейс-метод)* спрямоване на розвиток у підлітків умінь вирішувати проблемні ситуації відповідно до конкретних умов та за наявності певної інформації. Під час такого методу формуються навички аналітичної

діяльності, удосконалюються можливості роботи в умовах постійних змін, поглиблюються уміння результативного виконання професійних функцій.

Отже, групи словесних, наочних та практичних методів навчання, а також інтерактивні методи навчання передбачають моделювання процесу професійно-практичної підготовки, зокрема виробничого навчання, в умовах створення реальних професійних ситуацій з індивідуальним або бригадним відпрацюванням навичок. Наближення виробничого навчання до сучасних професійно-практичних умов забезпечує креативне самостійне мислення, активізацію інтелектуальної діяльності, становлення творчих умінь і навичок, можливість творчого підходу до нестандартного розв'язання практичних завдань. Завдяки використанню означених методів майбутні кваліфікованих робітників швейного профілю поглиблюють свої знання та вдосконалюють практико-орієнтовані вміння, які є необхідними для майбутньої результативної професійної діяльності. Разом з тим, що важливо для майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, у процесі реалізації інтерактивних методів удосконалюються комунікативні уміння, формуються клієнтоорієнтовані моделі спілкування та поведінки.

Використання словесних, наочних, практичних та інтерактивних методів навчання в процесі професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю передбачає забезпечення мотивації здобувачів освіти до активної навчальної діяльності, сприяє розвитку їх суб'єктності в активній співтворчості учасників освітнього процесу в умовах сприятливого освітнього середовища (мотиваційно-інформаційного, формувально-когнітивного етапів контекстної технології); активізацію інноваційного стилю професійної діяльності майбутніх майстрів пошиття одягу (діяльнісно-рефлексивного етапу контекстної технології).

Не менш важливу роль у формуванні професійної компетентності майбутніх контекстної технології відіграють *особистісно орієнтовані та практико-орієнтовані технології навчання*, які ґрунтуються на положеннях суб'єктного, особистісно-розвивального, компетентнісного, контекстного та діяльнісного

підходів і передбачають розвиток цілісної особистості здобувача освіти й формування здатностей до відповідальності, автономності, мобільності, самопізнання, самовдосконалення і самореалізації в майбутній професійній діяльності.

Методичний потенціал *особистісно орієнтованих технологій* спрямовується на розвиток особистісної сфери майбутніх майстрів пошиття одягу. Зокрема, у нашому дослідженні ці технології доцільно використовувати для розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти, які інтегруються до професійної компетентності та формуються шляхом розвитку ціннісно-мотиваційного, комунікативно-діяльнісного, інноваційно-когнітивного та рефлексивно-оцінного компонентів. Особистісно орієнтовані технології реалізуються шляхом модифікації схарактеризованих у методиці словесних, наочних, практичних та інтерактивних методів навчання, а також технології проектного, ігрового навчання, кейс-технології та ін. Найбільш чітко їх ефективність виявляється при організації індивідуальної форми роботи, консультування, а також при виконанні індивідуальних проєктів.

Алгоритм втілення особистісно орієнтованих технологій у навчально-виробничий процес майбутніх контекстної технології передбачає:

1. Організацію процесу навчання з урахуванням індивідуальних інтелектуальних та психофізіологічних можливостей здобувача освіти.

2. Створення умов для становлення учня як суб'єкта діяльності.

3. Визнання цінності спільного досвіду, постійної комунікативної взаємодії.

4. Упевненість у тому, що учень усвідомлює мету навчальної діяльності та розуміє способи здійснення подальших пізнавальних, виробничих дій.

5. Акцентування на унікальних здібностях, досвіді здобувача освіти.

6. Спільне цілепокладання і планування, постійна рефлексія, визнання права на помилку та спільне корегування результатів діяльності [5].

На нашу думку, практико-орієнтована складова компетентнісного підходу зміщує акценти на поєднання в процесі професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників предметно-орієнтованих та особистісно орієнтованих технологій, а також реалізацію *практико-орієнтованої технології навчання*, орієнтованої на формування умінь і навичок особистості. Ідеться про організацію професійної підготовки майбутніх майстрів пошиття одягу в навчальних лабораторіях, навчально-виробничих центрах із сучасним обладнанням для майстерень, на робочих місцях підприємств, організацію освітнього процесу за дуальною формою навчання.

Практико-орієнтовані технології в професійній підготовці КРШП на засадах ДПП ґрунтуються на положеннях компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного підходів та принципах мотиваційного забезпечення освітнього процесу, зв'язку навчання з практикою, партнерства і співробітництва. Вони також спрямовані на формування у здобувачів освіти професійного досвіду шляхом занурення в професійне середовище під час виробничого навчання і виробничої практики.

Відповідно до етапів методики формування професійної компетентності майбутніх контекстної технології практико-орієнтовані технології на кожному з них мають свої цілі та завдання.

Так, на *ціннісно-мотиваційному* етапі практико-орієнтовані технології спрямовані на усвідомлення учнями особистісної та соціальної значущості своєї професії, формування цілісного уявлення про професію швейного профілю як особливу сферу економіки-індустрії моди. Ринок легкої промисловості вимагає всебічно розвиненого, компетентного фахівця, який здатен включитися в систему виробничих відносин суспільства, тому усвідомлення майбутнім контекстної технології соціальної значущості своєї професії дає змогу йому розвиватися в процесі навчання з орієнтацією на продуктивну діяльність, тобто усвідомлено розвивати особистісні комунікативні якості та професійні здібності, виявляти професійний інтерес, набувати інноваційного професійного досвіду. У цьому контексті майстру виробничого навчання доцільно організовувати екскурсії, майстер-

класи, залучати учнів до активної позаурочної роботи, зокрема участі в конкурсах, виставках, ярмарках тощо, використовувати методи наочності (презентації, відео), словесні, практичні та інтерактивні методи, зокрема створення ситуацій успіху, ситуативні вправи, ділові, рольові ігри тощо.

На мотиваційно-інформаційному етапі практико-орієнтовані технології поглиблюють систему знань майбутніх КРШП щодо особливостей функціонування індустрії моди на ринку праці, розвивають уміння самостійного пошуку нової інформації про виробничі закономірності та способи їх втілення в реальній професійній діяльності, формують навички підприємницької діяльності, планування, проектування, реалізації, оцінювання та коригування результатів роботи. На цьому етапі варто інтегрувати практико-орієнтовані технології з елементами предметно-орієнтованих, особистісно-розвивальних, проектних технологій (творчі, дослідницькі проекти), включаючи й методи мозкової атаки, виконання учнями творчих завдань, вирішення нестандартних ситуацій тощо.

Формувально-когнітивний етап контекстної технології з використанням практико-орієнтованих технологій характеризується проявом умінь майбутніх майстрів швейного профілю до здійснення практичної діяльності на основі набутих знань та використання доцільних виробничих прийомів, способів, методів. Володіння організаційно-діяльнісними уміннями на основі використання набутих теоретичних знань є необхідним для успішної діяльності в бригадній роботі, де учень може проявити свої лідерські позиції, самостійність, здатність співпрацювати. Поряд із цим практико-орієнтовані технології на цьому етапі впливають на розвиток у майбутніх контекстної технології комунікативного потенціалу, який є основою професійної культури майбутнього фахівця швейного виробництва. Адже успішність процесу оволодіння здобувачем освіти системою знань і вмінь з виробництва одягу, яка є основою професійної діяльності майбутніх КРШП, визначається низкою навичок. До них належать володіння професійною мовою та знаннями «мовних професійних кліше», уміння коректно висловлювати й аргументовано обґрунтовувати професійні ситуації,

запобігати конфліктам і конструктивно їх вирішувати, знання закономірностей спілкування і способів управління індивідом та групою, дотримання професійної етики та етикету, правил толерантної та ввічливої поведінки з відвідувачами, вияв поваги до різноманітності культур і самовираження особи.

Найбільш чітко рівень розвитку означених умінь виявляється в процесі організації виробничого навчання з використанням комунікативних вправ, інтерактивних методів навчання, ігрових технологій, методу вирішення конкретних виробничих ситуацій, у яких одночасно вбачається і проблемність завдання, оскільки проблема має практичний характер, а шляхи її розв'язання базуються на теоретичних знаннях.

Зважаючи на те, що будь-яка технологія спрямована на досягнення певного результату, *діяльнісно-рефлексивний* етап практико-орієнтованих технологій передбачає формування здатності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до аналізу власної діяльності, що впливає на розвиток рефлексивних умінь, дає змогу коригувати діяльність як здобувачем освіти самостійно, так і за допомогою майстра виробничого навчання. Практико-орієнтовані технології навчання на цьому етапі доцільно застосовувати в комплексі з іншими інноваційними педагогічними технологіями, використовуючи елементи інтерактивних технологій (аналіз виробничих ситуацій, навчання у співробітництві), ігрових (ділові, рольові, соціально-психологічні ігри, квести), проєктних, технології портфоліо, методи мозкового штурму, аналізу конкретних ситуацій, соціально-психологічні тренінги тощо.

Результат упровадження практико-орієнтованих технологій для розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю визначається і повнотою реалізації ресурсів соціального партнерства (організація спільних навчально-виробничих заходів із соціальними партнерами – закладами освіти, підприємствами, виробничими структурами, громадськими організаціями тощо). Така форма роботи забезпечує своєчасне інформування про зміни та новації, потреби, умови професійного середовища, які виникають унаслідок впливу соціально-економічних чинників. Саме тому реалізація практико-орієнтованого навчання

має відбуватися із залученням роботодавців, представників бізнес-структур шляхом максимального використання можливостей виробничої практики, організації дуального навчання, планування уроків-екскурсій.

Практико-орієнтовані технології в професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю позитивно впливають на формування професійної компетентності, оскільки враховують стратегічні соціально-економічні завдання розвитку конкретної галузі, кон'юнктури ринку праці, передбачають організацію освітнього процесу в умовах соціального партнерства, практично впроваджують актуальні наукові новації педагогіки та психології, вчасно і продуктивно реагують на техніко-технологічні зміни, структурно-змістові інноваційні виробничі перетворення.

ВИСНОВКИ

Соціально-економічний розвиток держави, сучасні реформи професійної освіти, науково-технічний прогрес, становлення високотехнологічного виробництва індустрії моди детермінують зміну вимог до якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що вимагає впровадження в освітній процес положень практико-орієнтованого компетентнісного підходу з реалізацію сучасних педагогічних технологій, поєднанням теоретичної та практичної складових професійної підготовки, узгодженням змісту професійно-практичної підготовки майстрів з пошиття одягу із сучасними вимогами галузі легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства тощо.

Актуальними завданнями соціально-економічного поступу визначено: підвищення ефективності й конкурентоспроможності галузі легкої промисловості; посилення взаємодії між державним і приватним сектором, органами державної влади й органами місцевого самоврядування для проведення необхідних реформ, зокрема вдосконалення механізму державно-приватного партнерства.

Інноваційні процеси швейної галузі реалізуються як системний комплекс зміни цілей, змісту, методів, форм здобуття освіти, засобів професійної діяльності майстрів з пошиття одягу, що характеризуються новизною, високою ефективністю, узгодженістю з іншими нововведеннями. Примітно, що в сучасній освітній практиці набувають розповсюдження технології проблемного, програмного, різнорівневого, адаптивного, модульного, інтерактивного, імітаційно-рольового навчання тощо. Міжнародний досвід показав, що модернізація економіки й освіти можлива тільки на підґрунті об'єднання зусиль держави і приватного бізнесу, що у світовій практиці реалізується в рамках інституту державно-приватного партнерства, яке знайшло своє місце серед пріоритетів урядових стратегічних програм розвитку як альтернативний спосіб розвитку національної економіки.

Результати дослідження наукових джерел і нормативно-правових документів дали змогу уточнити, що структура професійної компетентності майбутніх структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю як динамічну цілісність таких чотирьох взаємопов'язаних компонентів: *ціннісно-мотиваційний*, що характеризує усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності; *комунікативно-діяльнісний*, що обумовлюється здатністю використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час навчання на засадах ДПП; *інноваційно-когнітивний*, що передбачає оволодіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва; *рефлексивно-оцінний*, що виражається через критичне й інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності.

Професійну компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю трактуємо як *інтегративне особистісне утворення, що формується в процесі здобуття професійної освіти і відображає готовність і здатність особи застосовувати фахові знання, уміння й навички, виявляти відповідні професійно важливі якості (здатність до концентрації та розподілу уваги, розвинені сенсомоторика і окомір, фізична витривалість, спостережливість, наявність естетичного смаку, наочно-образне і предметно-дієве мислення тощо) та ціннісні орієнтації (самоорганізованість, відповідальне ставлення до обов'язків, дотримання норм і стандартів, критичність мислення, інноваційність, повага до культурних й історичних традицій, усвідомлення економічних, соціальних, екологічних переваг професійної діяльності тощо) для здійснення результативної професійної діяльності в умовах швейного виробництва, зумовленої динамікою технологічного розвитку та змін у запитах ринку праці.*

До функціональних характеристик професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю віднесено: мобільність, активну життєву позицію, уміння працювати в команді, мотиваційні, моральні, аутопсихологічні, ціннісно-орієнтаційні, полікультурні, комунікативні, трудові, конструкторські, художньо-

естетичні, підприємницькі, інтелектуальні, інформаційні, проєктувальні здатності, а також навички мобільності.

Педагогічними умовами розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства на основі експертного оцінювання та ранжування виявлено:

- оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості;
- створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів індустрії моди;
- формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти.

Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти є важливою передумовою формування кваліфікованої робочої сили в умовах динамічних техніко-технологічних змін. Розроблена контекстна технологія підготовки кадрів для швейної галузі призначена для викладачів, майстрів виробничого навчання, технологів – наставників на швейних виробництвах та інших стейкхолдерів, залучених до підготовки кадрів. Контекстна технологія містить інструментарій у вигляді сукупності педагогічних та організаційних умов, методів та прийомів розвитку професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП.

Контекстна технологія формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в професійно-практичній підготовці являє собою єдність взаємопов'язаних форм (групові, бригадні індивідуальні; консультації, виробнича практика, екскурсії, позаурочна робота, самостійна робота, конкурси фахової майстерності тощо), методів (словесні, наочні, практичні, інтерактивні, майстер-класи та ін.), засобів (презентації, відео, матеріально-технічне оснащення, навчально-програмне і методичне забезпечення, технічні та дидактичні засоби) та інноваційних педагогічних технологій навчання (проєктні, особистісно орієнтовані, практико-орієнтовані,

ігрові технології) та охоплює чотири етапи формування професійної компетентності: аналітично-організаційного, мотиваційно-інформаційного, формувально-когнітивного та діяльнісно-рефлексивного.

Особливостями формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства: об'єднання зусиль державного апарату, робітничих профспілок і роботодавців, зацікавлених у підготовці висококваліфікованих кадрів швейного профілю; зв'язок із принципами громадянського виховання (виховання особистості, яка максимально ефективно виконує завдання держави); опора на теорію безперервної освіти; утвердження тотожності інтеграції в суспільство та отримання робочих навиків; розподіл відповідальності за професійну освіту між державою і реальним сектором економіки тощо.

Якісна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю можлива на основі гармонійної взаємодії між складниками сучасних форм державно-приватного партнерства, єдність науки, освіти та виробництва передбачає взаємний вплив усіх компонентів структури професійної підготовки на організацію освітнього процесу та на якість професійної підготовки майбутніх фахівців індустрії моди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева С. Основні підходи до визначення професійної придатності особистості в умовах сучасної професійної освіти. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. 2012. Вип. 4. С. 62–67.
2. Ангел Є. Як українська промисловість долає воєнні виклики. Реанімаційний пакет реформ. Офіційний вебсайт. URL: <https://rpr.org.ua/news/yak-ukrainska-promyslovist-dolaie-voienni-vyklyky/> (дата звернення: 12.03.2025).
3. Артюшина М. В., Білоконь М. Я., Дремова І. Б., Кошук О. Б. та ін. Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників: методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України / за ред. Г. М. Романової. Київ: ІПТО НАПН України, 2014. 132 с.
4. Асоціація «Укрлегпром». Офіційний вебсайт. URL: <https://ukrlegprom.org/ua/analytics/> (дата звернення: 22.01.2025).
5. Базиль Л. О. Педагогічні інновації в системі сучасної освіти. *Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти*. 2014. № 17. С. 11–17.
6. Безпалько В. Педагогічні технології як сучасний підхід до організації навчального процесу [Електронний ресурс]. URL: <https://studfile.net/preview/9210768/> (дата звернення: 02.01.2024).
7. Биба В. В., Теницька Н. Б. Світовий досвід мотивації працівників та можливості його адаптації до умов підприємств України. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. Вип. 10. С. 166–171.
8. Білик В. Формування проектувальної компетентності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю в процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2015. 379 с.

9. Бойко О. Державно-приватне партнерство: світовий досвід та перспективи реалізації в Україні. *Юридична газета*. 2013. № 22. С. 42–43.

10. Боковець В. В., Москвічова О. С., Григорук І. О. Людський потенціал як невід’ємна складова розвитку економіки: монографія. Розвиток економіки та сучасний рівень менеджменту. Частина 1: Серія монографій. Одеса: Купрієнко С. В, 2019. 140 с.

11. Борисенко Д. В., Рябчиков Л. М. Динаміка формування вмінь студентів напрямку підготовки «Професійна освіта. Дизайн». *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2017. № 54-55. С. 208–215.

12. Бородієнко О. Публічно-приватне партнерство закладів професійної освіти: практичний посібник / за ред. В. О. Радкевич; Біла Церков: Видавець Пшонківський О. В., 2020. 302 с.

13. Британська Рада в Україні. Fashion DNA Ukraine. Аналіз потреб екосистеми малого й середнього бізнесу в галузі модного дизайну: підсумковий звіт [Електронний ресурс]. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/fashion_dna_research.pdf (дата звернення: 16.04.2025).

14. Брюханова Н. О. Підходи до розуміння компетентності та компетенції в освіті. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2007. № 4. С. 40–51.

15. Василенко В. М., Гришаєва О. В., Федоренко Л. В., Безценна Л. М., Грищук Т. С. Посібник для організаторів та наставників дуальної форми здобуття професійної освіти в умовах виробництва. Дніпро: НМЦ ПТО у Дніпропетровській області, 2020. 42 с.

16. Велич і героїзм професійної освіти України. Профорієнтаційний фестиваль. *Освітній портал. Офіційний вебсайт*. URL: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/zavershivsyafestival-velich-i-geroyizm-profesiynoyi-osviti-ukrayini> (дата звернення: 21.07.2024).

17. Виноградська Г. Стан формування професійної компетентності кваліфікованих робітників згідно опитування випускників ЗП(ПТ)О швейного профілю. *Тенденції забезпечення якості освіти*: матеріали II Міжнародної науково-практичної

конференції (м. Дніпро, 23 червня 2024 р.). Дніпро: Research Europe, 2024. С. 13–17.

18. Виноградська Г. Стейкхолдери як суб'єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України. *Проблеми та перспективи економіки та менеджменту*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 15 серпня 2024 р.). Черкаси: Research Europe, 2024. С. 45–48

19. Войналович О. О. Глобалізація і розвиток сучасної освіти в Україні. *Науковий часопис. НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2014. Вип. 57. С. 184–186.

20. Волкова В. Педагогічні умови спрямованості навчально-виховного процесу на ціннісне відношення студентів до майбутньої професії. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2005. № 1. С. 166–172.

21. Вороніна-Пригодій, Д. А., Попова, В. В., Радкевич, О. П., Слободяник, О. В., & Чепуренко, Я. О. (2022). Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: термінологічний словник. (В. О. Радкевич, С. Г. Кравець, Ред.). Київ: ІПО НАПН України. <https://doi.org/10.32835/978-617-95280-6-4/2022>; <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733903>.

22. Герлянд Т. М. Прогностичні підходи до професійно-технічної освіти України в умовах сьогодення. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*: зб. наук. праць. 2014. Вип. 10. Ч. 2. С. 262–269.

23. Гермак О. Л. Педагогічні умови застосування електронних освітніх ресурсів у професійній підготовці майбутніх електромонтерів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України, Нац. авіаційний ун-т. – К., 2019. –189 с

24. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 373 с.

25. Гриценко І. Дидактичні засади організації виробничого навчання учнів ПТНЗ швейного профілю. *Дидактика професійної школи*: зб. наук. праць. 2005. Вип. 3. С. 170–173

26. Грищенко І. М. Інноваційні підходи до забезпечення науки з наукоємним бізнесом і вищою освітою як чинник підвищення

якості освіти. *Легка промисловість. Індустрія моди*. 2017. № 2(249). С. 24–27.

27. Громадська спілка «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Fashion Globus Ukraine». Офіційний вебсайт. URL: <https://fashionglobusukraine.com/> (дата звернення: 06.03.2025).

28. Гуревич Р. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах: монографія. Вінниця: ДОВ «Вінниця, 2008. 410 с.

29. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Закрійник» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhenistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016> (дата звернення: 15.04.2021).

30. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Кравець» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhenistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016> (дата звернення: 15.04.2021).

31. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Швачка» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhenistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016> (дата звернення: 15.04.2021).

32. Дослідження ринку праці: майстер з пошиття одягу. Національне агентство кваліфікацій. Офіційний вебсайт. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-z-positta-odagu> (дата звернення: 02.09.2024).

33. Дубницька О. М. Компетентнісно-інтегративний підхід до формування професійної підготовки фахівців швейного профілю. *Нові технології навчання*. 2013. Вип. 76. С. 246–250.

34. Єжова О. Теорія і практика створення прогностичних моделей підготовки кваліфікованих робітників швейної галузі:

монографія / за ред. М. В. Анісімова. Кіровоград: РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2016. 472 с.

35. Єжова О. В. Педагогічні умови підготовки фахівців швейної галузі із застосуванням прогностичних моделей. *Фізико-математична освіта*. 2018. №1(15). С. 191–194.

36. Жук Ю. О. Планування навчальної діяльності з урахуванням використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій / Ю. О. Жук. – Інформаційні технології і засоби навчання: зб. наук. пр. – Київ: Атіка. – 2005. – С. 96–99.

37. Зельман Л. Н. Підготовка кваліфікованих робітників сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах України (1969 р. – початок ХХІ століття): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Львів, 2017. 278 с.

38. Іванцова Н. Розвиток професійної робітничої освіти без відриву від виробництва у 1921–1930 рр. в Україні: автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01. Харків, 2008. 20 с.

39. Кавецький В. Мотиваційна основа вибору професії школярами. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2008. № 3. С. 29–35.

40. Калініченко Н. Шкільна політика щодо трудової підготовки учнів народних училищ у центральному регіоні України (ХІХ століття). *Історико-педагогічний альманах*. 2010. № 1. С. 50–60.

41. Коваль Л. Є. Методологічні підходи до організації професійного розвитку майстрів виробничого навчання. *Професійна освіта*. 2018. № 1 (178). С. 39–4

42. Коберник О. М. Розробка творчих проєктів на уроках технічної праці / О. М. Коберник // *Трудова підготовка в закладах освіти*. – 2002. – № 1. – С. 41–45.

43. Комісарова Л. О. Розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2012. 20 с.

44. Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013 – 2018 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 року № 739-р. [Електронний ресурс]. URL:

<https://me.gov.ua/view/a9487df9-eea5-4498-8852-ddf6bd1209e5> (дата звернення: 10.03.2025).

45. Короткова Л. Педагогічні умови створення професійних стандартів швейного профілю на основі компетентнісного підходу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2012. 20 с.

46. Кравець С. Г. Психолого–педагогічні основи проєктної діяльності майбутніх кваліфікованих робітників / С. Г. Кравець // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук. праць: Вип. 11 / Ін-т проф.-тех. освіти НАПН України; [Ред. кол.: В. О. Радкевич (голова) та ін.]. – К.: Міленіум, 2016. – С. 44–54.

47. Кравець, С. Г., Мордоус, І. О., Попова, В. В., Радкевич, В. О., Рябова, З. В., Царьова, Є. С., & Чепуренко, Я. О. (2023). Технології розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час: практичний посібник. (В. О. Радкевич, Ред.). Київ: Інститут професійної освіти НАПН України. <https://doi.org/10.32835/978-617-95325-4-2/2023>; lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740135;

48. Лещенко Л. О. Мотивація праці як фактор підвищення прибутковості виробництва. *Ефективна економіка: електронний журнал*. 2016. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4917> (дата звернення: 23.12.2024)

49. Лошицька О. Л. Майстер-клас у системі роботи з педагогічними кадрами: методичний посібник / О. Л. Лошицька. – Ірпінь, 2015. – 40 с

50. Лузан П., Сопівник І., Виговська С. Основи науково-педагогічних досліджень: 4-те вид., допов. Київ: НАКККиМ, 2012. 368 с.

51. Лук'янова Л. Б. Технологія організації проєктної діяльності / Лариса Лук'янова // Імідж сучасного педагога. – 2009. – Вип. 10 (99): Підготовка вчителя в умовах глобалізації. – С. 16–22.].

52. Марковська О. Є. Педагогічні умови організації виробничого навчання і практики майбутніх інженерів-педагогів машинобудівного профілю: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Марковська Оксана Євгенівна; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – К., 2013. – 341 с.

53. Механізми державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час: методичні рекомендації. Радкевич, В. О., Кравець, С. Г., Попова, В. В. Чепуренко, Я. О., & Крячко В. І. (2024) Київ: Інститут професійної освіти НАПН України. <https://doi.org/10.32835/978-617-8167-09-7/2024>; <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743396/>

54. Москвічова О. С. Державно-приватне партнерство у сфері професійно-технічної та вищої освіти. *Економіка і організація управління*. 2016. № 2. С. 291–299.

55. Нечіпор С. Компетентнісний підхід до підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю. *Професійно-технічна освіта*. 2010. № 4. С. 27–30.

56. Нікуліна А. С. Сучасний урок в професійній школі: проектування, організація, аналіз: методичний посібник / Нікуліна А. С., Сілаєва І. Є., Шевчук С. С. Донецьк: ДПО ІПП. 2008. 160 с.

57. Ничкало Н. Г. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти України: *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком, Інтер, 2008. С. 422–424.

58. Однорог Г. В. Експертне оцінювання ключових компетентностей для професій швейного профілю. *Молодь і ринок*. 2021. № 7-8. С. 193–194.

59. Підготовка педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів до розроблення та застосування проєктних технологій професійного навчання: тренінг-курс: навч.-метод. посібник / [В. М. Аніщенко, О. В. Глущенко, Н. В. Кулалаєва, Г. М. Романова та ін.]; за заг. ред. Г. М. Романової. Київ: ІПТО НАПН України, 2019. 158 с.

60. Попова Т., Абрамова О. Формування фахових компетентностей майбутніх фахівців швейної галузі. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 173(2). С. 158–162.

61. Прокопенко І. Ф., Євдокимов В. І. Педагогічна технологія: навч. посіб. Харків: Основа, 1995. 105 с.

62. Про проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Професійна підготовка кваліфікованих робітників з

використанням елементів дуальної системи навчання» на базі закладів професійно-технічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2015 року № 298: станом на 19.02.2023 р. [Електронний ресурс]. URL: https://www.cpto.rv.ua/files/Nakaz_16_03_18.pdf (дата звернення: 11.09.2023).

63. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р: станом на 19.07.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/660-2018-%D1%80> (дата звернення: 19.07.2024).

64. Пометун О. І. Інтерактивні технології: теорія та методика: посібник [Електронний ресурс] / Пометун О. І., Побірченко Н. С. та ін. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/377/1/interakt_tehn_teor_met.pdf.

65. Професія творити моду: Е-посібник проєкту [Керівник Виноградська Г.Є. та творчі колективи ДНЗ Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу, ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг», ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», Хустський професійний ліцей сфери послуг]. URL: <https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/> (дата звернення: 07.03.2024).

66. Радкевич В. О., Бородієнко О. В., Романенко Є. О., Дацій О. І., Щокін Р. Г., Мірошніченко О. В., Колишко Р. А., Притоманов С. О., Короткова Л. І. Моделі публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти в зарубіжному і вітчизняному досвіді. *Публічне адміністрування та національна безпека: електронне наукове видання*. 2020. № 5. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2020/5/5964> (дата звернення: 20.07.2024).

67. Радкевич, В. О., Попова, В. В., Рябова, З. В., Кравець, С. Г., Радкевич, О. П., Чепуренко, Я. О., Вороніна-Пригодій, Д. А., & Слободяник, О. В. (2023). Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти для відновлення

економіки України: методичний посібник. (В.О. Радкевич, ред.). Київ: Інститут професійної освіти НАПН України URL: <https://doi.org/10.32835/978-617-8167-01-1/2023>; <https://lib.iitta.gov.ua/739853/>

68. Романовська О. Організаційно-педагогічні умови підготовки конкурентноздатного фахівця в інженерно-педагогічному навчальному закладі. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2011. № 3. С. 57–65.

69. Рукасов С. В. Аналіз систем мотивації персоналу з урахуванням досвіду провідних країн світу. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 5. С. 93–96.

70. Самойленко Н.Ю. Розвиток методичної компетентності майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів: методичні рекомендації /Н.Ю. Самойленко. – Суми: Видавництво: ПП Вінниченко М.Д., ФОП Литовченко Є.Б., 2012. – 70 с.

71. Слободяник О. В. Педагогічні умови організації виробничого навчання майбутніх столярів-будівельників у вищих професійних училищах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Слободяник Олександр Васильович. Харків, 2016. 238 с.

72. Столярова В. Педагогічні умови підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 1(64). С. 238–242.

73. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / [Лузан П. Г., Манько В. М., Нестерова Л. В, Романова Г. М.]; за заг. ред. Г.М. Романової. Київ : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. 216 с.

74. Хриков Є. М. Педагогічні умови структурі наукового знання. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 4. С. 5–10.

75. Царьова Є. Педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів

професійної освіти сфери послуг. *Professional Pedagogics*. 2021. № 2(23). С. 36–45.

76. Царьова Є. Інтегративний підхід щодо формування професійних знань, вмінь, учнів ПТНЗ. *Проблеми і перспективи практичної реалізації наукових досліджень*: матеріали XVIII Міжнар. наук. -практ. конф. Чернівці [б. в.], 2015. С. 20–22.

77. Ягупов В. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Либідь, 2002. 560 с.

78. Billett S. Learning through work: workplace affordances and individual engagement // *Journal of Workplace Learning*. – 2001. – Vol. 13, No 5. – P. 209–214. – DOI: 10.1108/EUM0000000005548.

79. Deissinger F. The German dual system of vocational education and training: The role of public and private sectors. // *International Handbook of Education for the Changing World of Work*. Springer, 2009. P. 735–754.

80. Eichhorst W. A., Rodríguez-Planas N., Schmidl R., Klaus Zimmermann K.-F., Eichhorst W. Roadmap to Vocational education and training around the world [Electronic resource], 2014. URL: www.iza.org/conference_files/worldb2014/1551.pdf. (date of access: 12.02.2024).

81. Eraut M. Informal learning in the workplace // *Studies in Continuing Education*. – 2004. – Vol. 26, No 2. – P. 247–273. – DOI: 10.1080/158037042000225245.

82. Herzberg F. One more time: how do you motivate employees? [Electronic resource]. Harvard Business Review Press. URL: <https://hbr.org/2003/01/one-more-time-how-do-you-motivate-employees> (date of access: 19.06.2024).

83. Kaňáková M., Czesaná V., Zdeňka Š. Vocational education and training in Europe – Czech Republic. Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. Cedefop ReferNet Czech Republic, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_CZ.pdf (date of access: 11.04.2022).

84. Pigeaud R. Vocational education and training in Europe – France: Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. Centre Inffo, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_FR.pdf. (date of access: 31.06.2024).

85. Tansen, M. PPP in the technical and vocational education and training sector in Bangladesh: Challenges and Prospects. [Electronic resource]. URL: <http://www.periglobal.org/public-private-partnerships/document/documentpublic-private-partnership-ppp-technical-vocational-ed> (date of access: 19.08.2024).

86. Terminology of European education and training policy [Electronic resource]. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/4117> (date of access: 11.08.2024).

87. Thunqvist D., Hallqvist A. The current state of the challenges for VET in Sweden [Electronic resource]. Nord-VET – The future of VET in the Nordic Countries, 2014. URL: http://nord-vet.dk/indhold/uploads/report1b_se.pdf (date of access: 10.08.2024).

88. UNECE. Recommendation concerning technical and vocational education and training (TVET) [Electronic resource]. UNESCO–13 November 2015. URL: <https://unece.org/> (date of access: 12.07.2023).

89. Unwin L., Fuller A. Improving working as learning. – London: Routledge, 2003. – 212 p.

90. Vocational education and training in Estonia: short description [Electronic resource]. Cedefop. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/4155_en.pdf (date of access: 12.02.2024).

91. Vries P. The Modern public-private demarcation: history and trends in PPP. *The Routledge Companion to Public-Private Partnerships*. Routledge, 2013. P. 31–50.

92. VNA. Public-private apparel firms link deal «Representatives from public private partnerships (PPP) in apparel and footwear yesterday signed a cooperation agreement for the two sectors' sustainable development in Vietnam» [Electronic resource]. Vietnam. 2016. URL: <https://en.vietnamplus.vn/publicprivate-apparel-firms-ink-deal/101401.vnp> (date of access: 11.02.2024).

93. Vynogradskaya G. Context technology of the targeted formation of the professional competence of qualified workers of the sewing profile on the basis of PPP. *Věda a perspektivy*. 2025. № 1(44). P. 75–83.

94. Wang Y. Public-private partnerships in the social sector: Issues and Country Experiences in Asia and the Pacific [Electronic resource]. Tokyo: Asian Development Bank Institute. URL: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/159396/adbi-ppp-social-sector-issues-country-experiences-asia-pacific.pdf> (date of access: 10.02.2024).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Положення проведення Всеукраїнського конкурсу «ПРОРИВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ»

Конкурс спрямований на вирішення таких завдань:

- підвищити мотивацію педагогів та майстрів закладів освіти до саморозвитку та слідуванню інноваціям галузі;
- сприяти популяризації професій легкої промисловості серед молоді;
- забезпечити доступність конкурсних матеріалів для здобувачів освіти та педагогів закладів освіти України в індустрії моди.

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає і регулює порядок організації та проведення Всеукраїнського конкурсу (далі – Конкурс) на кращу колекцію одягу для людей, тварин, домашнього текстилю, іграшок, аксесуарів, прикрас, взуття, що можуть бути представлені на платформах для продажу дизайнерських виробів. Конкурсанти не обмежені в матеріалах, техніках (наприклад, це можуть бути шиті, вишиті, в'язані, валяні, виліплені вироби тощо). Дане Положення встановлює вимоги до його учасників та наданих на Конкурс матеріалів, регламентує порядок подання конкурсних матеріалів, процедуру і критерії їх оцінювання, порядок визначення переможців, призерів та їх нагородження. Конкурс проводиться з метою виявлення кращого досвіду і творчих здібностей педагогічних та студентських колективів професійної освіти України.

1.2 У Конкурсі можуть брати участь учбові заклади, які здійснюють підготовку фахівців для легкої промисловості та індустрії моди: професійно-технічні училища, технікуми, коледжі, інститути, університети тощо.

Мета конкурсу FASHION ПРОРИВ:

- відібрати талановитих та перспективних випускників українських швейних училищ та інститутів,
- дати додаткові знання та навички в fashion-бізнесі, дізнатись як відкрити магазини на онлайн платформах.
- допомогти створити конкурентоспроможний модний продукт,
- реалізувати свою професійну мрію максимально показати свій стартап потенційним покупцям,
- побачити практичну реалізацію отриманих знань з професії індустрії моди,
- створити творчу колаборацію студентів\викладачів і студентів\ творчий проект від всього закладу.

Результат конкурсу: півфіналісти 20 стартапів із всіх конкурсантів отримають практичну творчу підготовку у вигляді лекцій, майстер-класів, а 10 фіналістів за підтримки спільного управління творчим процесом створення колекцій відкриють свої магазини на платформі ETSY.

Основні підходи до оцінювання робіт

1) Креативність, новизна ідеї, творчий підхід — оцінюється оригінальність розкриття теми, глибина ідеї, творчий вклад авторів у реалізацію ідеї та розкриття теми, оригінальність використаних виразних засобів;

2) Значущість, актуальність, застосовність — оцінюється затребуваність та можливість широкого впровадження колекції в повсякденному житті;

3) Інформативність, закінченість — оцінюється, наскільки в роботі надано інформацію для визначення її актуальності та повноти реалізації поставлених завдань;

4) Візуальне оформлення, стиль moodboard — оцінюється якість візуального оформлення: загальний візуальний стиль, дизайн елементів оформлення роботи;

5) Якість технічного виконання — оцінюється якість і складність технічного виконання, а також обґрунтованість вибору використаних технологій у створених колекціях;

- 6) Відповідність колекції заявленій темі;
- 7) Оригінальність подачі матеріалу, естетика оформлення look book;
- 8) Відповідність продукції до вимог fashion-бізнесу.

ДОДАТОК Б

**Перелік документальних, художніх фільмів
та серіалів присвячених Fashion-індустрії**

- The New Look -Новий образ (2024)
- Фантастичні українці. МОДА | Документальний серіал (2022)
- Висока мода 2021
- Голстон (2021)
- Кеті Кін (2020)
- Круелла (2021)
- Дім Гуччі (2021)
- Снікерхеди (2020)
- Зроблено в Італії (2019)
- Будинок моди Кардена (2019)
- «8 подруг Оушена» (2018)
- «Американська історія злочинів: Вбивство Джанні Версаче» (2018)
- Вествуд: Панк, ікона, активіст (2018)
- Александр МакКвін» (2018)
- Дріс Ван Нотен» (2017)
- «We Margiela» (2017)
- Манола: хлопчик, який робив взуття для ящірок (2017)
- Примарна нитка (2017)
- Жирним шрифтом (2017)
- Династія (2017)
- Любовь а прет-а-порте (2017)
- Мода для народу в СРСР (2018)
- Модель (2016)
- Неоновий демон (2016)
- Франка. Хаос та творчість (2016)
- Бал (2016)
- Персональний покупець (2016)
- Топ-модель (2016)

- На стилі (2015)
- Кравчиня. Помста від кутюр (2015)
- Реальна ціна моди (2015)
- У стилі (2015)
- Діор і я (2014)
- Модна штучка (2014)
- Святий Лоран. Стиль – це я (2014)
- Айріс (2014)
- Королівський кравець (2014)
- Після балу (2014)
- Париж за будь-яку ціну (2013)
- Високий вінтаж в Лос-Анджелес (2013р.)
- Бергдорф Гудман: Більше століття на вершині модного олімпу (2013)
- Ів Сент Лоран (2013)
- Будинок Версаче (2013)
- *Директор: еволюція в 3-х актах* (2013)
- Мадемуазель С (2013)
- Діана Вріленд: око має подорожувати (2011)
- Ательє Фонтана – сестри моди (2011)
- Ів Сен-Лоран. Гімн жінками (2011)
- Том Форд (2011р.)
- Бізнес заради кохання (2010)
- Том Форд (2011р.)
- Білл Каннінгем Нью-Йорк (2010)
- Зізнання шопоголіка (2009)
- Вересневий випуск (2009)
- Зізнання шопоголіка (2009)
- Коко до Chanel (2009)
- Квітка пустелі (2009)
- Валентино: Останній імператор (2008)
- Мадемуазель Шанель (2008)
- Пліткарка (2007)
- Секрети Лагерфельда (2007)

- Hustoire du Look -Історія моди (2007)
- Марк Джейкобз і Луї Віттон (2007р.)
- Диявол носить Прада (2006)
- Енні Лейбовіц: життя через об'єктив фотоапарата (2006р.)
- Я спокусила Єнді Уорхел (2006)
- Любов та інші катастрофи (2005)
- Верушка: життя перед камерою (2005)
- Модна матуся (2004)
- Справжні жінки завжди в тілі (2002)
- Блондинка в законі (2001)
- Джіа (1998)
- Секс у великому місті (1998)
- *UNZIPPED* (1995)
- Ів Сен-Лоран. Все жахливо (1994)
- Prêt-à-Porter (1994)
- Будинок сестер Еліотт (1991)
- Дівчина зі швейною машиною (1980)
- Червоне дерево (1975)
- Фото збільшення (1966)
- Хто Ви, Поллі Маггу (1966)
- Сніданок у Тіффані (1961)
- Кумедна мордочка (1957)

Книги про моду та її творців:

1. Зеновія Тканко: «Мода в Україні ХХ століття»
2. Анна Сеник: «Українська традиційна мода»
3. Оленка Мартинюк: «Хочу в fashion»
4. Зінаїда Васіна: «Еволюція українського вбрання. Сторінки історії»
5. Огюст Росіне: «Історія костюма»
6. Майя Тульчинська: «Баладки навколо шафи»
7. Зінаїда Васіна: «Українська мода: від трипільців до покоління скла»
8. Донн Керен: «Твій щасливий одяг»

9. Діана фон Форстенберг: «Жінка, якою я хотіла стати»
10. Мері Чемберлен: «Англійська кравчиня»
11. Емі Одел: «Біографія Анни Вінтур»
12. Лорен-Ален Карон: «Тайна на ім'я Лагерфельд»
13. Даніель Ботт: «Chanel»
14. Голлі Смігл: «Модель незграбна» та «Дівчина-гік»
15. Еміль-Золя: «Дамське щастя»
16. Розалі Хем: «Помста від кутюр»
17. Пол Геліко: «Квіти для місіс Харіс»
18. Лорен Вейсберг: «Диявол носить Прада»
19. Аньєс-Марі Люган: «Щастя в моїх руках»
20. Ірен Роздобудько: «Зів'ялі квіти викидають»
21. Марія Сердюк: «Коко Шанель»
22. 100 відомих людей моди
23. Марія Фогг: «100 суконь, які змінили світ»
24. Айріс Апфель: «Ікона: по волі випадку»
25. О. Косточенко, Л. Лихнич: «Проектна діяльність в індустрії моди»
26. Каролін Балі: «1000 порад бути стильною»
27. Анн-Селін Егер: «Творці моди»
28. Джилл Д'алессандро, Anna Grasskamp, Ізюань Лизоянгуй, Саллі Юй-Люн: «Couture: Fantasy»

ДОДАТОК В

Приклади запитань для самоперевірки здобувачів освіти:

1. Які різновиди блуз існують?

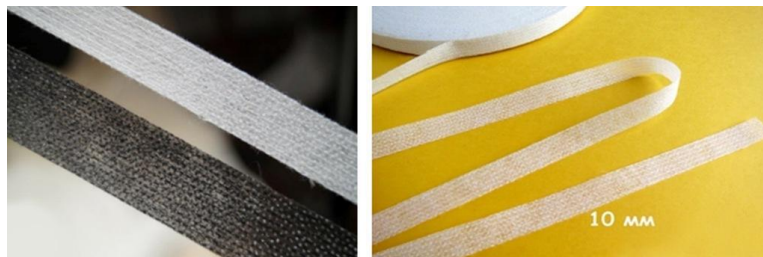
2. Назвіть класифікацію блуз:

- -за силуетом
- -за видами рукавів
- -за видами комірів
- -за видами застібок
- -за стилем

3. Назвіть класифікацією комірів?

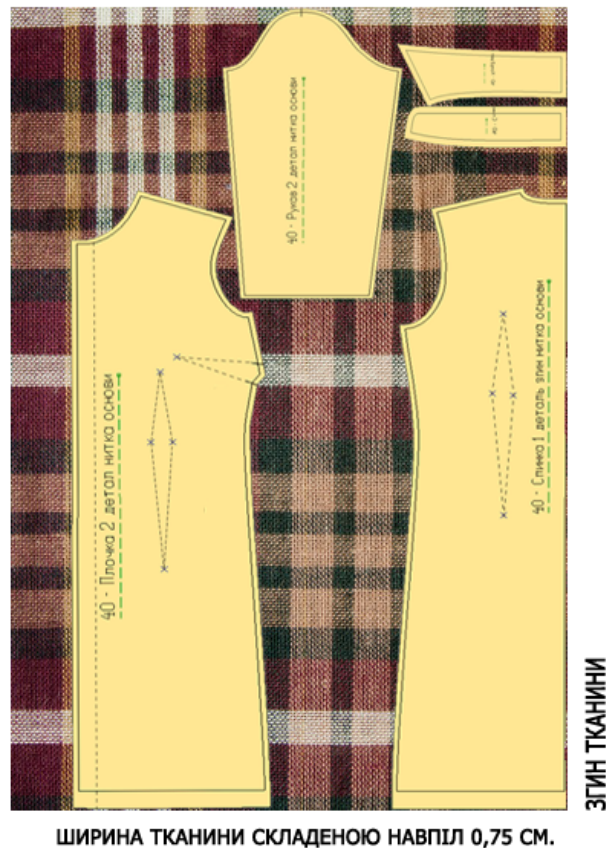

- 4) Як називають таку форму коміра?
- 5) Що таке композиція?
- 6) Які Ви знаєте стадії проектування виробу?
- 7) Як Ви розумієте поняття система «колекції»?
- 8) Які існують типи колекцій одягу?
- 9) На які групи поділяються колекції залежно від призначення?
- 10) За якими ознаками диференціюють типи колекцій?
- 11) Які операції відносять до дрібного ремонту?
- 12) Які засоби застосовують при ремонті латками?
- 13) Як ремонтують прорізні кишені?
- 14) Що таке штучковка?
- 15) Яким чином поділяються швейні машини залежно від обсягу виконуваних робіт?
- 16) Яке призначення універсальної швейної машини Juki DDL-7000A? Яка її комплектація?
- 17) При виконанні якої операції при виготовленні жіночих брюк застосовується машина Juki MB-1800B?
- 18) Які спеціальні швейні машини ланцюжкового стібка використовуються при виготовленні чоловічих штанів? Дайте їм характеристику.
- 19) Як класифікують тканини за призначенням?
- 20) Назвіть властивості тканин?
- 21) Дайте характеристику цим прокладковим матеріалам:

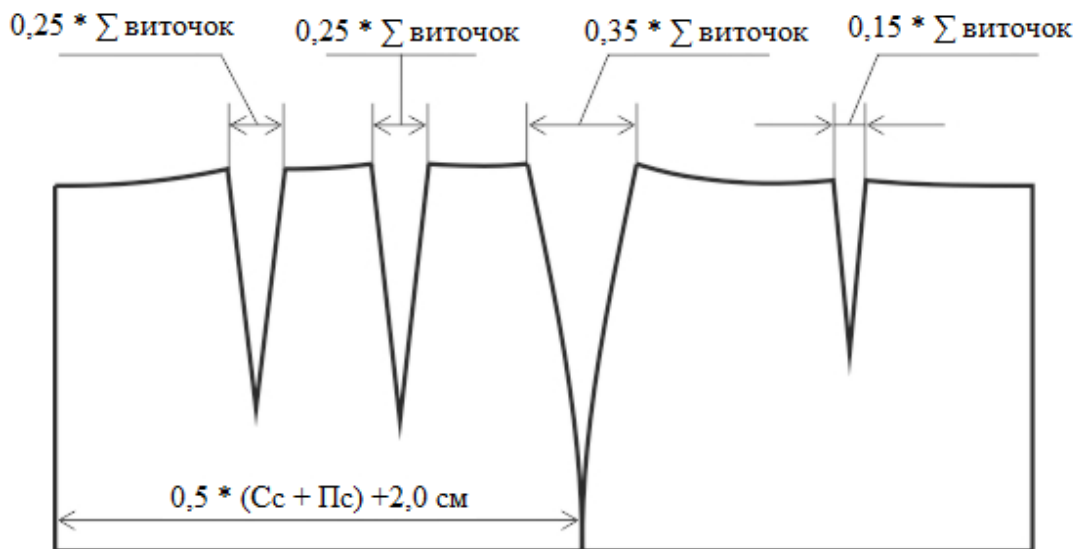

- 22) Що таке «лекало»?
- 23) Яка роль контрольних лекал?
- 24) Які позначення наносять на лекала?

- 25) Що таке САПР одягу?
- 26) Які сучасні програми САПР одягу набрали широкого використання в Україні?
- 27) Чи вірно розміщені лекала при розкроюванні цього виробу з тканини в клітинку?

- 28) Як називаються горизонтальні лінії базисної сітки прямої спідниці?
- 29) Як називаються вертикальні лінії базисної сітки прямої спідниці?
- 30) Яке призначення прибавок при розрахунку креслення спідниці?
- 31) Чи вірно розподілено сумарний розхил виточок по лінії талії?

- 32) З якої кількості клинців може складатися клиновидна спідниця?
- 33) Від чого залежить ширина клина у багатошовних спідницях?
- 34) У чому особливості побудови коничних спідниць, які складаються з клинців?

35) Назвіть вид виточки на даному малюнку:

- Виточки на талії,
- Виточки на грудях,
- Французькі виточки,
- Ліктові виточки,
- Виточки у вигляді складок,
- Контурні виточки.

- 35) Які по способу обробки бувають рельєфи?
- 36) Назвіть способи обробки горловини у виробках без коміра.
- 37) Назвіть види рукавів.
- 38) Як здійснюється обробка низу суконь?

**Тест на визначення рівня сформованості професійної
компетентності випускників закладів освіти швейного профілю**

(розроблено автором)

Шановний випускнику!

Вітаємо Вас із успішним закінченням закладу освіти і початком цікавого, сповненого великих можливостей професійного шляху. Пропонуємо самостійно визначити Ваш рівень сформованості професійної компетентності. Із наданих у тесті варіантів відповідей, підкресліть такий, що, на Вашу думку, максимально відповідає дійсності.

Обираючи варіант відповіді, будь ласка:

- а) уважно прочитайте кожне твердження;
- б) ознайомтесь з усіма варіантами;
- в) зосередьтеся на виконанні завдання;
- г) не відволікайтесь, працюйте самостійно.

1.МОТИВАЦІЙНИЙ КРИТЕРІЙ

1. Яку професію швейного профілю Ви отримали?

---

2. Чи плануєте продовжувати навчання та будувати свою кар'єру в сфері легкої промисловості ?

- а) так;
- б) ні;
- в) ще не визначився(лась).

3. Ви вступали на навчання у ЗП(ПТ)О швейного профілю за:

- а) покликанням;
- б) скрутних життєвих обставин;
- в) обмежених ресурсів вибору.

4. Чим Вас приваблюють професії швейного профілю?

---

5. Оберіть твердження, яке найбільше відображає Ваше ставлення до майбутньої професійної діяльності:

- а) волю стати професіоналом у галузі;
  - б) мрію приносити користь суспільству;
  - в) хотів(ла) б стати відомим фахівцем і здобути визнання;
  - г) стабільний матеріальний дохід;
  - д) тимчасовий період мого життя;
  - е) Ваш варіант відповіді
-
-
-

6. Чи мрієте Ви розробляти власні колекції одягу?

- а) так;
- б) ні;
- в) можливо.

7. Як уявляєте своє майбутнє в легкій промисловості:

- а) працюватиму найманим фахівцем на підприємстві в Україні;
  - б) відкрию власну справу;
  - в) не працюватиму в сфері легкої промисловості;
  - г) Ваш варіант відповіді
-
-
-

8. Чи вважаєте престижною опановану професію?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково.

9. Відзначте, будь ласка, за ступенем важливості фактори, що впливатимуть на Вашу професійну діяльність, зокрема, на робочому місці:

- а) політика адміністрації;
- б) заробітна плата;
- в) умови праці;
- г) міжособисті взаємини у колективі;
- д) невпевненість у стабільності;
- е) вплив роботи на особисте життя.

Яким Ви бачите майбутнє швейної промисловості України?

---

2. ДІЯЛЬНІСНИЙ КРИТЕРІЙ

Професійні уміння і навички	Дуже добре	Добре	Задовільно
1. Знаю основні робочі деталі швейних машин, їх функції та взаємодію			
2. Знаю технічні вимоги до виконання машинних швів			
3. Володію термінологією волого-теплових робіт, знаю вимоги до їх виконання			
4. Вмію добирати клейові матеріали, залежно від різновиду виробу й основного матеріалу, ділянки дублювання, призначення операції			
5. Зможу розрахувати витрати матеріалів на виготовлення виробу			
6. Підберу та застосую засоби малої механізації для обробки вузлів			
7. Зможу виконати підготовку виробу до примірки			
8. Відремонтую жіночий легкий одяг шляхом вклеювання, вшивання, пришивання, настрочування вставок, доточок, накладок тощо			
9. Знаю особливості обробки прорізнних кишень			

Професійні уміння і навички	Дуже добре	Добре	Задовільно
у легкому та верхньому одязі			
10. Вмію виконувати всі види робіт з виготовлення жіночого одягу			

3. РЕФЛЕКСИВНИЙ КРИТЕРІЙ

1. Чи був Ваш вибір професії усвідомлений?

- а) так;
- б) ні;
- в) можливо.

2. Чи працює (працював) хтось з Ваших рідних, друзів в індустрії моди?

- а) так;
- б) ні;
- в) інше _____;

3. Чи давали Вам поради у виборі професії:

- а) батьки;
- б) родичі;
- в) знайомі;
- г) друзі;
- д) однокласники;
- е) педагоги;
- ж) інше _____;

4. Чи тотожні Ваші очікування від обраної професії на початку навчання та по закінченню закладу освіти швейного профілю?

- а) так;
- б) ні;
- в) інше _____

5. Чи навчались Ви за програмами з елементами дуальної освіти (теорія в закладі освіти, практика на підприємстві)? Якщо

навчалися, то зазначте, який приблизно відсоток часу Ви перебували на підприємстві?

- а) так;
- б) ні;
- в) _____ %

6. Під час виробничої практики на підприємстві у сфері легкої промисловості Ви:

- а) відчували себе на «своєму місці»;
- б) зрозуміли, що професії швейного профілю – не для Вас;
- в) Ваш варіант відповіді _____

7. Які якості необхідні фахівцю професії швейного профілю:

- а) професійні знання, вміння, навички;
- б) особистісні якості (терпіння, працьовитість, відповідальність, допитливість, старанність тощо);
- в) розвинене творче мислення;
- г) Ваш _____ варіант _____ відповіді _____

8. Ознайомившись із останніми колекціями одягу на сезонах моди, я:

- а) завжди тривалий час розмірковую про ті вироби, речі (моделі), які сподобались;
- б) намагаюсь обговорити з викладачами, однокурсниками, знайомими ті вироби, речі (моделі), які сподобались;
- в) не цікавлюсь модою.

9. Якщо Вам сподобався виріб, одяг, ескіз, чи будете Ви розмірковувати, як краще і з якої тканини його зшити, як обробити певні вузли?

- а) так;
- б) ні;
- в) можливо.

10. Чи навчились Ви шити все, чого хотіли і зможете реалізувати будь-яку мрію пов'язану із пошиттям одягу?

- а) так;

- б)ні;
- в)МОЖЛИВО.

4. КОГНІТИВНИЙ КРИТЕРІЙ

1 Яке обладнання відносять до ВТО?

- а) праска, прасувальний стіл;
- б) універсальна швейна машина;
- г) колодки, парогенератор.

2. Для чого проклеюють підборт?

- а) для міцності;
- б) для формостійкості;
- в) для збільшення товщини;
- г) для пружності;

3. Яка відповідь не характеризує рукав по покрою:

- а) вшивний рукав;
- б) рукав реглан;
- в) суцільно кроєний рукав;
- г) прямий рукав.

4. Якими швами небажано обробляти краї воланів?

- а) обкантовуваними;
- б) у підгин;
- в) обшивними в розкол;
- г) запошивними;

5. Обробка країв бейкою, це те саме, що і:

- а) обкантовування косою смужкою;
- б) обшивання обшивкою;
- в) обробка деталлю у вигляді оздоблювальної смужки, яка викроєна відповідно до форми основної деталі, і яку видно з лицевого боку, її ширину визначають згідно моделі;
- г) вузька кольорова смужка, вшита між деталями одягу;

6. Для чого потрібно використовувати клейовий матеріал в манжетах?

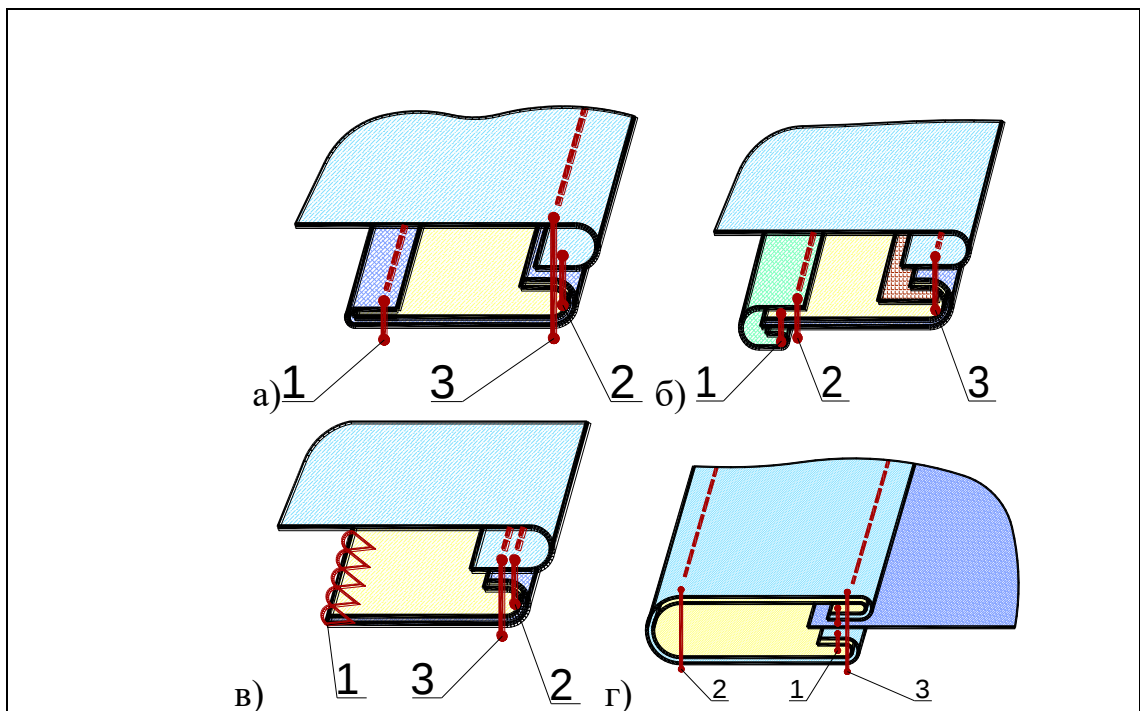
- а) для міцності;

- б) для формостійкості;
- в) для збільшення товщини;
- г) для пружності;

7. Процес розробки лекал нової моделі на основі базової конструкції або її графічному зображенню з використанням силуетної основи виробу називається:

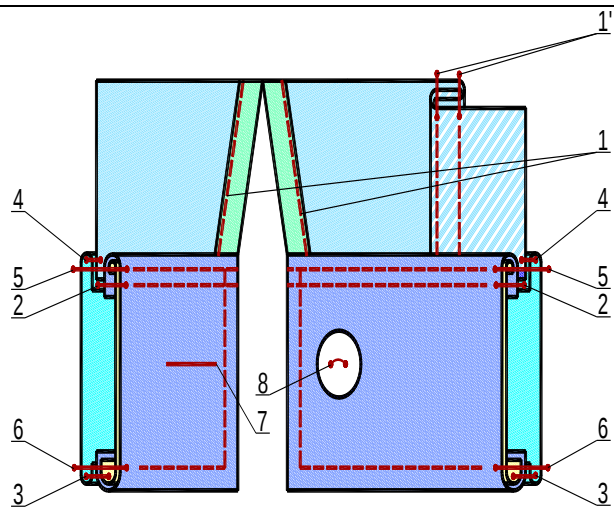
- а. моделювання одягу;
- б. проектування одягу;
- в. градація лекал;
- г. конструювання одягу

8. Оберіть із запропонованих схем варіанти обробки застібок планками.

9. Як називається операція (4)?

- а) пришити нижню манжету до низу рукава
- б) настрочити верхню манжету на шов пришивання нижньої манжети до рукава
- в) застрочити верхній край манжети
- г) обшити краї манжети

10. Назвіть основні властивості тканин?

а) Фізико – механічні:

_____

б) Гігієнічні:

_____

в) Технологічні:

_____

г) Експлуатаційні:

_____

д)

Геометричні:

_____

Дякуємо Вам за приділений час та увагу у заповненні цієї анкети!

Завдяки цьому дослідженню ми спробуємо покращити рівень освітніх програм для підготовки фахівців швейного профілю.

Навчальне видання

Голда Євгеніївна Виноградська

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ
НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНОГО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА**

Методичні рекомендації

Підписано до друку 13.12.2024. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 8,3. Наклад 300. Зам. 239.

Надруковано у «Видавництво Людмила»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 5303 від 02.03.2017
«Видавництво Людмила»
03148, Київ, а/с 115
Тел./факс: +380504697485, 0683408332
E-mail: lesya3000@ukr.net